

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗДО №7

_____ Наталія ПИЛИПЮК

27 серпня 2025 р.

СХВАЛЕНО

Протокол педагогічної ради

від 27 серпня 2025 р. № 1

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ №7 «ОЛЕНКА» НЕТІШИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
НА 2025/2026 Н. Р.

м. Нетішин

Зміст

Зміст	2
Загальні положення	3
Загальні відомості про ЗДО №7	4
Завдання педагогічного колективу на літній період 2026 року	9
Розділ I. Форми організації освітнього процесу	14
Розділ II. Загальний обсяг навантаження та очікувані результати освітнього процесу (набуті компетентності)	19
Розділ III. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх напрямів, логічна послідовність їх реалізації	82
Розділ IV. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти закладу дошкільної освіти №7 «Оленка» Нетішинської міської ради	86

Загальні положення

Освітня програма ЗДО №7 визначає:

- загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання (набуті компетентності);
- перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх напрямів, логічну послідовність їх реалізації;
- форми організації освітнього процесу;
- систему внутрішнього забезпечення якості освіти.

Основні засади Освітньої програми:

- визнання самоцінності дошкільного дитинства, його особливої ролі в розвитку особистості;
- збереження дитячої субкультури;
- створення сприятливих умов для формування особистісної зрілості дитини, її базових якостей;
- пріоритет повноцінного проживання дитиною сьогодення у порівнянні з підготовкою до майбутнього етапу життя;
- повага до дитячого «Я», врахування індивідуального особистого досвіду дошкільника;
- компетентнісний підхід до розвитку дитини, збалансованість фондів «можу» (знань, умінь, навичок) і «хочу» (бажань, інтересів, намірів);
- надання пріоритету соціально-моральному розвитку особистості, формування уміння узгоджувати особисті інтереси з колективними;
- формування цілісної, реалістичної, наукової картини світу; основ світогляду;
- прищеплення навичок практичного життя;
- відмова від жорсткої регламентації буття дошкільника та педагогічної діяльності вихователя; надання суб'єктам освітнього процесу права на відповідальне самовизначення.

Мета і завдання:

- забезпечення якісної організації та здійснення освітнього процесу в ЗДО;
- створення умов, комфортних для розвитку пізнавальних і психічних процесів дітей, їхньої спрямованості на активність у соціумі;
- забезпечення реалізації можливостей і здібностей кожної дитини;
- створення в групах атмосфери гуманного та доброзичливого ставлення до всіх вихованців, що сприятиме вихованню у них товарищескості, доброзичливості, допитливості, ініціативності, формуванню самостійності і творчості;
- турбота про здоров'я, емоційне благополуччя та своєчасний всебічний розвиток кожної дитини;
- максимальне використання різноманітних видів дитячої діяльності, їх інтеграція задля підвищення ефективності освітнього процесу;
- творча організація (креативність) освітнього процесу;
- варіативність використання навчального матеріалу з метою розвитку творчості з урахуванням інтересів і здібностей кожної дитини;
- забезпечення шанобливого ставлення до результатів дитячої творчості;
- єдність підходів до виховання дітей в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї;
- забезпечення наступності між закладом дошкільної освіти та початковою школою, що виключає розумові та фізичні перевантаження у змісті освіти дітей дошкільного віку;

- організація психолого-педагогічної підтримки дітей у відповідності з їх віковими та індивідуальними особливостями і здібностями, розвиток здібностей і творчого потенціалу кожної дитини як суб'єкта відносин з самим собою, іншими дітьми, дорослими та світом;
- забезпечення психолого-педагогічної підтримки сім'ї та підвищення компетентності батьків у питаннях розвитку освіти, охорони і зміцнення здоров'я дітей;
- корекційно-розвивальна робота, що забезпечує своєчасну спеціалізовану допомогу в освоєнні змісту навчання і корекцію вад дітей в умовах закладу дошкільної освіти;
- підвищення професійної майстерності педагогів дошкільної освіти.

Прогнозований результат для здобувачів освіти:

- набуття дитиною перед її вступом до школи різних видів компетенцій і рівня освіченості, розвиненості та вихованості, передбачених Державним стандартом дошкільної освіти України;
- сформованість у дітей дошкільного віку мотивації до навчальної діяльності та саморозвитку;
- збереження психічного й фізичного здоров'я дітей дошкільного віку;
- задоволення освітніх та культурних потреб здобувачів освіти.

Прогнозований результат для педагогів:

- забезпечення ефективної реалізації завдань державного стандарту, створення умов для якісного соціально-емоційного розвитку дитини дошкільного віку як запоруки успішної самореалізації на наступному етапі життя в початковій ланці школи;
- удосконалення професійних навичок щодо організації освітнього процесу в закладі;
- реалізація компетентнісного підходу до освітнього процесу;
- упровадження в освітню практику інноваційних освітніх та інформаційно-комунікаційних технологій;
- ефективна взаємодія з батьками на засадах партнерства й співробітництва.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ №7 «ОЛЕНКА» НЕГІШИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Повна назва закладу (за Статутом)	Заклад дошкільної освіти №7 «Оленка» Нетішинської міської ради
Ідентифікаційний код	21340065
Юридична адреса закладу	вул. Шевченка, будинок 12, м. Нетішин, Шепетівський район, Хмельницька область, 30100
Номер телефону	0384290573
Електронна адреса	dnz_7_olenka@ukr.net
Адреса сайту	https://olenka201730.wixsite.com/dnz7
Прізвище, ім'я директора	Пилипюк Наталія
Дата створення	лютий 1987
Проектна потужність	215 місць
Мова навчання	Українська
Тип закладу	Заклад загально-розвиваючого типу. Пріоритетний напрямок роботи – пізнавальний.
Кількість груп	Функціонує 10 вікових груп: • 2 групи раннього віку: – 1 група різновікова (з 1 до 3 років); – 2 група (з 2 до 3 років); • 2 групи молодшого дошкільного віку (з 3 до 4 років); • 1 група середнього дошкільного віку (з 4 до 5 років); • 1 група різновікова (з 4 до 6 років); • 1 група старшого дошкільного віку (з 5 до 6 років); • 3 групи 1-х класів (з 6 до 7 років).
Режим роботи	Заклад працює за п'ятиденним робочим тижнем з 7.00 до 19.00 год. У 9-ти групах – 10,5 годинний режим перебування дітей (з 7.15 до 17.45), у одній черговій групі № 6 – 12-годинний режим перебування (з 7.00 до 19.00). Навчальний рік розпочинається 1 вересня, закінчується 31 травня. Оздоровчий період – з 1 червня по 31 серпня.

Мережа груп	
№ 1 (ранній вік)	10
№ 2 (ранній вік)	11
№ 8 (молодший дошкільний вік)	15 (інклюзивна)
№ 9 (молодший дошкільний вік)	16
№ 4 (середній дошкільний вік)	19 (інклюзивна)
№ 6 (різновікова)	16
№ 7 (старший дошкільний вік)	20 (інклюзивна)
№ 10 (перший клас)	20 (інклюзивна)
№ 11 (перший клас)	24 (інклюзивний)
№ 12 (перший клас)	20 (інклюзивний)
Не функціональна	3
Всього	174

РОЗДІЛ І. Форми організації освітнього процесу

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

ЗДО №7 здійснює освітній процес дітей віком від 1 до 6 (7) років.

Організація освітнього процесу у закладі здійснюється відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту», Державного стандарту дошкільної освіти в Україні – Базового компонента, інструктивно-методичних рекомендацій МОНУ, Статуту, нормативно-правових документів, які регламентують діяльність закладу дошкільної освіти і спрямована на реалізацію державної політики в сфері освіти.

Головна мета діяльності закладу дошкільної освіти: забезпечення реалізації права громадян на здобуття дошкільної освіти, задоволення потреб у догляді, вихованні та оздоровленні дітей, створення умов для їх фізичного, розумового і духовного розвитку.

Організація освітнього процесу в ЗДО №7 у 2025/2026 н. р. спрямована на реалізацію таких пріоритетних завдань:

1. Розпочати роботу з формувати у дітей дошкільного віку основи цифрової грамотності через ігрову діяльність, інтерактивні технології та медіаосвіту в умовах сучасного освітнього простору.

2. Продовжити роботу з формування соціально-економічної компетентності дітей, елементарних економічних та логіко-математичних уявлень дітей дошкільного віку як складової у підготовці до успішного навчання в умовах Нової української школи.

3. Удосконалити роботу щодо створення в закладі дошкільної освіти безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування, у тому числі забезпечення наявності ресурсів (ігрових, дидактичних, науково-методичних, матеріально-технічних, інформаційних тощо) необхідних для виконання державного стандарту.

Планування освітнього процесу здійснюється за блочно-тематичним принципом, що рівномірно розподіляє види активності дитини протягом дня в залежності від бажань та інтересів дітей (включає планування за темою тижня та місяця) та режимними процесами, що відповідають віковим особливостям.

Включає всі форми освітньої роботи, під керівництвом педагога, зокрема:

✓ до організованої ігрової діяльності – дидактичні, сюжетно-рольові, режисерські, рухливі, конструктивно-будівельні, розвивальні, народні, театралізовані ігри, ігри-драматизації тощо;

✓ до організованої навчально-пізнавальної діяльності – заняття, гурткова та індивідуальна робота, спостереження, віртуальні подорожі, екскурсії у природу й соціум, квести, пізнавально-розвивальні бесіди, дидактичні ігри, елементарні досліди й дитяче експериментування у повсякденному житті;

✓ до організованої предметно-практичної діяльності – індивідуальні і групові трудові доручення, чергування, колективна праця, господарсько-побутова праця, самообслуговування, праця в природі, художня праця;

✓ до організованої художньо-продуктивної діяльності – образотворча, музична, літературна, театралізована діяльність, розваги, свята, гуртки художньо-естетичного циклу, індивідуальна робота;

✓ до організованої комунікативно-мовленнєвої діяльності – спеціальні мовленнєві заняття, бесіди, розмови, створення й розв'язання певних освітніх ситуацій, спілкування, індивідуальна робота;

✓ до організованої рухової діяльності – заняття з фізкультури, музики, спортивні гуртки, різні форми організації дитячої праці, рухливі ігри, фізкультурні свята, розваги, піші та туристичні походи, ранкова гімнастика і гімнастика після денного сну, фізкультурні хвилинки, динамічні паузи тощо.

Значному скороченню організованих форм навчальної діяльності (занять) сприяє блочно-тематична організація освітнього процесу на засадах інтеграції, яка істотно знижує навчальне навантаження на дітей. Інтегроване заняття заміняє всі інші, окрім занять з фізичної культури і музичного виховання.

Завдання педагогічного колективу на літній період 2026 року

Оздоровчі завдання:

- створення оптимальних умов для зміцнення здоров'я вихованців, збереження їх життя в умовах воєнного стану в Україні та подальшого формування життєвої компетентності шляхом упровадження сучасних здоров'язбережувальних та здоров'яформувальних освітніх технологій;
- створення розвивального середовища і психологічного комфорту, що сприятиме активізації пізнавального розвитку і формуванню у дитини цілісних уявлень про довкілля;
- підвищення ефективності освітньої роботи з питань цивільного захисту (особистої безпеки) та безпеки життєдіяльності дітей;
- дотримання розпорядку дня з урахуванням чергування фізичних, психічних навантажень та відпочинку дітей, забезпечення максимального перебування їх на свіжому повітрі;
- оптимізація рухового режиму та самостійної ігрової діяльності дітей протягом дня як важливої складової фізичного розвитку дошкільників;
- забезпечення умов для загартування дитячого організму;
- організація збалансованого харчування та раціонального питного режиму.

Освітні завдання:

- продовження поглибленої роботи з безпеки життєдіяльності дошкільників;
- спрямування освітньої роботи на інтеграцію різних видів діяльності, реалізацію особистісно орієнтованого підходу до дітей та комплексне вирішення освітніх завдань, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти, освітньою програмою закладу;
- розвиток пізнавальних здібностей дошкільнят засобами ознайомлення дітей з природою влітку, використання епізодичних та довготривалих літніх спостережень, дослідницько-пошукової роботи з дошкільниками, художньої літератури;
- збагачення практичного досвіду дітей через залучення до різних специфічних видів дитячої діяльності: ігрової, рухової, пізнавальної, художньої, комунікативно-мовленнєвої, пошуково-дослідницької, трудової тощо;
- активізація взаємодії з батьками з питання забезпечення психоемоційного комфорту дитини в умовах ЗДО на початку нового навчального року, здійснення санітарно-просвітницької роботи з питань оздоровлення дітей влітку.

Шляхи реалізації завдань

1. Забезпечення наступності дошкільної та початкової ланок освіти.
2. Особистісно орієнтований підхід до кожного вихованця.
3. Блочно-тематичне планування.
4. Організація розвивального середовища.
5. Інтеграція різних видів діяльності.
6. Використання інноваційних освітніх технологій.
7. Співпраця з родинами вихованців на засадах педагогіки партнерства.

Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу.

Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти №7 «Оленка» Нетішинської міської ради у 2025/2026 н. р. здійснюється відповідно до:

Конституції України

Конвенції ООН «Про права дитини»

Закону України «Про освіту»

Закону України «Про дошкільну освіту»

Закону України «Про охорону дитинства»

Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»

Закону України «Про національні меншини (спільноти) України»

Закону України «Про застосування англійської мови в Україні»

Закону України «Про систему громадського здоров'я»

Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

Закону України «Про адміністративну процедуру»

Державного стандарту дошкільної освіти (Базовий компонент дошкільної освіти)

Постанови Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності»

Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»

Постанови Кабінету Міністрів України від 10.04.2019 № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти»

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року»

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.06.2024 № 527-р «Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024-2026 роки»

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.05.2025 № 432-р «Про схвалення Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку»

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2023 № 190-р «Про схвалення Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» та затвердження операційного плану її реалізації на 2023-2025 ро-ки»

Постанови Кабінету Міністрів України від 04.04.2025 № 381 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування спеціальних груп вихованців закладів дошкільної освіти»

Постанови Кабінету Міністрів України від 07.07.2025 № 816 «Деякі питання діяльності закладів дошкільної освіти та пансіонів закладів освіти»

Постанови Кабінету Міністрів України від 07.07.2025 № 817 «Про затвердження Положення про спеціальний дитячий садок»

Постанови Кабінету Міністрів України від 07.07.2025 № 818 «Деякі питання про типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти»

Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»

Наказу Міністерства освіти і науки України від 27.05.2014 № 648 «Щодо припинення практики створення та вимагання від дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів документації та звітності, не передбаченої законодавством України»

Наказу Міністерства освіти і науки України від 09 вересня 2022 року № 805 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України 10 вересня 2024 року № 1277), зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30 жовтня 2024 р. за № 1634/42979 «Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників»

Наказу Міністерства освіти і науки України від 09.12.2024 № 1713 «Про затвердження Положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами, яка здобуває дошкільну освіту», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 грудня 2024 року за № 1982/43327

Наказу Міністерства освіти і науки України від 06.01.2025 № 9 «Про затвердження Типового положення про кон-курс на посаду керівника державного, комунального закладу дошкільної освіти, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 січня 2025 року за № 99/43505

Наказу Міністерства освіти і науки України від 27.01.2025 № 100 «Про внесення зміни у додаток 9 до наказу Міністерства освіти і науки України від 26 вересня 2005 року № 557», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 31.01.2025 за № 168/43574

Наказу Міністерства освіти і науки України від 27.01.2025 № 101 «Про затвердження Переліку документів для погодження проєкту рішення засновника про реорганізацію/ліквідацію спеціального дитячого садка або дошкільного підрозділу (спеціальних груп) спеціального закладу загальної середньої освіти», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 лютого 2025 року за № 195/43601

Наказу Міністерства освіти і науки України від 14.02.2025 №249 «Про затвердження Порядку зарахування, відрядження та переведення вихованців до державних, комунальних закладів освіти для здобуття дошкільної освіти», зареєст-ровано в Міністерстві юстиції України 27 березня 2025 року за № 477/43883

Наказу Міністерства освіти і науки України від 04.03.2025 № 407 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти»

Наказу Міністерства освіти і науки України від 20.03.2025 № 474 «Про затвердження Положення про асистента дитини з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 квітня 2025 року за № 519/43925

Наказу Міністерства освіти і науки України від 09.05.2025 №711 «Про затвердження Примірної інструкції з діловодства у закладах дошкільної освіти»

Наказу Міністерства освіти і науки України від 21.05.2025 № 746 «Про затвердження Положення про мережеву форму здобуття дошкільної освіти», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26 червня 2025 року за № 990/44396

Наказу Міністерства освіти і науки України від 21.05.2025 № 747 «Про затвердження Положення про очну (денну) форму здобуття дошкільної освіти», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26 червня 2025 року за № 991/44397

Наказу Міністерства освіти і науки України від 28.05.2025 № 786 «Про затвердження Положення про сімейну (домашню) форму здобуття дошкільної освіти», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 червня 2025 року за № 998/44404

Наказу Міністерства освіти і науки України від 02 червня 2025 року № 795 «Про втрату чинності наказу Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2015 року № 446», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20 червня 2025 року за № 961/44367

Наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 04 червня 2025 року № 809/922 «Про втрату чинності наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 27 березня 2006 року № 240/165», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 червня 2025 року за № 927/44333

Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.06.2025 № 844 «Про затвердження Типових штатних нормативів закладів дошкільної освіти», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26 червня 2025 року за № 994/44400

Наказу Міністерства освіти і науки України від 23.06.2025 № 895 «Про затвердження Положення про форму здобуття дошкільної освіти – педагогічний патронаж», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 червня 2025 року за № 995/44401

Наказу Міністерства освіти і науки України від 26.06.2025 № 926 «Про затвердження Положення про дистанційну форму здобуття дошкільної освіти», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 червня 2025 року за № 996/44402

Наказу Міністерства освіти і науки України від 18.08.2023 № 685/1013 «Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти»

Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234 «Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.04.2016 року за № 563/28693

Роз'яснювальних листів Міністерства освіти і науки України:

від 06.11.2015 № 1/9-535 «Щодо визначення рівня розвитку дитини старшого дошкільного віку за допомогою кваліметричної моделі»;

від 20.10.2016 № 1/9-561 «Щодо організації роботи дошкільних навчальних закладів по ознайомленню з народними традиціями, святами та обрядами»;

від 02.09.2016 № 1/9-454 «Щодо організації роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах»;

від 02.09.2016 № 1/9-456 «Щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних навчальних закладах»;

від 11.10.2017 № 1/9-546 «Методичні рекомендації щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців»;

від 19.04.2018 № 1/9-249 «Щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти»;

від 12.12.2019 № 1/9-766 «Щодо комунікації з дітьми дошкільного віку з родин учасників ООС/АТО, внутрішньо переміщених осіб та організації взаємодії з їхніми батьками»;

від 09.12.2019 № 1/9-750 «Щодо освітніх програм у закладах дошкільної освіти»;

від 12.12.2019 № 1/9-765 «Щодо організації медико-педагогічного контролю на заняттях з фізкультури в закладах дошкільної освіти»;

від 25.06.2020 № 1/9-348 «Щодо створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти»;

від 03.07.2021 № 1/9-455 «Планування роботи в дошкільних навчальних закладах»;

від 02.04.2022 № 1/3845 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану»;

від 25.04.2022 № 1/4428-22 «Про методичні рекомендації (з питань уникнення враження мінами, вибухонебезпечними предметами тощо)»;

від 31.05.2023 № 4/1798-23 «Про організацію діяльності закладів дошкільної освіти в літній період в умовах воєнного стану»;

від 20.06.2023 № 1/8820-23 «Про організацію безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти та обладнання укриттів»;

від 08.01.2025 № 1/416-25 «Про робочий час та педагогічне навантаження працівників закладів дошкільної освіти»;
від 31.01.2025 № 1/1984-25 «Щодо змін до штатних розписів закладів дошкільної освіти»;
від 19.02.2025 № 1/3116-25 «Щодо оплати праці педагогічних працівників закладів дошкільної освіти»;
від 21.05.2025 № 1/10474-25 «Щодо деяких питань оплати праці педагогічних працівників закладів дошкільної освіти»;
від 19.05.2025 № 1/10348-25 «Щодо тривалості щорічної основної відпустки педагогічних працівників закладів дошкільної освіти у 2025 році»;
від 30.05.2025 № 1/11275-25 «Щодо постанови КМУ від 27.05.2025 № 611»;
від 07.07.2025 № 21/08-586 методичні рекомендації «Пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти України в 2025/2026 н. р.»;
від 18.08.2025 № 1/17201-25 «Щодо організації дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами»;
від 28.08.2025 № 1/17853-25 «Щодо організації дошкільної освіти дітей у 2025/2026 навчальному році».

Розділ I

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес дошкільників здійснюється не лише на спеціально організованих заняттях, а й у повсякденному житті, у різноманітних видах діяльності дітей за допомогою різних форм організації освітнього процесу, з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей. Використання різноманітних форм організації навчання дошкільників забезпечує ефективне засвоєння знань, умінь і навичок, розвиток пізнавальних можливостей дитини. Впроваджуються активні методи навчання, ігрові та діяльнісні технології.

В закладі використовуються різні форми організації дітей:

- спеціально організована діяльність (інтегровані, комплексні, індивідуальні, індивідуально-групові, групові заняття);
- для дітей з особливими освітніми потребами інклюзивних груп – індивідуальні корекційні заняття;
- ігрова діяльність (різні види ігор);
- комунікативна діяльність (бесіди, розмови, спілкування);
- предметно-практична діяльність (чергування, трудові доручення побутові процеси: одягання, умивання, приймання їжі, вкладання на сон);
- пізнавальна діяльність (спостереження);
- пошуково-експериментальна діяльність (досліди);
- рухова діяльність;
- свята та розваги;
- екскурсії;
- самостійна діяльність...

Організоване навчання не регламентується жорстко, передбачати такі форми:

- обов'язкові заняття за планом педагога, який визначає їх мету, зміст, структуру тощо.
- організоване навчання у повсякденному житті (уроки практичного життя);
- організовані заняття за вибором дітей (вони самі обирають вид діяльності, матеріал, з яким працюватимуть, способи роботи з ним під керівництвом педагога).

Відводиться належне місце:

- самостійній діяльності дітей – руховій, мовленнєвій, музичній, трудовій, у якій дитина є ініціатором власної активності;
- продуктивним видам діяльності, в яких дошкільник здатний до самовираження і самореалізації (малювання, конструювання, художня праця), поєднуючи вербальні, наочні, практичні методи.

Широко використовується в організації освітнього процесу ЗДО гра, як самостійна форма роботи з дітьми та як ефективний засіб і метод освітнього процесу в інших організаційних формах.

За змістом навчання розрізняють заняття:

- музика (музичне мистецтво);
- малювання/ліплення/аплікація/театралізація (образотворче та театральне мистецтво);
- фізкультура (фізичний розвиток);

- соціум (ознайомлення з предметним світом);
- природа (ознайомлення з природним довкіллям);
- математика/сенсорика/конструювання (формування сенсорно-пізнавальних еталонів);
- мовлення (розвиток мовлення дитини та літературне мистецтво).

Один раз на тиждень передбачаються інтегровані заняття в групах раннього, молодшого та середнього дошкільного віку, два рази на тиждень у різновіковій групі № 6. Усі заняття інтегровані в групі старшого дошкільного віку № 7.

Враховуються під час організації різних форм діяльності дітей стан здоров'я та психофізіологічні особливості дітей, визначаючи обсяг рухової активності, їхнє домінуюче навантаження на дитину (психічне, фізичне, емоційне), передбачивши раціональне чергування видів діяльності (розумова, рухова, практично-прикладне) на кожному з них, постійно.

Крім спеціально організованої освітньої діяльності, передбачається самостійна діяльність дітей: ігрова, художня, фізична. За окремим планом педагоги здійснюють індивідуальну роботу з дітьми. Фізичне виховання дітей передбачає проведення:

- ранкової гімнастики;
- гімнастики пробудження;
- занять фізичною культурою;
- рухливих ігор та ігор спортивного характеру;
- загартування;
- фізкультурних хвилин під час занять;
- фізкультурних пауз між заняттями;
- занять фізичними вправами на свіжому повітрі;
- походів за межі ЗДО (дитячий туризм);
- оздоровчих заходів.

Диференціюється робота дітей на заняттях та у повсякденному житті, поєднуючи їх у підгрупи (робота в парах, у форматі «4x4», «Коло друзів») та надаючи дітям право вибору для способу організації діяльності (ситуація вибору «1/2/3+»). Добираються до організованого освітнього процесу дидактичні матеріали різного змісту, складності та відповідні методи і прийоми з урахуванням різного рівня інтелектуального розвитку, відмінностей у спрямованості пізнавальних інтересів окремих дітей: карта активностей, проблемні ситуації, активне слухання, активне спілкування, виставки-презентації, самопрезентація «Хочу сказати».

Запроваджується партнерська діяльність, у якій вихователь і дитина є рівноправними учасниками освітнього процесу.

Використовуватимуться в роботі з дітьми посібники відповідно до переліку навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах дошкільної освіти у 2025/2026 навчальному році.

Форми організації освітнього процесу в ЗДО №7 за режимними моментами

Режимні моменти	Вікова група	Ранній вік	Молодший д/в	Середній д/в	Середній д/в та старший д/в	Старший д/в
		Гр. № 1, 2	Гр. № 8, 9	Гр. № 4	Гр. № 6	Гр. № 7
Ранок		Спостереження,	Спостереження,	Спостереження,	Спостереження, розгляд	Спостереження,

	розгляд картин, бесіди, милування природою. <u>Ранкові привітання.</u> <u>Ранкова гімнастика.</u> <u>Ігрова діяльність:</u> рухливі (1-2 малої та середньої рухливості) дидактичні (1) <u>Трудові доручення</u> (епізодичні, короткотривалі). <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми). <u>Заняття</u> (згідно орієнтованого розкладу організації освітнього процесу).	розгляд картин, бесіди, милування природою. <u>Ранкове коло:</u> емоційне привітання, визначення настрою, позитивне налаштування, визначення стану погоди. <u>Ранкова гімнастика.</u> <u>Ігрова діяльність:</u> рухливі (1-2 малої та середньої рухливості) дидактичні (1). <u>Трудові доручення</u> (прості, короткотривалі) <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми) <u>Заняття</u> (згідно орієнтованого розкладу організації освітнього процесу).	розгляд картин, бесіди, милування природою. <u>Ранкове коло:</u> емоційне привітання, визначення настрою, позитивне налаштування, визначення стану погоди. <u>Ранкова гімнастика.</u> <u>Ігрова діяльність:</u> рухливі (1-2 малої та середньої рухливості) дидактичні (1). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні та спільні, короткотривалі та довготривалі), <u>чергування</u> <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми) <u>Заняття</u> (згідно орієнтованого розкладу організації освітнього процесу).	картин, бесіди, милування природою. <u>Ранкове коло:</u> емоційне привітання, визначення настрою, позитивне налаштування, визначення стану погоди. <u>Ранкова гімнастика.</u> <u>Ігрова діяльність:</u> рухливі (1-2 малої та середньої рухливості) дидактичні (1). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні та спільні, короткотривалі та довготривалі), <u>чергування</u> <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми) <u>Заняття</u> (згідно орієнтованого розкладу організації освітнього процесу).	розгляд картин, бесіди, милування природою. <u>Ранкове коло:</u> ритуал «Я прийшов», визначення настрою, позитивне налаштування, визначення стану погоди. <u>Ранкова гімнастика.</u> <u>Ігрова діяльність:</u> рухливі (1-2 малої та середньої рухливості) дидактичні (1). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні та спільні, короткотривалі та довготривалі), <u>чергування</u> <u>Спільне коло</u> (інтегровані заняття згідно розкладу).
Прогулянка І	Спостереження, милування природою, дослідницька діяльність. <u>Ігрова діяльність:</u> дидактичні/творчі ігри (1),	Спостереження, милування природою, дослідницька діяльність. <u>Ігрова діяльність:</u> дидактичні/творчі ігри (1),	Спостереження, милування природою, дослідницька діяльність або цільова прогулянка. <u>Ігрова діяльність:</u> дидактичні/творчі ігри	Спостереження, милування природою, дослідницька діяльність або цільова прогулянка, екскурсія. <u>Ігрова діяльність:</u> дидактичні/творчі ігри	Спостереження, милування природою, дослідницька діяльність, або цільова прогулянка, екскурсія. <u>Ігрова діяльність:</u> дидактичні/творчі ігри

	рухливі ігри (2-3 малої, середньої, високої рухливості) або фізичні вправи на свіжому повітрі. <u>Індивідуальна робота.</u> <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	рухливі ігри (2-3 малої, середньої, високої рухливості), або фізичні вправи на свіжому повітрі або дитячий туризм (1 р. в тижд.) 15-20 хв. <u>Трудові доручення.</u> <u>Індивідуальна робота.</u> <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	(1-2); рухливі ігри (2-3 малої, середньої, високої рухливості, або фізичні вправи на свіжому повітрі, або дитячий туризм (1 р. в тижд.) 20-25 хв.). <u>Трудові доручення.</u> <u>Індивідуальна робота.</u> <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	(1-2); рухливі ігри (2-3 малої, середньої, високої рухливості, або фізичні вправи на свіжому повітрі, або дитячий туризм (1 р. в тижд.) 20-25 хв.). <u>Трудові доручення, або колективна праця</u> (1 р/тижд.). <u>Індивідуальна робота.</u> <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	(1-2); рухливі ігри (2-3 малої, середньої, високої рухливості, або фізичні вправи на свіжому повітрі, або дитячий туризм (1 р. в тижд.) 25-30 хв.); <u>Трудові доручення, або колективна праця</u> (1 р/тижд.). <u>Індивідуальна робота.</u> <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>
II половина дня	<u>Гімнастика після денного сну, оздоровчі заходи.</u> <u>Розвага, або ігрова діяльність</u> (різні види ігор: сюжетно-рольові, конструктивно-будівельні, настільно-друковані, театралізовані, творчі, рухливі тощо). <u>Трудові доручення</u> (епізодичні, короткотривалі). <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми). <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	<u>Гімнастика після денного сну, оздоровчі заходи.</u> <u>Розвага або ігрова діяльність</u> (різні види ігор: сюжетно-рольові, конструктивно-будівельні, настільно-друковані, театралізовані, творчі, рухливі тощо). <u>Трудові доручення</u> (прості, короткотривалі). <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми). <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	<u>Гімнастика після денного сну, оздоровчі заходи.</u> <u>Гурткова робота або розвага, або ігрова діяльність</u> (різні види ігор: сюжетно-рольові, конструктивно-будівельні, настільно-друковані, театралізовані, творчі, рухливі тощо). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні та спільні, короткотривалі та довготривалі), <u>чергування.</u> <u>Індивідуальна робота</u>	<u>Гімнастика після денного сну, оздоровчі заходи.</u> <u>Гурткова робота або розвага, або ігрова діяльність</u> (різні види ігор: сюжетно-рольові, конструктивно-будівельні, настільно-друковані, творчі, рухливі тощо). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні та спільні, короткотривалі та довготривалі), <u>чергування.</u> <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми).	<u>Гімнастика після денного сну, оздоровчі заходи.</u> <u>Гурткова робота або розвага, або ігрова діяльність</u> (різні види ігор: сюжетно-рольові, конструктивно-будівельні, настільно-друковані, театралізовані, творчі, рухливі тощо). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні та спільні, короткотривалі та довготривалі), <u>чергування.</u> <u>Індивідуальна робота</u>

			(з різних розділів програми). <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	<u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	(з різних розділів програми). <u>Самостійна ігрова діяльність.</u> <u>Вечірнє коло.</u>
Прогулянка II	Спостереження, милування природою. <u>Ігрова діяльність:</u> дидактичні ігри (1), рухливі ігри (1-2 малої та середньої рухливості). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні). <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми). <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	Спостереження, милування природою. <u>Ігрова діяльність:</u> дидактичні ігри (1), рухливі ігри (1-2 малої та середньої рухливості). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні та спільні, короткотривалі). <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми). <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	Спостереження, милування природою. <u>Ігрова діяльність:</u> дидактичні ігри (1), рухливі ігри (1-2 малої та середньої рухливості). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні та спільні, короткотривалі та довготривалі). <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми). <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	Спостереження, милування природою. <u>Ігрова діяльність:</u> дидактичні ігри (1), рухливі ігри (1-2 малої та середньої рухливості). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні та спільні, короткотривалі та довготривалі). <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми). <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>	Спостереження, милування природою. <u>Ігрова діяльність:</u> дидактичні ігри (1), рухливі ігри (1-2 малої та середньої рухливості). <u>Трудові доручення</u> (прості, індивідуальні та спільні, короткотривалі та довготривалі). <u>Індивідуальна робота</u> (з різних розділів програми). <u>Самостійна ігрова діяльність.</u>

Розділ II.

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ (НАБУТІ КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Розподіл орієнтованої організації освітнього процесу.

відповідно до програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» в групах раннього віку

Соціум (1 заняття на тиждень): предметний світ (освітній напрям «Дитина в соціумі») / формування основ духовно-моральних якостей (освітній напрям «Дитина в соціумі») / безпека життєдіяльності (освітній напрям «Особистість дитини») / здоров'я та фізичний розвиток (статева ідентифікація та диференціація), здоров'я та хвороби, гігієна життєдіяльності (освітній напрям «Особистість дитини») – як частина інтегрованого.

Природа (1 заняття на тиждень): природа (освітній напрям «Дитина у природному довкіллі») + соціум: предметний світ (освітній напрям «Дитина в соціумі») / формування основ духовно-моральних якостей (освітній напрям «Дитина в соціумі») / безпека життєдіяльності (освітній напрям «Особистість дитини») / здоров'я та фізичний розвиток (статева ідентифікація та диференціація), здоров'я та хвороби, гігієна життєдіяльності (освітній напрям «Особистість дитини») + конструювання (освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі») – інтегроване.

Сенсорика (2 заняття на тиждень) – I заняття – сенсорні еталони (освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»), II заняття – конструювання (освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі») – як частина інтегрованого.

Мовлення (2 заняття на тиждень): I заняття – мовленнєва компетентність (освітній напрям «Мовлення дитини»), II заняття – художньо-мовленнєва компетентність + комунікативна компетентність (освітній напрям «Мовлення дитини»).

Музика (2 заняття на тиждень) – музична діяльність (освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»).

Малювання, ліплення, аплікація, театралізація (2 заняття на тиждень): I заняття – малювання (художньо-продуктивна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»), II заняття – ліплення/аплікація (художньо-продуктивна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва») / театралізація (театральна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»).

Фізкультура (2 заняття на тиждень): рухова активність та саморегуляція (освітній напрям «Особистість дитини»).

Розподіл орієнтованої організації освітнього процесу.

відповідно до програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» в групах молодшого дошкільного віку

Соціум (2 заняття на тиждень): I заняття – предметний світ (освітній напрям «Дитина в соціумі») + безпека життєдіяльності (освітній напрям «Особистість дитини») / предметний світ (освітній напрям «Дитина в соціумі») + здоров'я та фізичний розвиток (статева ідентифікація та диференціація), здоров'я та хвороби, гігієна життєдіяльності (освітній напрям «Особистість дитини»), II заняття – як частина інтегрованого.

Природа (1 заняття на тиждень): природа (освітній напрям «Дитина у природному довкіллі») + мовлення – комунікативна компетентність (освітній напрям «Мовлення дитини») + соціум: формування основ духовно-моральних якостей / народознавство (освітній напрям «Дитина в соціумі») – інтегроване.

Музика (2 заняття на тиждень): музична діяльність (освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»).

Малювання, ліплення, аплікація (2 заняття на тиждень): I заняття – малювання (художньо-продуктивна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»), II заняття – ліплення/аплікація (художньо-продуктивна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»).

Математика (1 заняття на тиждень): освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі».

Мовлення (3 заняття на тиждень) – I заняття – мовленнєва компетентність (освітній напрям «Мовлення дитини»), II заняття – художньо-мовленнєва компетентність (освітній напрям «Мовлення дитини»), III заняття – як частина інтегрованого.

Фізкультура (3 заняття на тиждень): рухова активність та саморегуляція (освітній напрям «Особистість дитини»).

Конструювання реалізуємо під час будівельно-конструктивних ігор (1 раз в тиждень) та СХД.

Театралізацію реалізуємо в II половину дня (1 раз в тиждень).

Розподіл орієнтованої організації освітнього процесу,

відповідно до програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» в групі середнього дошкільного віку

Соціум (2 заняття на тиждень): I заняття – предметний світ (освітній напрям «Дитина в соціумі») + безпека життєдіяльності (освітня лінія «Особистість дитини») / предметний світ (освітній напрям «Дитина в соціумі») + здоров'я та фізичний розвиток (статева ідентифікація та диференціація), здоров'я та хвороби, гігієна життєдіяльності (освітній напрям «Особистість дитини»), II заняття – як частина інтегрованого.

Природа (1 заняття на тиждень): природа (освітній напрям «Дитина у природному довкіллі») + мовлення – комунікативна компетентність (освітній напрям «Мовлення дитини») + соціум: формування основ духовно-моральних якостей / народознавство (освітній напрям «Дитина в соціумі») / основи правової культури (освітній напрям «Особистість дитини») / основи економічної культури (освітня лінія «Дитина у природному довкіллі») – інтегроване.

Музика (2 заняття на тиждень): музична діяльність (освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»).

Малювання, аплікація, ліплення, театралізація (3 заняття на тиждень): I заняття – малювання (художньо-продуктивна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»), II заняття – ліплення (художньо-продуктивна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»), III заняття – аплікація (художньо-продуктивна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва») / театралізація (театральна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»).

Математика (1 заняття на тиждень) – освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі».

Мовлення (3 заняття на тиждень) – I заняття – мовленнєва компетентність (освітній напрям «Мовлення дитини»), II заняття – художньо-мовленнєва компетентність (освітній напрям «Мовлення дитини»), III заняття – як частина інтегрованого.

Фізкультура (3 заняття на тиждень): рухова активність та саморегуляція (освітній напрям «Особистість дитини»).

Підготовку руки дитини до письма (освітній напрям «Мовлення дитини») реалізуємо в індивідуальній роботі, а також під час інших занять та різних видів діяльності.

Конструювання реалізуємо під час будівельно-конструктивних ігор (1 раз в тиждень) та СХД.

Розподіл орієнтованої організації освітнього процесу,

відповідно до програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» в групі старшого дошкільного віку

Соціум (3 заняття на тиждень): I заняття – предметний світ (освітній напрям «Дитина в соціумі»), II заняття – соціум: формування основ духовно-моральних якостей / народознавство (освітній напрям «Дитина в соціумі»), мовлення – комунікативна компетентність / художньо-мовленнєва компетентність (освітній напрям «Мовлення дитини») + театралізація (театральна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва») – інтегроване, III заняття – як частина інтегрованого.

Природа (2 заняття на тиждень): I заняття – освітній напрям «Дитина у природному довкіллі», II заняття – здоров'я та фізичний розвиток (статева ідентифікація та диференціація), здоров'я та хвороби, гігієна життєдіяльності / безпека життєдіяльності (освітній напрям

«Особистість дитини»).

Музика (2 заняття на тиждень): музична діяльність (освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»).

Малювання, аплікація, ліплення, театралізація (3 заняття на тиждень): I заняття – малювання – художньо-продуктивна діяльність (освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»), II заняття – як частина інтегрованого, III заняття – як частина інтегрованого.

Математика (2 заняття на тиждень) – I заняття – освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», II заняття – математика – освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» + соціум: основи правової культури (освітній напрям «Особистість дитини») / основи економічної культури (освітня лінія «Дитина у природному довкіллі») + ліплення / аплікація (художньо-продуктивна діяльність – освітній напрям «Дитина у світі мистецтва») – інтегроване.

Мовлення (3 заняття на тиждень) – I заняття – освітній напрям «Мовлення дитини», II заняття – фонетична компетенція (освітній напрям «Мовлення дитини»), III заняття – як частина інтегрованого.

Фізкультура (2 заняття на тиждень): рухова активність та саморегуляція (освітній напрям «Особистість дитини»).

Підготовку руки дитини до письма (освітній напрям «Мовлення дитини») реалізовуємо в індивідуальній роботі, а також під час інших занять та різних видів діяльності.

Англійська – 4 заняття в тиждень по підгрупах в I половину дня.

Конструювання реалізовуємо під час будівельно-конструктивних ігор (1 раз в тиждень) та СХД.

Художня праця в II половину дня (1 раз на тиждень).

Розподіл орієнтованої організації освітнього процесу
відповідно до освітньої програми «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку

Назва занять	К-ть занять	Підрозділи	Освітній напрям, з якого реалізуються завдання
СТАРШИЙ ДОШКІЛЬНИЙ ВІК, шостий рік життя			
Фізкультура	2	Здоров'язберігальна, рухова діяльність	Особистість дитини
Пізнавально-дослідницька діяльність у світі предметів, у світі людей	3	Пізнавально-дослідницька діяльність: у світі предметів, у світі людей.	Дитина в соціумі
Пізнавально-дослідницька діяльність елементарні математичні уявлення	3	Пізнавально-дослідницька діяльність: елементарні математичні уявлення	Дитина в сенсорно- пізнавальному просторі
Пізнавально-дослідницька діяльність у світі природи, досліді та експерименти	2	Пізнавально-дослідницька діяльність/ у світі природи; досліді та експерименти. Здоров'язберігальна діяльність (валеологія, ОБЖД)	Дитина у природному довкіллі Особистість дитини
Мовленнєва діяльність	5	Мовленнєва діяльність: мовленнєвий розвиток, грамота, спілкування. Комунікативна діяльність	Мовлення дитини
Літературно-художня діяльність	1	Художньо-естетична діяльність: літературно-художня діяльність	Дитина у світі культури

Музика	2	Художньо-естетична діяльність: музична діяльність	Дитина у світі культури
Художньо-естетична діяльність (малювання, ліплення/ аплікація/конструювання)	3	Художньо-естетична діяльність: образотворча діяльність,	Дитина у світі культури
Всього:	19		

Відповідно до орієнтованого розкладу організації освітнього процесу:

- в групі раннього віку № 1 (з 1 до 3-х р.) – 1 інтегроване заняття, яке включає по 3 освітніх напрями та в загальному становить 10 занять планується по одному занятті в І та три рази на тиждень в ІІ половину дня;
- в групі раннього віку № 2 (з 2 до 3-х р.) – 1 інтегроване заняття, яке включає по 3 освітніх напрями та в загальному становить 10 занять планується по одному занятті в І половину дня;
- в групі молодшого дошкільного віку № 8, 9 – 1 інтегроване заняття, яке включає по 3 освітніх напрями та в загальному становить 11 занять – планується по два заняття в І половину дня та раз на тиждень в ІІ половину дня, а також гурток з англійської мови;
- в групі середнього дошкільного віку № 4 – 1 інтегроване заняття, яке включає по 3 освітніх напрями та в загальному становить 12 занять – планується по два заняття в І половину дня та два рази на тиждень в ІІ половину дня, а також гурток з англійської мови;
- в групі різновіковій дошкільного віку № 6 – 2 інтегрованих заняття, які включають по 3 освітніх напрями, 4 заняття з англійської мови по підгрупах (2 старший дошкільний вік, 2 середній дошкільний вік) та в загальному становить 17 занять (старший дошкільний вік), 15 занять (середній дошкільний вік) – планується по три заняття в І половину;
- в групі старшого дошкільного віку № 7 – 5 інтегрованих занять за освітньою програмою «Впевнений старт», які включають по 3 освітніх напрями, 4 заняття з англійської мови по підгрупах, чергуючись з математикою та грамотою та в загальному становить 19 занять – усі заняття в І половину дня.

Проводяться спеціально організовані форми організації освітнього процесу в межах таких норм:

- для дітей від 1 до 3-х років – тривалість заняття до 10 хв, інтегроване до 13 хвилин;
- у молодшій групі – не більше 15 хвилин, інтегроване до 20 хвилин;
- у середній групі – 20 хвилин, інтегроване до 30 хвилин;
- у старшій групі – 25 хвилин, інтегроване до 40 хвилин.
- у різновікових групах – потрібно диференціювати, орієнтуючись на вік.

При організації інтегрованих занять враховувати, що статистичне навантаження у положенні сидячи на дитину не повинно перевищувати:

- для дітей від 1 до 3-х років, до 10 хвилин;
- від 3 до 4 років – до 15 хвилин;
- від 4 до 5 років – до 20 хвилин;
- від 5 до 6 (7) років – до 25 хвилин.

Кількість спеціально організованих форм освітнього процесу у І половині дня:

- для дітей від 1 до 3-х років – не перевищує двох;

- у молодшій групі – не перевищує двох;
- у середній групі – не перевищує двох;
- у старшій групі – не перевищує трьох.

Тривалість організованого навчання у формі фізкультурних занять:

- для дітей у віці від 1 до 3 років – до 10 хвилин;
- від 3 до 4 років – до 15 хвилин;
- від 4 до 5 років – до 20-25 хвилин;
- від 5 до 6 (7) років – до 25-30 хвилин.

Тривалісті перерв між заняттями має становити не менше 10 хвилин.

Заняття, які потребують підвищеної пізнавальної активності, плануються переважно в I половину дня та у дні з високою працездатністю (вівторок – четвер).

Фізкультурні хвилини проводяться у середині та наприкінці занять, що потребують високого інтелектуального напруження чи статичної пози дітей.

Педагогічний колектив закладу дошкільної освіти №7 має право обирати чинні комплексну (і) (як основну) та додаткові парціальні програми для забезпечення ефективної реалізації інваріантного та варіативного змісту дошкільної освіти. У закладі дошкільної освіти №7 «Оленка» Нетішинської міської ради можуть одночасно використовуватись кілька комплексних та парціальних програм (з певних напрямів освітньої роботи).

Перелік програм, які використовуються ЗДО №7 в 2025/2026 н. р:

Програми	Гр. 1 (р/в)	Гр. 2 (р/в)	Гр. 8 (м.д/в)	Гр. 9 (м. д/в)	Гр. 4 (с.д/в)	Гр. 6 (різн. гр.)	Гр. 7 (ст.д/в)	Гр.10 (1-й клас)	Гр.11 (1-й клас)	Гр.12 (1-й клас)
Комплексні										
«Я у світі» Програма розвитку дитини від народження до шести років (наук. кер. Кононко О. Л.) Наказ МОН України від 05.09.2024 № 1264 зареєстр. у Каталозі за № 1.0056-2024	+									
«Українське дошкілля» Програма розвитку дитини дошкільного віку (під ред. Білан О. І.) Протокол № 6 від 03.12.2021 зареєстр. у Каталозі за № 1.0025-2021		+	+	+	+	+				

<u>«Дитина»</u> Освітня програма для дітей від 2 до 7 років (наук. кер. Огнев'юк В. О.) Лист ІМЗО від 14.07.2020 № 22.1/12-Г-275 Лист МОНУ від 23.07.2020 № 1/11-4960								+	+	+
<u>«Впевнений старт»</u> Освітня програма для дітей старшого дошкільного віку. Комплект (під заг. наук. ред. Піроженко Т. О.) Протокол № 2 від 26.04.2022, зареєстр. у Каталозі за № 1.0008-2022							+			
Парціальні										
<u>«Лідер живе у кожному»</u> Парціальна програма для закладів дошкільної освіти по формуванню лідерського потенціалу дітей дошкільного віку (авт. кол.: Гавриш. Н., Безсонова О., Безрукова О., Воронов В.) Лист ІМЗО від 18.05.2020 № 22.1/12-Г-271								+		
<u>«Горизонтальний пластичний балет» (пластик-шоу)</u> Програма з фізкультурно-корекційної роботи у дошкільних навчальних закладах за авторською естетико-оздоровчою системою (авт. Єфименко М. М., Єфіменко Ю. В.) Лист ІМЗО від 23.11.2020 № 22.1/12-Г-1001			+	+	+	+	+			
<u>«Дитяча хореографія»</u> Програма хореографічної діяльності дітей від 3-х до 7-ми років (авт. Шевчук А. С.) Лист ІМЗО від 18.05.2020 № 22.1/12-Г-282			+	+	+	+	+			
<u>«Творці майбутнього»</u> Парціальна програма розвитку дитини від 2 до 6 років через гру (авт.: Рома О. Ю, Піскова І. Ю., Малевич Г. В., Шварова Г. В.) Протокол № 1 від 04.01.2023 зареєстр. у Каталозі за № 1.0001-2023	+	+		+	+		+	+		+
<u>«Мудрі шахи»</u> Програма та методичні рекомендації з навчання дітей						+				

старшого дошкільного віку гри в шахи (авт. Семизорова В. В., Духновська О. І., Пашенко Л. Ю.) Лист ІМЗО від 02.10.2020 № 22.1/12-Г-803										
<u>«Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку»</u> Парціальна програма для закладів дошкільної освіти (авт. Гавриш Н. В., Пометун О. І.) Протокол № 2 від 11.04.2024 зареєстр. у Каталозі за № 1.0010- 2024									+	
<u>«Скарбниця моралі»</u> Парціальна програма з морального виховання дітей дошкільного віку (авт. Лохвицька Л. В.) Протокол № 5 від 21.08.2024 зареєстр. у Каталозі за № 1.0048- 2024			+							
<u>«Думай на рівних»</u> Парціальна програма розвитку соціальних навичок та емоційного інтелекту дітей від 5 до 7 років (авторський колектив «THINK EQUAL») Протокол № 5 від 30.08.2023 зареєстр. у Каталозі за № 1.0043- 2023					+	+	+		+	+
<u>«Моя країна – Україна»</u> Парціальна програма з патріотичного виховання для дітей старшого дошкільного віку (авт.: Гавриш Н. В., Косенчук О. Г., Піроженко Т. В.) Протокол № 4 від 29.06.2022 зареєстр. у Каталозі за № 1.0013- 2022										+
<u>«Мої перші гроші»</u> Парціальна програма з розвитку фінансової грамотності та формування фінансових компетентностей у дітей старшого дошкільного віку (Ролік В., Гавриш Н., Косенчук О., Піроженко Т.) Протокол № 3 від 31.05.2024 зареєстр. у Каталозі за № 1.0019- 2024							+	+	+	+
<u>«Про себе треба знати, про себе треба дбати»</u> Парціальна програма з основ здоров'я та безпеки			+	+						

життєдіяльності дітей дошкільного віку (авт. Лохвицька Л. В.) Протокол № 5 від 21.08.2024 зареєстр. у Каталозі за № 1.0049-2024										
«Англійська мова за методикою асоціативних символів для старшого та молодшого шкільного віку (від 5 до 10 років) закладів дошкільної та загальної середньої освіти» Навчальна програма (ав.: С. Гунько, С. Бацмай, Л. Гусак, Н. Стадник, Н. Занюк, О. Крутова) Протокол № 8 засідання експертної комісії з іноземних мов від 06.07.2023 зареєстр. у Каталозі за № 1.0034-2023						+	+			
«Корекційна робота з розвитку мовлення дітей з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення 5-го року життя» Програмно-методичний комплекс (ав. Рібцун Ю. В.)						+	+	+	+	
«Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення» Програмно-методичний комплекс (ав. Трофименко Л. І.)						+	+			

Перелік інноваційних освітніх технологій, які використовуються ЗДО №7 в 2025/2026 н. р.:

Інноваційні технології	Групи	Гр. 1 (р/в)	Гр. 2 (р/в)	Гр. 8 (м.д/в)	Гр. 9 (м.д/в)	Гр. 4 (с.д/в)	Гр. 6 (різн. гр.)	Гр. 7 (ст.д/в)	Гр.10 (1-й клас)	Гр.11 (1-й клас)	Гр.12 (1-й клас)
Методика М. Монтессорі		+	+								
Психолого-педагогічне проєктування Т. Піроженко				+	+	+	+				
Методика використання схем-моделей у лексично-граматичній роботі (О. Білан, К. Крутій)										+	
Мнемотехніка				+	+	+		+			
Коректурні таблиці							+	+			
Палички Кюїзенера				+	+	+					
Ігри з блоками Дьєнєша							+				
Авторська методика Г. Домана «Геній з пелюшок»		+									
Велкро-технологія («липучка») швейцарського інженера Жорж де Местраля			+								
LEGO-технології						+		+	+		+
Степ-аеробіка (інструктором з фізкультури)				+	+	+	+	+			

Елементарне музикування за Т. Тютюнниковою	+									
Методика використання діатонічних дзвіночків			+	+	+	+	+			
Сендплей (практичним психологом)	+	+	+	+	+	+	+			
«Граючись учимось» англійська в рухах для дітей за методикою С. Гунько «Метод асоціативних символів» (керівником гуртка)			+	+	+	+	+			
Мнемотехніка (вчителем-логопедом)			+	+	+	+	+			
Оздоровчі технології:	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
- о кольоротерапія (кольорові тижні – 1 раз в квартал), - о різні види самомасажу (щоденно), - о робота в центрах ігор на асфальті (щоденно).										

Реалізація варіативної складової Базового компонента дошкільної освіти у 2025/2026 н. р.

Упродовж 2025/2026 навчального року в закладі для дітей дошкільного віку планується функціонування гуртків, направлених на реалізацію завдань варіативної складової Базового компонента дошкільної освіти. Гурткова робота організовуються за нахилами дітей, бажаннями батьків та можливостями педагогів:

№ з/п	Назва гуртка	Напрямок роботи	Кількість занять	Вік дітей	Керівник
1.	«Подояночка»	Художньо-естетичний	1 р. в тиждень	Старший дошкільний вік	Шевельова Наталія, музичний керівник
2.	«Театр у русі»	Фізкультурно-оздоровчий	1 р. в тиждень	Старший дошкільний вік	Товстюк Тетяна, інструктор з фізкультури
3.	«Маленькі шахматисти»	Пізнавальний	1 р. в тиждень	Старший дошкільний вік	Самчук Тетяна С., Сімчук Наталія, вихователі гр. № 6
4.	«Крок до мільйона»	Соціально-фінансовий	1 р. в тиждень	Старший дошкільний вік	Гаврилук Ірина, Дубицька Альона, вихователі гр. № 7
5.	«Перші кроки в економіку»	Соціально-фінансовий	1 р. в тиждень	1 клас	Гец Надія, вихователь гр. № 12
6.	«Маленькі фінансисти»	Соціально-фінансовий	1 р. в тиждень	1 клас	Осух Альона, вихователь гр. № 11
7.	«Маленькі фінансисти»	Соціально-фінансовий	1 р. в тиждень	1 клас	Нестерук Ганна, вихователь гр. № 10
8.	«Вивчаємо англійську»	Мовленнєво-лінгвістичний	2 р. в тиждень	Молодший та середній дошк. вік	Зінчук Оксана, керівник гуртка

Гурткова робота здійснюється на безоплатній основі.

Заняття в гуртках проводяться у II половину дня, після денного сну. Тривалість проведення гурткової роботи – до 25 хвилин.

День проведення гурткової роботи визначено у розкладі гурткової роботи.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Набуття різних видів компетенцій дитиною дошкільного віку відбувається в різних видах діяльності ігровій (провідній для дітей дошкільного віку); руховій; природничій; предметній; образотворчій; музичній; театральній; літературній; сенсорно-пізнавальній і математичній; мовленнєвій; соціокультурній і вимагає практичного засвоєння дитиною системи елементарних знань про себе та довкілля, моральних цінностей, уміння доречно застосовувати набуту інформацію. Обстеження дітей раннього віку не проводиться. Дошкільний вік обстежується в 2 етапи: кінець вересня (початок жовтня) та кінець квітня (початок травня). Результати узагальнюються в картках компетенції дитини та враховувати при організації освітньої роботи з метою забезпечення індивідуального росту та розвитку кожної дитини.

Для відстеження динаміки особистісних досягнень дітей здійснюється моніторинг за методичним посібником «Моніторинг досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти (загальна редакція Н. М. Шаповал, О. М. Кулик, Т. В. Киричук, 2021) в групах молодшого дошкільного віку № 8, 9, середнього дошкільного віку № 4, різновіковій групі середнього дошкільного віку № 6.

Педагогами різновікової групи старшого дошкільного віку № 6, групи старшого дошкільного віку № 7, проводиться оцінювання рівня розвитку дітей за допомогою кваліметричної моделі, заповнюються відповідні протоколи оцінювання рівня розвитку дітей.

Інструктором з фізкультури проводяться обстеження рівня рухового розвитку дітей основної групи здоров'я та результати узагальнюються в Книзі обстеження.

Музичні керівники та керівник гуртка також обстежують дітей за розробленими картками компетентності.

Педагогами старших груп, які проводять гурткову роботу, також визначається набутий рівень компетентності дітьми з напрямку роботи гуртка.

Практичний психолог здійснює психологічний супровід освітнього процесу, проводить діагностичні обстеження згідно графіка, результати відображає в протоколах та планує корекційну роботу, проводить обстеження готовності дітей до навчання в школі за «Чарівними перетвореннями».

Вчитель-логопед результати проведеної корекційної роботи узагальнює в картках індивідуального розвитку дітей.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Показники компетентності за програмою «Я у Світі» в ранньому віці

Показники компетентності
Освітня лінія «Особистість дитини»
ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК

Знання	<u>Здоров'я та фізичний розвиток.</u> Називає та показує на собі та іншому частини тіла, знає функціональне призначення голови, кінцівок, очей, рота, носа, вух, зубів. <u>Рухова активність.</u> Має уявлення про позитивний вплив рухів на здоров'я; називає деякі рухи, що може виконувати (ходьба, біг, повзання, лазіння, стрибки, гра з м'ячем). <u>Гігієнічні навички.</u> Розуміє важливість догляду за своїм тілом, волоссям, зубами, зокрема миття рук, купання, чищення зубів, розчісування волосся, підстригання нігтів, користування носовичком та серветками. Має уявлення про непривабливість забрудненого тіла, знає, що про фізіологічну потребу слід повідомити завчасно.
	<u>Безпека організму та рухової активності.</u> Має уявлення про небезпечність неконтрольованих рухів (власних та інших дітей); розуміє, що є їстівні та неїстівні плоди, гриби; усвідомлює, що важливо отримати дозвіл дорослого, аби розширити територію своєї рухової діяльності, купатися у водоймі, споживати харчові продукти. <u>Статева належність.</u> Орієнтується у своїй статевій належності, називає свою стать; має уявлення про відмінності у зовнішності та поведінці хлопчиків і дівчаток; знає, що з часом хлопчик стає чоловіком, а дівчинка – жінкою.
Уміння	<u>Здоров'я та фізичний розвиток.</u> За хорошого самопочуття охоче рухається, активно діє; повідомляє дорослому про погане самопочуття; орієнтується в можливостях власного організму, радіє від власної рухливості, вправності. <u>Рухова активність.</u> Володіє елементарними навичками ходьби та бігу в різних темпах; ходьби по доріжці, дошці, утримання рівноваги; уміє повзати, лазити, перелазити, підлізати; скочує м'яч по похилій площині, прокочує його, збиває ним предмети, кидає вперед двома руками знизу, від грудей, з-за голови; підстрибує на місці на двох ногах, пересуваючись уперед; перестрибує через лінію або мотузку; стрибає в довжину з місця; зістрибує з предметів заввишки 10-15 см; охоче виконує вправи для рук, плечового пояса, ніг, тулуба. <u>Гігієнічні навички.</u> Позитивно ставиться до гігієнічних та загартовувальних процедур, охоче купається, доглядає за своїм тілом; на пропозицію дорослого та з його допомогою використовує мило для миття рук та обличчя, чистить зуби, розчісується гребінцем, витирається рушником, користується носовичком та серветкою; завчасно повідомляє дорослого про фізіологічні потреби; має елементарні навички поведінки під час приймання їжі, догляду за своїм тілом, речами та предметами (одягом, взуттям, іграшками тощо).
Уміння	<u>Безпека організму та рухової активності.</u> Перш ніж виконати певні рухи, приміряється до розміру приміщення чи ділянки; намагається дотримуватися правил безпечної рухової діяльності в приміщенні та поза його межами; адекватно реагує на застереження та обмеження дорослого; враховує свій попередній досвід потрапляння в халепу, прагне поводитися обережніше. <u>Статева належність.</u> За зовнішніми ознаками ідентифікує себе з представниками своєї статі та визначає статево-рольові відмінності, поведінкові прояви хлопчика й дівчинки; намагається орієнтуватися на зразки соціальної поведінки осіб своєї статі

Базові якості	<u>Самостійність.</u> Рухається в заданому напрямку, бігає, пролізає, намагається стрибати. За нагадуванням дорослого та самостійно користується засобами особистої гігієни, опікується власним зовнішнім виглядом, їсть без допомоги дорослого, користується столовими приборами, серветками. <u>Людяність.</u> Намагається дотримуватися товариських та доброзичливих стосунків з дітьми під час спільних ігор. <u>Допитливість.</u> З інтересом спостерігає за руховими діями дітей та дорослих, намагається повторювати за ними рухи, вправи, ігрові дії. Відповідальність. Виявляє відповідальне ставлення до виконання гігієнічних та загартувальних процедур, різних фізичних вправ; може пояснити іншим їх важливість для зміцнення здоров'я. <u>Елементи самовладання.</u> Мобілізує власні зусилля, виявляє наполегливість під час виконання непростих фізичних вправ та рухів, намагається зосередитися на дії, виявити елементарну витримку. <u>Креативність.</u> Проявляє фантазію під час рухової діяльності, рухливих ігор
РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ	
Знання	<u>Уявлення про себе та самоствавлення.</u> Має елементарні уявлення про свою зовнішність, фізичні можливості, вміння, поведінку, якості; може назвати свої основні чесноти; знає свою статеву належність, своє ім'я, імена членів сім'ї. <u>Емоційний досвід.</u> Розуміє назви деяких емоцій (радість, гнів, смуток); диференціює вирази обличчя дорослого, розпізнає стан людини, робить припущення щодо його причин; усвідомлює, що дорослі її люблять і цінують; розуміє, що бути приємною для людей – це добре; орієнтується в тому, чи збігається настрій людей навколо з її власним. <u>Спрямованість особистості.</u> Орієнтується в головних соціальних ролях дорослого (партнер у спілкуванні, захисник, носій інформації, авторитетний експерт); у тому, що схвалюють і негативно оцінюють авторитетні дорослі; знає, що рідні – найдорожчі люди в житті; розуміє, що її бажання можуть не збігатися з бажаннями інших, суперечити їм. Довільна поведінка. Розуміє: щоб досягнути успіху, слід докласти зусиль; орієнтується в основних правилах належної поведінки. <u>Безпека життєдіяльності.</u> Має уявлення про елементарні правила безпечної поведінки на вулиці (слід тримати дорослого за руку, переходити вулицю на переході й лише на зелене світло світлофора) та у громадських місцях (не капризувати, не плакати, спокійно чекати, дякувати, прощатися); розуміє, що самій, без дозволу дорослого, не можна виходити на вулицю, бавитися з тваринами, зривати рослини.
Уміння	<u>Уявлення про себе та самоствавлення.</u> Може себе охарактеризувати; задоволена собою – зовнішністю, фізичними можливостями, уміннями, якостями; прагне дотримуватися моделі своєї статево-рольової поведінки; відстоює «простір свого Я», намагається протистояти несправедливим оцінкам, образам, утискам; починає порівнювати себе з іншими; соціально прийнятним способом самостверджується; пишається своїми досягненнями, розраховує, що їх справедливо оцінять дорослі.

Уміння	<u>Емоційний досвід.</u> Щиро і яскраво реагує на різні життєві враження; орієнтується у своїй поведінці на основні емоції, адекватно реагує на стан і настрої людей навколо; намагається враховувати настрої рідних, поводитися відповідно; під час спілкування використовує емоційно-виразний вербальний репертуар. <u>Спрямованість особистості.</u> Орієнтується у поведінці на свої уявлення про навколишній світ і саму себе та оцінки авторитетних дорослих; має власні переваги у харчуванні, грі, спілкуванні; самовизначається з вибором іграшок, занять, партнерів; збагачує свої життєві враження, досліджуючи нове; ініціює ділові контакти з дорослим; починає узгоджувати свої бажання з вимогами дорослого, цінує все своє, проявляє почуття власності; у неї сформовані елементарні звички (мити руки перед їжею, їсти сидячи за столом, дякувати за послугу, спати в ліжку, не перебивати розмову дорослих, зачекати, поки вони завершать розпочату справу).
Уміння	<u>Довільна поведінка.</u> Звертається по допомогу до дорослих за необхідності, намагається обійтися власними силами; не вимагає до себе надмірної уваги дорослого; намагається доводити розпочату справу до кінця; прагне гідно поводитися у складних та конфліктних ситуаціях; з допомогою дорослого намагається впоратися з труднощами, досягти успіху. <u>Безпека життєдіяльності.</u> У незнайомій ситуації (місцевості) тримається поряд з дорослим, дотримується його вказівок, не відходить далеко, поводить обережно, запитує дозволу щодо своїх дій; на вулиці дивиться на світлофор, очікує зеленого світла, переходить вулицю по пішохідному або підземному переходу, тримаючи дорослого за руку; у громадських місцях не відходить від батьків, поводить себе чемно, не капризує.
Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Досить тонко диференціює приємне – неприємне, безпечне – загрозливе; реагує на них відповідною мімікою, жестами, діями, словами, поведінкою, збільшенням – зменшенням дистанції; привітна з рідними та знайомими, стримана з чужими. <u>Самостійність.</u> Відстоює право на автономність висловом «Я сама!»; близько півгодини з інтересом займається наодинці; прагне розширити межі своєї свободи, звільнитися від опіки й надмірного контролю; обирає заняття та партнерів у грі за власним бажанням; намагається прийняти й реалізувати власні елементарні рішення. <u>Гідність.</u> Намагається виконати завдання «як треба», «як вимагає дорослий», «бути хорошою», досягти успіху; пишається своїми досягненнями, привертає до них увагу інших, домагається, щоб їх визнали значущі люди; чутлива до образ, несправедливості, принижень, безцеремонності. <u>Елементи самовладання.</u> Може зачекати бажаного, відкласти його виконання на деякий час; стикаючись із проблемою, намагається конструктивно її розв'язати, утримується від плачу, не залишає виконання завдання на півдорозі; у незнайомій ситуації «бере себе в руки», знаходить предмет інтересу, поводить себе спокійно. <u>Креативність.</u> Виконує найпростіші предметні та художні дії; намагається варіювати їх, вносити елементи новизни, виявляє елементарну самодіяльність; починає вигадувати, фантазувати, придумувати, робити по-своєму.
Освітній ліній «Дитина в соціумі»	

Знання	<u>Сім'я, родина.</u> Усвідомлює, що до складу родини входять батько, мати, діти та інші найближчі родичі, які живуть разом; має уявлення про рідних дорослих і може пояснити їх значення для неї; орієнтується в інтересах, способі життя, обов'язках членів своєї родини; знає деяких родичів, які з нею не живуть; усвідомлює, що коли члени родини погано почуваються, їх треба пожаліти, підтримати, допомогти. <u>Інші люди.</u> Орієнтується в найближчому соціальному оточенні, виокремлює приємне – неприємне, корисне – шкідливе; має уявлення про те, що люди відрізняються зовнішністю, віком, статтю, уподобаннями; диференціює рідних, знайомих та незнайомих людей; порівнює між собою представників своєї та протилежної статі, людей різного віку; знає основні правила поведінки зі знайомими та незнайомими людьми; має уявлення про деякі моральні норми; усвідомлює, що не слід вередувати у присутності багатьох людей, голосно кричати.
	<u>Дитяче товариство.</u> Має уявлення про свою схожість – відмінність з іншими дітьми; розрізняє поняття «добре» і «погано»; знає, що з однолітками слід поводитися приязно, використовувати слова ввічливості, утримуватися від образливих слів, жестів, дій. <u>Об'єднання людей.</u> Знає, що група в дошкільному закладі є об'єднанням дітей одного або різного віку; знає, що живе в Україні.
Уміння	<u>Сім'я, родина.</u> Порівнює себе з дорослими членами родини, виявляє готовність допомогти, співчуває, коли хтось із них почувається погано; вивчає реакцію батьків на свої вчинки; відстоює свою незалежність, заявляє батькам: «Я сама!»; не погоджується з негативною думкою про себе, несправедливою оцінкою батьків; під час спільної з батьками діяльності виявляє своє позитивне ставлення до них; ніяковіє, коли діє невправно; піддається на переконання рідного дорослого. <u>Незнайомі люди.</u> Виявляє інтерес до життя та діяльності людей, диференціює їх за ознаками спорідненості, віком, статтю; поводить розкуто в присутності «своїх», стримано – серед «чужих», вибірково ставиться до людей навколо; ініціює контакти з приємними та знайомими дорослими, дітьми; спілкується з незнайомими лише з дозволу батьків, педагога; спостерігає за діями людей різних професій, цікавиться їхніми знаряддями для праці. <u>Дитяче товариство.</u> Проявляє елементарні моральні почуття; ініціює готовність спілкуватися з приємними для неї дітьми; під час спільної з однолітками діяльності ставить їм запитання, вносить пропозиції, починає узгоджувати свої дії з їхніми; виявляє співчуття, прагнення допомогти; може поділитися іграшками. <u>Об'єднання людей.</u> Спостерігає за групами людей, запитує про них у дорослого; радіє зустрічі з дітьми своєї групи, можливості об'єднатися для спільної гри або предметно-практичної діяльності; виокремлює з-поміж інших людей тих, які відрізняються від рідних та знайомих дорослих зовнішністю, вбранням, мовою, манерою поведінки; зацікавлено слухає розповідь дорослого про різні країни, народи, культури; розповідає про місце свого проживання.

Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Помічає стан дорослих та інших дітей, відповідно на нього реагує: втішає, радіє, заспокоює, жаліє, виявляє готовність допомогти; чутлива до прохань, вимог, порад дорослого, намагається їх виконати. <u>Самостійність.</u> Прагне звільнитися від опіки дорослого, діяти незалежно, впливати на інших, намагається самостійно себе обслуговувати, допомагати в цьому іншим дітям; протягом певного часу спілкується з однолітками без втручання дорослого. <u>Людяність.</u> Привітно вітається, прощається з дорослими та дітьми, чемно звертається до людей навколо з проханням, запитанням, пропозицією. <u>Допитливість.</u> Уважно спостерігає за людьми навколо – їх зовнішністю, поведінкою, діями; порівнює рідних, знайомих, чужих людей, виділяє спільне – відмінне; знаходить нове у знайомих, знайоме у чужих людях; ставить запитання дорослому щодо різних професій, видів праці. <u>Справедливість.</u> Диференціює поняття «правильно – неправильно», адекватно на них реагує; на прохання дорослого або з власної ініціативи ділиться іграшками.
	<u>Відповідальність.</u> Свідомо ставиться до вимог і норм поведінки, прохань та доручень дорослого, за його підтримки завершує доручену їй справу.
Освітня лінія «Дитина у природному довкіллі»	
Знання	<u>Рослинний світ.</u> Розрізняє дерева, кущі, траву; диференціює овочі (картоплю, моркву, буряк, капусту, цибулю), фрукти (яблуко, грушу, сливу), ягоди (суницю, чорницю, смородину); упізнає знайомі рослини свого регіону, деякі з них називає; розрізняє частини рослин (стовбур, листя, квіти); пов'язує стан рослин із доглядом за ними, розуміє необхідність систематичної турботи про них; знає основні правила безпечної взаємодії з рослинами (зберігати цілісність рослини, вживати достиглі плоди, мити їх перед вживанням).

Знання	<u>Тваринний світ.</u> Знає, що тварини – живі істоти, які потребують догляду людини; може назвати деяких представників тваринного світу (черв'як, метелик, жук, муха, комар, рибка, жабка, їжак, білка, голуб, ворона, горобець, хом'як); вирізняє свійських (кішку, собаку, козу, корову, коня, свиню, півня, курку); може назвати частини тіла тварин (голова, тулуб, лапи, хвіст, крила, дзьоб); розуміє й коментує дії тварин (п'є, бігає, стоїть, грається, кричить); має уявлення про умови життя деяких тварин (нора, дупло, гніздо), спосіб живлення, влаштування житла, способи їх захисту від небезпеки; розуміє залежність між зовнішнім виглядом, особливостями живлення, пересуванням тварин та середовищем їхнього існування; розуміє залежність життя тварин від інших об'єктів природи, сезонних змін, діяльності людей; відрізняє живу тварину від іграшкової; знає, що годувати тварин можна лише у присутності дорослого й разом з ним; знає, що гратися і брати на руки можна лише іграшкову тварину. <u>Явища природи.</u> Розрізняє хорошу й погану погоду; може назвати деякі її ознаки (сонце світить, дощ іде); диференціює звуки за вікном (вітер гуде, грім гуркотить, краплі дощу стукають), встановлює елементарні причинно-наслідкові зв'язки (пішов дощик – треба взяти парасольку, взути гумові чоботи; після ночі настане ранок, після зими – весна); з допомогою дорослого розрізняє деякі стихійні лиха (повінь, посуху). <u>Природні об'єкти.</u> Має уявлення про основні властивості об'єктів природи (вода тепла – холодна, летить – крапає, у ній купаються, нею вмиваються, її п'ють, вона буває чистою й брудною; пісок сухий – мокрий, теплий – холодний, сиплеться – ліпиться; ґрунт твердий – м'який, сухий – мокрий; каміння тверде, сухе – мокре, тепле – холодне; сніг холодний, тане в руці). <u>Життєдіяльність людини.</u> Усвідомлює, що люди живуть, навчаються, працюють, відпочивають; починає розуміти, що є зв'язок між природними умовами проживання людини та її діяльністю: має уявлення про те, що діяльність людей впливає на довкілля позитивно (виросшують хліб, тварин) і негативно (захаращують відходами, забруднюють воду).
Уміння	<u>Всесвіт.</u> Має уявлення, що небо має різний вигляд у різні пори року (взимку, навесні, влітку, восени), за різної погоди (сонячної, вітряної, дощової), у різний час доби (зранку, вдень, увечері, вночі); знає, що Сонце гріє, яскраво світить, сходить, заходить; розрізняє Місяць і зорі на темному небі. <u>Рослинний світ.</u> Обережно в присутності дорослого обстежує доступні рослини; визначає характерні зовнішні ознаки та основні властивості дерев, кімнатних, декоративних і дикорослих рослин, контрастних за кольором, формою, розміром, поверхнею листя, стовбура; радіє яскравим змінам у життєдіяльності рослин (цвітінню); лагідно звертається до рослин, під наглядом дорослого самостійно поливає кімнатні рослини, охоче доглядає за ними разом із дорослим; без дозволу дорослих не торкається незнайомих рослин; співчуває рослині, яка страждає. <u>Тваринний світ.</u> Звуконаслідує тварин та імітує їхні виразні рухи; піднаглядом дорослого самостійно годує та напуває пташок, кішку, собаку; без дозволу дорослих не торкається незнайомих тварин; спокійно поводить поруч із тваринами, лагідно звертається до них; радіє, побачивши здорову, веселу тварину; співчуває та робить спроби допомогти тварині, яка страждає. <u>Явища природи.</u> Помічає зміни у природі, пов'язані зі змінами пір року, й розповідає про них дорослому (взимку холодно, йде сніг; навесні течуть струмки, тане сніг, з'являється перша зелень; влітку спекотно, все квітує; восени жовтіє листя, йдуть дощі); ініціює бажання спостерігати за змінами погоди, виражає свої враження словами; наслідує звуки за вікном (вітер виє, грім гримить, дощ капає); емоційно реагує на сонце, що сходить і заходить, ховається за хмари; зацікавлено спостерігає за зливою, хуртовиною, громовицею, прагне пояснень дорослого.

Уміння	<u>Природні об'єкти.</u> Охоче грається водою (переливає, поливає), радіє своїм враженням, розповідає про відпочинок біля моря, річки, озера; на дитячому майданчику до півгодини грає в пісочниці, демонструє дорослому вміння пересипати сухий пісок, а з вологого викладати різні об'ємні фігури; разом із дорослим будує з вологого піску башти, замок; використовує для створення споруд камінці різної величини, форми, кольору; використовує для виготовлення разом із дорослим творчих виробів, прикрас різні природні об'єкти: мушлі, пір'я, плоди та насіння рослин. <u>Життєдіяльність людини.</u> Разом із дорослим прибирає за собою сміття під час відпочинку, вказує на залишене іншими, емоційно реагує на це; за допомоги дорослого та самостійно викидає сміття в контейнер, розрізняє харчові та нехарчові відходи. <u>Всесвіт.</u> Разом із дорослим спостерігає за небом під час прогулянки; радіє Сонцю, що сходить і заходить, емоційно реагує на Місяць і зорі, які бачить на темному небі; просить дорослого розповісти про них, прочитати вірш
Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Виявляє інтерес до всього яскравого у природі (квітів, квітучих дерев, різноколірних пташок та тварин, веселки); радіє новим об'єктам природи, виражає своє захоплення, здивування, бажання дізнатися про них більше; чутлива до пояснень дорослого; чуйна до тих, хто страждає. <u>Самостійність.</u> Спостерігає протягом певного часу за пташкою, свійською (кішкою, собакою) або дикою (білкою) твариною в найближчому довкіллі (дворі, парку), рибками в акваріумі; ініціює бажання їх погодувати; без допомоги дорослого порається з піском (снігом): використовує совочок, на власний розсуд обирає формочки.
	<u>Допитливість.</u> Активно цікавиться знайомими і незнайомими об'єктами природи, уважно їх розглядає, придивляється до них, наближається, порівнює між собою, аналізує; доступні природні матеріали обмацує, розглядає, виконує з ними певні дії, використовує у своїх іграх; придивляється до дій дорослого, які пов'язані з доглядом за рослинами і тваринами, уважно ставиться до процесу й результату спільних із дорослим дій; ставить багато запитань, очікує чітких відповідей. <u>Самовладання.</u> Утримується від плачу, коли не може впоратися з певними практичними діями у природі; здатна зачекати певний час із поливанням або годуванням, якщо про це просить дорослий; може проявити терплячість у разі потрапляння в незручну ситуацію у природному довкіллі. <u>Відповідальність.</u> Намагається дотримуватися основних правил безпечної поведінки у природі, підпорядковувати свої дії вимогам дорослого; ініціює готовність допомогти рослинам і тваринам, які цього потребують.
Освітня лінія «Дитина у світі культури»	
Знання	<u>Предмети побуту і вжитку.</u> Має уявлення про основні предмети побуту та вжитку, називає деякі з них; розуміє призначення посуду, одягу, меблів, деяких знарядь, пральної машини, газової (електричної) плити, праски, комп'ютера, телевізора, приймача; має уявлення, як діяти з ними; знає, де зберігається посуд, одяг, засоби особистої гігієни; орієнтується в елементарних правилах безпечної поведінки в житловому приміщенні; знає, що без дозволу батьків не слід брати в руки ліки, сірники, хімічні речовини.

Знання	<u>Предметний світ за межами житла.</u> Відрізняє предметний простір своєї домівки та предметний світ за межами житла; може назвати декілька компонентів віддаленого предметного довкілля (автомобіль, трамвай, тролейбус, метро, будинок, лавка, ліхтар, гойдалка, літак); орієнтується в їх призначенні та діях з ними; знає основні правила безпечної поведінки за межами житлового приміщення; розуміє, що без дорослого не можна виходити на проїжджу частину вулиці, перебувати на будівельному майданчику та у місцях проведення ремонтних робіт. <u>Предметно-практична діяльність.</u> Знає, як і для чого використовувати іграшки, основні предмети побуту та вжитку; має уявлення про діяльність людей (вони працюють, відпочивають, готують їжу, прибирають, доглядають за дітьми та літніми людьми, використовують у побуті та на роботі різні прилади, знаряддя, інструменти).
Уміння	<u>Предмети побуту і вжитку.</u> Використовує за призначенням основні предмети побуту та вжитку; сміється, якщо хтось робить це неправильно; уточнює, для чого одяг, взуття, головні убори; кладе на місце посуд та особисті речі, ставить взуття; без нагадування дорослого прибирає за собою іграшки, упорядковує місце гри; намагається дотримуватися правил безпечної поведінки в житловому приміщенні.
Уміння	<u>Предметний світ за межами житла.</u> Добре орієнтується у прилеглому до житла предметному довкіллі; може показати свій будинок, місцезнаходження найближчого дитячого майданчика, магазину, аптеки; намагається дотримуватися правил безпечної поведінки на вулиці, переходячи через дорогу, тримає дорослого за руку; за будівельними та ремонтними роботами спостерігає разом з дорослим на відстані. <u>Предметно-практична діяльність.</u> Ураховує властивості знайомих предметів; заміщує одні предмети іншими; володіє співвідносними (встановлює просторові відношення між кількома предметами, складає пірамідку, закриває кришкою коробку, маніпулює збірно-розбірними іграшками) та знаряддєвими діями (використовує відерце, совок, лопатку, грабельки, форми для піску тощо); варіює способи виконання дій, досліджує властивості незнайомих предметів; використовує засвоєний спосіб дії у новій ситуації; будує з кубиків доріжку, паркан, башту; збирає мотрійку, правильно нанизує кільця пірамідки.
Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Відчуває свою причетність до всього, що відбувається навкруги неї; чутлива до вражень від дій з предметами побуту та вжитку, ознайомлення з широким предметним довкіллям; бережливо ставиться до предметів, іграшок, речей; виявляє готовність допомогти дорослому ремонтувати іграшки, книжки, меблі. <u>Самостійність.</u> Самостійно чи з незначною допомогою дорослого їсть, п'є, одягається, роздягається; кладе свої речі на місце; упродовж певного часу з цікавістю займається предметною діяльністю – будує з кубиків, конструює з будівельного матеріалу; прибирає іграшки; за дорученням дорослого ставить на стіл тарілки, чашки, кладе ложки та виделки. <u>Допитливість.</u> Виявляє високу зацікавленість новими компонентами предметного довкілля житлового приміщення та за його межами; ставить дорослому багато запитань про невідоме та незрозуміле; порівнює знайоме з незнайомим, досліджує, радіє своїм відкриттям. <u>Самовладання.</u> Може утриматися від бажання без дозволу дорослого взяти в руки ліки, пральний порошок, незнайомі предмети та речовини, важкі та гострі інструменти; піти на територію будівельного майданчика або місце ремонтних робіт; виявляє терпіння, коли дорослий просить зачекати на нього; звертається до дорослого по допомогу.

Базові якості	<u>Відповідальність.</u> Діє з наміром; прагне досягти успіху, докладає для цього зусиль; починає розуміти, що за своє рішення необхідно відповідати перед дорослими; може оцінити свої дії як правильні – неправильні. <u>Креативність.</u> Наслідуючи дії дорослого, намагається внести в них елементи самодіяльності; виявляє інтерес до дій з новими предметами; віддає перевагу заняттям з новими, незнайомими предметами та речами, досліджує їх; ініціює застосування знайомих предметів і речей по-іншому; емоційно реагує на незвичне, смішне, дивне.
Освітня лінія «Світ мистецтва»	
ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО	
Знання	<u>Художньо-естетичний розвиток.</u> Має первинний досвід естетичного ставлення до світу: спостерігає, розглядає, емоційно реагує; відкриває для себе красу предметів, об'єктів, явищ за кольором, фактурою, формою, ароматом; виявляє цікавість до творів мистецтва; починає розуміти зв'язок реального світу і мистецтва, упізнає та називає знайоме у творах мистецтва; активно прилучається до вправ у способах мистецької діяльності (концентрування, сприймання, милування, оживлення, одухотворення, проживання, маніпулювання).
Знання	<u>Образотворча діяльність.</u> Усвідомлює образо-створення як цікаву гру, вільну діяльність; знає зображальні матеріали (фломастер, олівець, фарби, тісто, глина, папір, будівельний матеріал), знаряддя, їх специфічне призначення, правила користування, способи дій, властивості; називає образ у своїх малюнках, зліпках, спорудах, мозаїчних картинках; знає місцезнаходження матеріалів для образотворення. <u>Художньо-естетичне самовираження.</u> Розуміє, що зображення та образ вона створює особисто, власноруч, що вона є автором малюнка, зліпка, колажу; має інтерес до певного виду зображальної діяльності, матеріалів, змісту, кольору, форм; усвідомлює, що задум реалізують у зображенні (малюнку, виліпленому предметі, аплікації); знає, що кінцевий продукт засвідчує її старанність, умілість, самостійність; очікує на схвалення дорослого.
Уміння	<u>Художньо-естетичний розвиток.</u> Уміє на певний час зосередити увагу на естетично привабливому предметі, об'єкті, явищі, творі мистецтва (живопис, книжкова ілюстрація, скульптура, народна іграшка, вироби декоративного мистецтва), емоційно на них реагує, упізнає та називає зображене; визначає колір, форму, рух, аромат як ознаки краси, переймається емоційним станом дорослого у визначенні краси і виявляє естетичні емоції (хвилювання, подив, радість, зацікавленість). <u>Образотворча діяльність.</u> Цікавиться процесом зображення та ігрового образотворення; емоційно реагує на кольори фарб, розрізняє кольори, форми й активно використовує, вдивляється в обриси ліній, силуетів, форм та уподібнює їх із предметами та явищами; координує рухи пальців і очей; у обстежуванні предмета задіює різні аналізатори; виокремлює найістотнішу властивість, за якою ідентифікує предмет; переходить від асоціативного до умисного зображення; користується графічним та живописним способами зображення; передає на малюнку форму кола, інтерпретує її, може змінювати; активно прагне малювати людину («головонога»); малює лінії, штрихи, кольорові плями, займаючи всю поверхню аркуша; виконує зображення, які впізнаються; володіє елементарними базовими технічними прийомами ліплення: долонями та пальцями розминає, сплющує, витягує, вдавлює, розкочує; відриває шматочки паперу та розкладає на площині, називає образ; активно користується ігровим будівельним матеріалом, самостійно та за пропозицією дорослого виконує прості дії з ним; використовує за призначенням знаряддя та матеріали.

Уміння	<u>Художньо-естетичне самовираження.</u> У дослідженні та пізнаванні світу вдається до споглядань, виявляє естетичні емоції, зацікавленість, зосереджується на об'єктах, які до вподоби (милується, нюхає квіти; розглядає форму та колір листя, спостерігає рух комах, ловить сніжинки); намагається малювати на землі, снігу; перетворює плями води на асфальті. Створює зображення емоційно та експресивно. Під час образотворення виявляє власні задатки, темперамент, риси характеру, уподобання, настрої, умілість, зображальні навички, художній досвід; радіє отриманому результату та визначеному образу; охоче імпровізує образні ігри з художнім, природним, ігровим будівельним матеріалом; своєрідно доповнює малюнок, зліпок, картинку, будівлю дорослого; визначає себе як автора створеного зображення, пишається собою та власними досягненнями, прагне схвалення дорослого.
Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Концентрує увагу на природних об'єктах, предметах, явищах, людях, які її зацікавили, здалися привабливими, зосереджується на їх розпізнаванні, пізнаванні; застосовує різні аналізатори у пізнаванні світу та його краси; своєрідно визначає для себе ознаки краси та виявляє естетичні емоції, диференціює красиве – некрасиве; у спільних художніх іграх та співтворчості переймається настроєм дорослого, розуміє його інструкції, наслідує спосіб дій; розпізнає настрої на репродукціях портретного живопису; розпізнає кольори, форму, об'єм та прагне оволодіти дослідницькими діями. <u>Самостійність.</u> Виявляє здатність до елементарної самоорганізації у художньо-естетичній життєдіяльності: спостерігає у природі, вдається до емоційно-образних ігрових імпровізацій з природним матеріалом, розглядає твори мистецтва, створює зображення за вибором матеріалів. Виявляє готовність застосовувати досвід наслідування способів зображальних дій дорослого; включається у процес спільного з дорослим, ігрового образо-створення, домальовує малюнок дорослого або доповнює його; робить свій внесок у зліпок, картинку, колаж, будівлю. Демонструє дорослому своє бажання самостійно намалювати, виліпити, збудувати; складає задум створення зображення та називає його; знає, де розміщений зображувальний матеріал та користується ним за потреби. <u>Допитливість.</u> Виявляє прихильність до чуттєво-емоційного пізнання світу, розуміння краси, досліджування властивостей художніх матеріалів та знарядь для створення зображень; намагається зрозуміти твір мистецтва. Уважна до пояснень дорослого та наданих ним зразків дослідницьких дій. Експериментує з фарбами, обстежує пензлик та олівець; відстежує сліди, залишені різними зображальними засобами; маніпулює ігровим будівним та пластичними матеріалами; зацікавлено діє з нетрадиційним знаряддям для створення зображення: квачиком, губкою, штампом. У різний спосіб привертає увагу дорослого до себе, коли потребує допомоги, може поставити запитання щодо незрозумілого <u>Гідність.</u> Заявляє про себе у зображальній діяльності, образотворенні. Намагається застосувати свій досвід, намалювати, виліпити, збудувати, скласти.
МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО	
Знання	<u>Шуми і звуки довкілля.</u> Диференціює природні, побутові звуки та ті, що пов'язані з діяльністю та спілкуванням людей; розпізнає різні звуки природи (вітру, води тощо; голоси птахів, тварин, людей; звуки, пов'язані з діяльністю людей (з ремонтом побутових приладів, із будівництвом, приготуванням їжі). <u>Музичні звуки.</u> Має уявлення про різні музичні звуки (спів людини, звуки музичних інструментів та іграшок); знайома з особливостями звучання відомих їй музичних іграшок, дитячих музичних інструментів; знає інтонації та тембри голосів дорослих та однолітків. <u>Музична діяльність.</u> Знає тексти творів дитячого музичного фольклору (забавлянок, потішок, пісень-ігор тощо); та способи

	звукотдодбування на дитячих музичних інструментах
Уміння	<u>Шуми і звуки довкілля.</u> Визначає джерело шумів та звуків; указує жестом і словом напрямом надходження природних звуків, побутових шумів та звуків діяльності людей; здатна визначити настрої людей, які спілкуються (радіють, сваряться, спокійно розмовляють). <u>Музичні звуки.</u> Виокремлює музичні звуки зі звукового простору, розрізняє голоси дорослих та однолітків, диференціює інтонації, тембри, акценти, наслідує їх; упізнає звучання відомих музичних інструментів та іграшок, виокремлює звучання певного предмета серед інших; зосереджується на звучанні незнайомих музичних інструментів; прагне видобути звуки самостійно; визначає, який зі знайомих інструментів звучить; розпізнає контрастне звучання.
Уміння	<u>Музична діяльність.</u> Уважно слухає музику, розрізняє її настрої, контрастні особливості звучання (голосно – тихо, швидко – повільно, високо – низько); підспівує, з допомогою дорослого відтворює невеликі пісеньки, прості інтонації; виразними рухами передає нескладні художні образи; реагує на зміну музики під час гри; відтворює звуки на музичних іграшках та дитячих ударних музичних інструментах.
Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Чутлива до звуків природи (вітру, дощу, листя, води, голосів тварин тощо), емоційно реагує на голос людини та звуки, пов'язані з її діяльністю (мовлення, майстрування, писання тощо); отримує задоволення від слухання музичних творів різних жанрів. <u>Допитливість.</u> Зацікавлено повертає голову в напрямку звука, який почула, намагається визначити його походження; просить дорослого розповісти їй про звукове розмаїття; виявляє бажання відтворити незнайомі звуки, радіє цьому. Самостійність. Намагається самостійно відтворити відомі звуки різного характеру, сили та походження; пробує музикувати, наслідуючи дорослого, прагнучи спробувати по-своєму. <u>Креативність.</u> Вдається до перших спроб імпровізації під час музикування на дитячих інструментах, у танцювальних рухах під музичний супровід
ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО	
Знання	<u>Ознайомлення з творами мистецтва.</u> Впізнає відомий твір, представлений засобами театралізації. <u>Художньо-практична діяльність.</u> Сприймає різні види театру (ляльковий, пальчиковий, драматичний), називає деякі з них; знає й називає персонажів відомих вистав; знає, що ляльку та іграшкових тваринок можна використати під час театралізації; пам'ятає окремі звуки, слова та дії персонажів відомих творів, пісеньки з них тощо. <u>Елементи дитячої творчості.</u> З допомогою дорослого починає одягатися в різне вбрання, використовувати різні театральні атрибути.

Уміння	<u>Ознайомлення з творами мистецтва.</u> Під час вистави впізнає відому мелодію, римовані рядки вірша, слова казки, кольори на театральному вбранні та атрибутах. <u>Художньо-практична діяльність.</u> Виявляє цікавість до різних видів театру (лялькового, тіньового, пальчикового, драматичного); впізнає персонажів вистави на картинках; звуками, окремими словами називає їх; зацікавлено сприймає мелодію, ритм, слова відомої казки, адекватно реагує на них (усміхається, підспівує, рухає руками, головою, притуплює тощо); може з допомогою дорослого переповідати зміст театральної вистави, підспівати; прагне дотримуватися правил поведінки під час перегляду вистави; шукає підтримки з боку дорослого, очікує схвалення своїх вдаливих ігрових дій. <u>Елементи дитячої творчості.</u> Імітує звуки та дії відомих персонажів, варіює їх; пробує використати по-новому театральні атрибути; періодично прагне діяти самостійно (співати, танцювати, відтворювати дії персонажів літературних творів); розігрує (з допомогою дорослого або самостійно), повторює разом із персонажами звернення, примовки; наслідує окремі слова з відомих текстів, дії персонажів, інтонуючи слова, відтворюючи мелодію.
Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Мімікою, жестами, співом, активними рухами реагує на відомі казки, поезії, фольклорні твори; передає свій настрій вигуками, мімікою, жестами. <u>Допитливість.</u> Придивляється, цікавиться новим, невідомим; завдяки зрослій спостережливості, що стає тривалішою та інтенсивнішою, розширюються уявлення про театральний світ; киває голівкою, показує пальцем, поглядом на те, що зацікавило, просить його показати чи дати. <u>Самостійність.</u> Упізнає відомі забавлянки, потішки, віршики, персонажів театралізованої гри; спочатку повторює за дорослим, а згодом і самостійно; обирає та приміряє театральні костюми; прагне відтворити дії та слова. <u>Людяність.</u> Адекватно реагує на доручення дорослого, радо на них відгукується, вербалізує враження від його виконання; емоційно реагує на настрій та дії персонажів театральної гри, виявляє співчуття до них; може поступитися, поділитися, допомогти; намагається наслідувати правила поведінки – розмовляє спокійним тоном, складає театральне знаряддя після гри, відчуває задоволення від порядку, дякує. <u>Креативність.</u> Розрізняє види театральної діяльності, освоює найпростіші форми рольової поведінки, виявляє елементи творчості, відображаючи образні дії деяких персонажів та добираючи атрибути для них. <u>Гідність.</u> Намагається виконати свою роль якомога краще, виявляє чутливість до визнання своїх дій значущим дорослим.
ЛІТЕРАТУРНЕ МИСТЕЦТВО	
Знання	<u>Ознайомлення з творами мистецтва.</u> Може назвати кілька відомих творів (забавлянки, потішки, вірші, казки, оповідання); розуміє їх зміст, ставить дорослому елементарні запитання; знає два-три вірші напам'ять. <u>Художньо-практична діяльність.</u> Знає, що перегортати сторінки слід по одній і обережно; розуміє зміст невеликих оповідок і казок про людей, тварин; знає, як поставити запитання дорослому щодо прочитаного: «що це?», «де?», «чому?», «як?» <u>Елементи дитячої творчості.</u> По-своєму озвучує персонажів відомих творів.

Уміння	<u>Ознайомлення з творами мистецтва.</u> Серед відомих літературних творів має улюблені; з певного періодичністю ініціює їх повторне читання/ розповідання; радіє цьому – плескає в долоні, підстрибує, підспівує. <u>Художньо-практична діяльність.</u> Спільно з дорослим промовляє тексти; відчуває мелодійність віршів, ритм, адекватно реагує на них; мімікою, жестами, вигуками реагує на знайомих літературних персонажів; розглядаючи ілюстрацію, називає кілька зображень на ній, супроводжує поясненнями; окремими словами та реченнями відповідає на запитання за змістом вірша, оповідання, казки; з допомогою дорослого розіграє уривки добре відомих віршів, казок.
Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Упізнає на слух тексти відомих казок, віршів, оповідок, співанок, загадок; з допомогою дорослого та самостійно характеризує основні особливості персонажів. <u>Самостійність.</u> Самостійно протягом короткого проміжку часу розглядає ілюстровані книжки, книжки-ширмочки, дитячі журнали. <u>Людяність.</u> Адекватно реагує на доручення дорослого принести, потримати книжки; може поступитися під час вибору книжки, допомагає їх розставити на полиці. <u>Креативність.</u> Намагається елементарно варіювати, видозмінювати засвоєні способи дій з картинками, ілюстраціями, книжками. <u>Гідність.</u> Хворобливо реагує на зауваження, образи, що принижують її гідність; потребує, щоб дорослі, особливо рідні, визнали її досягнення. <u>Відповідальність.</u> Упорядковує, прибирає за собою книжки, бережливо ставиться до них.
Освітня лінія «Діяльність дитини»	
Знання	<u>Предметна діяльність.</u> Має уявлення про основні функції предметів найближчого довкілля; знає, для чого потрібні чашка, ложка, тарілка, одяг тощо; орієнтується в основних фізичних (колір, величина, форма) та динамічних (рух) властивостях предметів найближчого довкілля, їх просторових відношеннях (близько, далеко).
Уміння	<u>Предметна діяльність.</u> Розбирає, збирає пірамідку, мотрійку; з допомогою дорослого, а потім самостійно використовує за призначенням предмети найближчого довкілля; порівнює свої предметні дії з діями дорослого; бере на себе роль під час відображувальної гри, відображає в ній прості ситуації повсякденного життя; виявляє ініціативу в постановці та розв'язанні елементарного ігрового завдання.
Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Охоче наслідує дії дорослого; багаторазово повторює свої вдалі предметні дії; відтворює під час відображувальної гри ситуації з життя своєї родини, закладу дошкільної освіти. <u>Самостійність.</u> Виявляє високу активність, намагається відомі дії з предметами виконати без втручання дорослого; ініціює варіації використання дій з предметами за призначенням і не за призначенням. <u>Працелюбність.</u> Може певний час зацікавлено займатися предметно-практичною діяльністю, не відволікатися; намагається виконати дії правильно, домогтися бажаного результату. <u>Гідність.</u> Прагне досягти успіху в предметно-практичній діяльності; радіє своїм досягненням; розраховує на визнання їх дорослим, схвалення.
Освітня лінія «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»	

Знання	<u>Пізнавальний інтерес.</u> Намагається задовольнити пізнавальний інтерес самостійно та з допомогою дорослого. <u>Сенсорно-перцептивний досвід.</u> Знає, що пізнати різні об'єкти можна не лише за допомогою спостереження за ними, а й під час безпосередніх дій з ними. <u>Логіко-математичний розвиток.</u> Має уявлення про величину, кількість; розуміє зміст понять «багато-мало», «багато-один», «більше-менше», «стільки ж»; володіє елементарними знаннями про форму предметів, об'єктів; розміщення їх у просторі (попереду, позаду, угорі, внизу, високо, низько, поруч); розуміє слова, пов'язані з визначенням відстані (далеко, близько); має елементарні знання про перебіг подій у часі, знає пори року, частини доби та їх елементарні особливості. Має уявлення про різновиди іграшок; знає про можливість використовувати предмети-замінники для розв'язання різних практичних завдань. <u>Цілісна картина світу.</u> Має уявлення про основні властивості деяких природних об'єктів та предметів, характеристики дорослих людей та власні; про позитивне й негативне в житті; орієнтується у правилах поведінки у природі, предметному середовищі та з іншими людьми; уявляє, які небезпечні ситуації можуть трапитися в житті, орієнтується в особливостях поведінки в таких ситуаціях.
Уміння	<u>Пізнавальний інтерес.</u> Виявляє значну зацікавленість новим; концентрує на ньому увагу; емоційно реагує на об'єкти дійсності, за якими спостерігає. <u>Сенсорно-перцептивний досвід.</u> Маніпулює предметами та природними об'єктами; візуально, на дотик, нюх і смак визначає їхні властивості, порівнює їх та встановлює найпростіші причинно-наслідкові зв'язки; добирає та об'єднує предмети або їх частини відповідно до форми та величини; може зосереджено спостерігати за об'єктами пізнання, звертати увагу на зміни в природному та предметному середовищі, у настрої та емоціях членів родини. <u>Логіко-математичний розвиток.</u> Зосереджується на пізнанні об'єктів; виділяє в них форму, колір, величину; упізнає й відтворює в пам'яті бачені раніше об'єкти; розв'язує практичні завдання за допомогою предметів-замінників; нескладні дії виконує подумки; елементарно розмірковує з приводу певних об'єктів чи дій; розрізняє поняття: «багато-мало», «багато-один»; встановлює відповідність: «більше-менше», «стільки ж»; визначає форму предметів, називає деякі площинні (круг, квадрат, трикутник) та об'ємні геометричні фігури (куля, куб); знаходить деякі геометричні фігури серед предметів, на малюнках; порівнює предмети, об'єкти за величиною, формою, робить спроби групувати предмети на великі, маленькі; орієнтується на собі (показує очі, ніс, вуха тощо), у напрямках щодо себе, переносить ці вміння на інші об'єкти – іграшку, дорослого; визначає основні напрямки руху (вперед, назад, угору, вниз) та розміщення предметів у просторі (тут, там, туди, сюди, ближче, далі, на, під, за, поруч, високо, низько); встановлює перебіг подій у часі (спочатку, потім, незабаром, тепер, учора, сьогодні, завтра), називає частини доби, пори року. <u>Цілісна картина світу.</u> На основі уявлень про різні об'єкти пізнання виокремлює в них відоме й невідоме, суттєве й несуттєве; намагається дотримуватися правил поведінки у природі, предметному середовищі та з іншими людьми.

Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Розрізняє позитивне й негативне, безпечне й небезпечне, реагує на це в різній формі; відчуває настрій дорослих членів родини, адекватно якому поводить ся. <u>Самостійність.</u> Орієнтовно протягом півгодини-години може самостійно спостерігати за різними об'єктами, маніпулювати предметами та займатися предметними діями; прагне самостійно обирати заняття та партнерів для спілкування. <u>Допитливість.</u> Виявляє інтерес до нових об'єктів пізнання; роздивляється їх, прагне обстежити й пізнати за допомогою різних органів чуття; робить невеликі власні відкриття щодо об'єктів пізнання; цікавиться змінами, які відбуваються в довкіллі. <u>Самовладання.</u> Слухає пояснення дорослого щодо об'єктів природи, предметів чи іграшок, людей, які її зацікавили, та щодо себе; зацікавлено слухає художні твори, які читає дорослий; тривалий час може спостерігати за природними об'єктами, предметами, іграшками, маніпулювати ними, досліджувати їх. Відповідальність. Прагне виявляти елементарну турботу про природні об'єкти, предмети, членів родини, про себе. <u>Креативність.</u> Намагається варіювати предметні дії; вигадує нові слова-назви, способи використання предметів-замінників, невеликі історії про об'єкти пізнання; любить конструювати; вигадує елементарні задуми та реалізує їх разом із дорослими.
Освітня лінія «Мовлення дитини»	
Знання	<u>Фонематичний слух, звуковимова.</u> Дитина чує звуки мови відповідно до їх фонематичних ознак, впізнає неправильно вимовлені слова, розрізняє правильну й неправильну вимову. <u>Словниковий запас.</u> Знає назви тварин і рослин; слова, пов'язані з орієнтуванням у часі; що передають місцезнаходження предметів у просторі; позначають якості предметів; їх колір, форму, величину; розуміє прості фрази, пов'язані з побутовими ситуаціями, процесами, подіями, ігровими діями. <u>Граматичні вміння.</u> Знає всі граматичні категорії та їх синтаксичне вираження: основні відмінкові форми, суфікси зменшення, збільшення, пестливі; розуміє відмінність між чоловічим і жіночим родом; засвоює сполучники «і», «а», «то», «коли», «як», «тільки», «тому що», «де», «щоб», «зате». <u>Комунікативне мовлення.</u> Розуміє мовлення людей навколо, може брати участь у різних формах діалогу: звертається до інших, відповідає на запитання, веде розмову з однолітками та іншими дітьми; вміє говорити з дорослим «по черзі»; веде короткий діалог, бесіду; знає слова, спрямовані на налагодження контактів з іншими, слова ввічливості, слова-вибачення; розуміє, що слід утримуватися від образливих слів; вживає слова, що передають характер взаємин людей, називає їхні соціальні ролі; розуміє теперішній і майбутній час, запитання дорослого; легко повторює фрази, що чує.

Уміння	<u>Фонематичний слух, звуковимова.</u> Правильно вимовляє всі голосні та приголосні звуки, крім шиплячих [ж], [ч], [ш], [щ] та сонорного звука [р]; вдається до звуконаслідування; не лише вказує на особливості вимови іншої дитини, а й виправляє її. <u>Словниковий запас.</u> Використовує всі частини мови, окрім дієприслівників і прислівників; називає словами відомі рослини, тварин; наслідує звуки тварин та природи; вживає слова, пов'язані з орієнтуванням у часі, що вказують на місцезнаходження природних об'єктів у просторі відносно себе; виконує дії за вказівкою дорослого: загальні, конкретні, складні словесні доручення; впізнає й називає предмети, зображені на картинці та кубиках; намагається словесно переказати дорослому подію, випадок; називає продукти, одяг, меблі, іграшки, транспорт, частини тіла й обличчя; висловлюється щодо свого стану, важливих подій зі свого життя. <u>Граматичні вміння.</u> Вживає речення з трьох і більше слів; називає кілька зображень на картинці; ставить запитання «що це?», «де?», «чому?», «як?»; розуміє і починає вживати займенники «моє», «ти», «ми», «вони»; короткими реченнями супроводжує свої предметні дії, правильно оформлює висловлювання, узгоджуючи слова в часі, числі, відмінку; утворює зменшено-пестливі найменування, дієслова завершеного й незавершеного виду. <u>Комунікативне мовлення.</u> Проявляє мовленнєву активність, багато говорить не лише з близькими людьми, а й з іншими дорослими та дітьми; вдається до словотворення, римованості мови; робить перші спроби самостійно складати казки; може зв'язно, проте коротко розповісти про себе, вживає займенник «я»; використовує різні форми звернення: наказ, заборона, дозвіл, скарга, заклик, наслідування; говорить не лише про ті предмети і явища, що її оточують, а й про ті, яких немає навколо, про минулі й майбутні події, про почуття та переживання.
Базові якості	<u>Сприйнятливість.</u> Диференціює правильну й неправильну вимову звуків; уважно вслухається в мовлення людей; запам'ятовує та повторює нові слова, вислови, фрази; невеличкі вірші, забавлянки, потішки; запам'ятовує зміст казок; може відтворити окремі дії улюблених персонажів. <u>Самостійність.</u> За власною ініціативою називає предмети, зображені на картинці, називає звуконаслідувальними словами автомобіль, собаку, кішку; близьких людей, які відсутні в цей момент; вербалізує своє бажання спілкуватися, гратися із кимось; розглядає ілюстровані книжки, намагається самостійно складати казки. <u>Гідність.</u> Ображається, якщо висміюють неправильне вимовляння нею звуків та слів; відстоює право на висловлювання своєї думки. <u>Допитливість.</u> Звертається до дорослого із запитаннями: «що це?», «де?», «чому?», «як?». <u>Людяність.</u> Уміє привітно вітатися та прощатися з дорослими та однолітками, використовує слова, що виражають прохання, вдячність, запитання; адекватно реагує на доручення дорослого, радо на них відгукується, вербалізує враження від його виконання; дотримується моральних правил у спілкуванні з дітьми та наполягає на їх дотриманні іншими; намагається дотримуватися правил мовленнєвої поведінки. <u>Креативність.</u> Проявляє схильність до словотворчості, добирає та римує слова; відображає елементарні образні дії деяких персонажів, виявляє елементи творчості під час добирання атрибутів для певної ролі.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти
Показники компетентності за програмою
«Українське дошкілля» в ранньому віці

Показники компетентності за освітнім напрямом «Особистість дитини»
- бере участь у різних формах роботи з фізичного розвитку, організованих вихователем;
- рухається, зберігаючи стійке положення тіла, орієнтується у просторі;
- виконує різноманітні вправи з ходьби, бігу, в стрибках, коченні, киданні, повзанні, лазінні, рівновазі;
- катається на санках, триколісному велосипеді, виконує вправи для адаптації на воді та оволодіння плаванням;
- позитивно ставиться до виконання загартувальних процедур та вправ із формування рухових навичок;
- має елементарні навички самостійного вмивання, користування милом та індивідуальним рушником;
- має навички культури поведінки за столом (охайно їсти, ретельно пережовувати їжу, користуватися серветкою);
- визначає і правильно називає частини тіла й показує їх;
- знає назви гігієнічних процедур: вмивання, одягання, роздягання тощо, самостійно виконує їх;
- користується милом, індивідуальним рушником, чистить зуби;
- оперує назвами статі людини (чоловік, жінка, хлопчик, дівчинка);
- негативно ставиться до шкідливих звичок (брати руки до рота, колупатися в носі тощо);
- розуміє, що рослинна їжа корисна;
- самостійно їсть, добре пережовує їжу; дотримується правил поведінки за столом;
- розуміє, що для здоров'я потрібно дотримуватися режиму дня;
- знає, що українські національні страви корисні для здоров'я;
- має уявлення про вплив природи на самопочуття людей;
- намагається не гратися гострими і дрібними предметами (не можна брати їх у рот, запихати в ніс, вуха);
- знає, що категорично заборонено брати ліки та хімічні речовини;
- розуміє, що ігри зі сірниками можуть бути причиною пожежі;
- має початкові знання про правила дорожнього руху;
- знає, що в природі є отруйні гриби, рослини, ягоди, тому брати їх у рот небезпечно;
- знає правила безпечної поведінки з домашніми тваринами;
- знає, що з незнайомими людьми потрібно бути обачним, не приймати їхні пропозиції;
- розуміє про наслідки своїх негативних емоцій для інших людей, тому намагається їх стримувати.
Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»
- під час художньо-трудових дій досліджує власні можливості;
- розрізняє та називає будівельні деталі (кубик, цеглинка, пластина) за формою та величиною; розуміє, що стійкість будівлі залежить від положення форм;
- будує прості сюжетні та предметні споруди, називає їх;
- бачить у конструкціях зображення предметів навколишньої дійсності;
- охоче займається конструктивною діяльністю;

- усвідомлює, що споруда має бути акуратною;
- намагається дотримуватися форм товариських і доброзичливих взаємин із дітьми та дорослими;
- знає, що форма, колір, величина – постійні ознаки предметів, які варто враховувати під час виконання різноманітних дій;
- групує однорідні предмети за формою, величиною, кольором; співвідносить різнорідні предмети одночасно за величиною і формою; зіставляє предмети за кольором, формою, величиною, встановлює їх схожість чи відмінність;
- вміє співвідносити частини і ціле (форму і зображення);
- розуміє поняття: «високо-низько», «вгорі-внизу», «далеко-близько», «в», «на», «під», «за»; може показати розташування предметів у просторі;
- розрізняє на смак овочі, фрукти, ягоди, вживає слова: «солодкий», «кислий», «гіркий» тощо;
- визначає предмети на дотик і зіставляє однакові та різні предмети;
- називає звуки за силою голосу (тихий-гучний);
- розпізнає голоси тварин і звуки у природі.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина у природному довкіллі»</u>
- розуміє, що все живе – гарне, добре, корисне (його не можна нищити);
- разом із дорослими доглядає за рослинами, піклується про приручених тварин;
- бережно ставиться до всіх об'єктів природи;
- розповідає про найпоширеніші явища у природі: сонце світить, тепліє, з'являється листя на деревах, зацвітають квіти тощо;
- розрізняє властивості води (розливається, тече, буває теплою, холодною; чисту воду п'ють люди, тварини, нею поливають рослини; у чистій воді живуть риби; брудна вода шкідлива, її не можна пити);
- розрізняє властивості піску та ґрунту (пісок сухий сиплеться, з мокрого можна ліпити, він не сиплеться; земля може бути сухою і мокрою);
- розпізнає рослини (овочі, фрукти, ягоди; дерева, кущі, трав'янисті рослини; квіти) за їхнім зовнішнім виглядом;
- володіє елементарними знаннями про будову дерева (стовбур, гілки, листя), називає і показує їх;
- розпізнає свійських і диких тварин, правильно називає основні частини тіла, характерні поведки, дитинчат тварин;
- орієнтується у назвах птахів: горобець, синиця, ворона тощо; особливостях їхньої поведінки;
- володіє елементарними уявленнями про Космос: Місяць, зорі, Сонце;
- разом із вихователем проводить елементарні досліді з об'єктами природи (вітер, вода, пісок, камінь) та рослинами;
- володіє елементарними навичками, орієнтованими на сталий розвиток (виконує елементарні трудові доручення дорослого; бережно ставиться до іграшок, побутових речей, книжок; намагається гратися дружно з дітьми; вживає ввічливі слова, може виявляти співчуття до іншої дитини).
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Гра дитини»</u>
- знає народні ігри та грає у них за ініціативою дорослого;
- усвідомлює свої фізичні можливості;

- охоче бере участь у руховій діяльності;
- активно діє з предметами та іграшками; використовує предмети-замінники;
- задумує просте ігрове завдання та намагається реалізувати його;
- в іграх наслідує дорослих, бере на себе соціальну роль, дотримується правил гри;
- усвідомлює, що дорослий є організатором спільних ігор;
- входить у певні (обрані або визначені) ігрові ролі;
- відчуває емоційне задоволення від гри, ролі в ній;
- адекватно реагує на пропозицію зайнятись ігровою діяльністю;
- ділиться іграшками з іншими дітьми;
- активно діє з іграшками, знає їхні особливості та функції, використовує їх в іграх;
- продумує сюжет побудови у конструкторсько-будівельних іграх, використовує побудову у сюжетно-рольових іграх.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина в соціумі»</u>
- має елементарні уявлення про рідне місто (село), його вулиці;
- володіє елементарними знаннями про транспорт, його призначення, професію водія; вміє показати на картинках пасажирський і вантажний транспорт;
- впізнає державну символіку: Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України;
- орієнтується у видах людської діяльності, у призначенні предметів вжитку, місцях їх зберігання;
- впізнає предмети за їхніми ознаками та властивостями, функціональним призначенням; знаходить і виокремлює в довкіллі знайоме і незнайоме;
- відкриває нові властивості предметів, радіє своїм відкриттям;
- бережно ставиться до іграшок та книг;
- має уявлення про сім'ю, різних людей, які дбають одне про одного;
- виявляє почуття любові та поваги до рідних, близьких;
- виявляє уважність, прихильність до дорослих та однолітків; уміє висловити своє ставлення до них допомогти;
- виявляє ввічливість, співчуття у поводженні з дорослими та дітьми;
- виявляє дружні контакти з дітьми у грі, праці, продуктивній діяльності;
- виявляє почуття симпатії до дітей;
- виявляє культуру поведінки у громадських місцях.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Мовлення дитини»</u>
- вимовляє правильно і чітко всі голосні та приголосні звуки, крім шиплячих [ж], [ч], [ш] та [р];
- легко повторює за дорослими слова, в ігровій формі добирає рими (виконує разом із дорослими ігрові вправи на римування);
- промовляє слова в різному темпі та з різною силою голосу;
- розуміє мову дорослого, звернену до неї та всіх дітей;

-	уміє співвідносити слово, що звучить, з реальними або зображеними предметами;
-	розуміє і вживає слова різних частин мови, крім дієприслівника; узагальнювальні слова; слова ввічливості; слова, що означають назви предметів, дій, властивостей далекого, але зрозумілого дітям оточення;
-	розмовляє реченнями: простими, поширеними, складносурядними, складнопідрядними зі сполучниками та сполучними словами, хоча часом вони ще аграматичні;
-	вживає іменників однині та множині, іменники із прийменниками;
-	розуміє теперішній і майбутній час;
-	вживає дієслова у наказовому способі з відтінками лагідності, ввічливості;
-	частково узгоджує іменники з прикметниками і присвійними займенниками у роді та числі;
-	розуміє запитання дорослого та відповідає на нього окремими фразами, діями, жестами;
-	звертається до дорослого з простими запитаннями (Що це? Як? Де? Чому? Коли?);
-	легко повторює за дорослим слова, фрази;
-	розповідає про побачене та пережите окремими фразами, кількома реченнями, які розмежовуються словами: «тут», «там», «цей», «ось»;
-	за допомогою запитань дорослих відтворює зміст казки, оповідання, розповіді, сюжетної картинки;
-	вживає слова прохання, подяки, вибачення;
-	вітається та прощається з дорослими;
-	веде розмову без зайвих жестів;
-	намагається не вживати у мовленні слів-«паразитів»;
-	не втручається в розмову дорослих;
-	розуміє загальний моральний зміст художніх творів;
-	емоційно реагує на зміст казки, співчуває її героям;
-	знає і розповідає напам'ять кілька дитячих народних пісенок, забавлянок, віршів;
-	розповідає фрагмент художнього твору разом із вихователем;
-	відповідає на запитання дорослого за змістом твору;
-	знаходить на ілюстраціях персонажів твору, називає їх;
-	виконує відповідні рухи, жести в ході розігрування українських народних казок, забавлянок;
-	бере участь в інсценізації українських народних казок.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина у світі мистецтва»</u>	
-	емоційно сприймає ілюстрації, картинки, вироби декоративно-ужиткового мистецтва;
-	розглядаючи зображення, картинки, намагається встановити елементарні причинно-наслідкові зв'язки;
-	виявляє зацікавленість образотворчою діяльністю;
-	емоційно реагує на розмаїття колірної гами;
-	самостійно виконує художньо-продуктивні дії з матеріалом;

- правильно тримає олівець, пензлик; розминає глину, ділить її на шматки;
- має уявлення про безпечне поводження з матеріалами та інструментами для художньо-продуктивної діяльності;
- ідентифікує та диференціює власне «Я» із зображеннями, іншими дітьми;
- встановлює емоційний контакт із дорослим під час занять;
- знає призначення матеріалів для художньо-продуктивної діяльності;
- короткими фразами розповідає про свої дії на заняттях, вільно вживає займенник «я»;
- емоційно реагує на зображення, виявляє своє ставлення до них;
- охоче експериментує з матеріалами й інструментами художньо-продуктивної діяльності, знає їхні властивості;
- під час художньо-продуктивної діяльності досліджує власні можливості;
- слухає невеликі музичні твори; передає почуття від прослуханого за допомогою міміки, жестів та рухів;
- емоційно відгукується на музику;
- розрізняє звучання різних інструментів (брязкальце, сопілка, барабан, дзвіночок);
- розрізняє музику за висотою, ритмом;
- виконує невеликі за розміром пісні;
- виконує прості танцювальні рухи;
- ходить по колу з допомогою дорослого;
- передає ритм ходьби та бігу, змінює рухи під час виконання гри і танцю;
- розуміє позитивні та негативні вчинки персонажів, відповідно реагує на них;
- цікавиться різними видами театру;
- самостійно використовує іграшку як персонаж;
- веде короткий діалог;
- супроводжує рухами текст театралізованого дійства, імітує рухи тварин, намагається передати емоційний стан персонажів;
- виокремлює гарне і негарне у зовнішності героїв; емоційно реагує на гарний сценічний костюм;
- самостійно ініціює театралізовану діяльність;
- намагається по-своєму показати того чи того персонажа;
- намагається перетілитися в ігрову роль.

Показники компетентності за програмою
«Українське дошкільня» в молодшому дошкільному віці

<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Особистість дитини»</u>	
-	має уявлення про свій організм, різні частини тіла, розуміє, чому треба виконувати фізичні вправи, загартовуватися, дотримуватися норм особистої гігієни;
-	охоче займається фізичними вправами, із задоволенням бере участь у різних організаційних формах роботи з фізичного виховання;

- володіє технікою виконання рухів, прагне виконувати рухові дії правильно і гарно;
- вільно ходить і бігає, природно координуючи рухи рук і ніг, не човгає ногами, не опускає голову; володіє різними видами ходьби та бігу;
- стрибає, енергійно відштовхуючись обома ногами і м'яко приземляючись;
- виконує різноманітні вправи в повзанні й лазінні, вміє зберігати рівновагу, кидати і прокочувати предмети, ловити м'яч кистями рук, не притискаючи його до грудей;
- катається на санчатах, велосипеді, плаває;
- розрізняє людей за статтю, віком, а також здорову людину від хворої (за зовнішнім виглядом, самопочуттям);
- називає і розрізняє основні групи їжі: овочі, фрукти, каші; знає їх роль у забезпеченні здоров'я;
- розуміє оздоровчі функції національних страв;
- орієнтується в ознаках спраги і голоду, вміє їх ідентифікувати;
- розуміє важливу роль питної води;
- усвідомлює основні вимоги до режиму та гігієни харчування, дотримується правил культурної поведінки за столом;
- володіє вміннями і навичками особистої гігієни, вміє доглядати за порожниною рота; самостійно мити руки й обличчя, користуватися милом, рушником, носовичком, причісуватися;
- знає, що одягатися потрібно відповідно до пори року і погоди; вміє помічати й усувати самостійно чи з допомогою дорослого неохайність у своєму зовнішньому вигляді;
- розуміє вплив розпорядку дня на здоров'я;
- розуміє, що стан погоди впливає на настрій;
- усвідомлює, що потрібно негативно ставитися до шкідливих звичок і намагатись уникати їх;
- знає про небезпеку, яку можуть становити для людини гострі, різучі, дрібні предмети, ліки, хімічні речовини;
- знає елементарні правила пожежної безпеки;
- орієнтується у правилах поведінки з незнайомцями;
- знає правила поведінки біля водойми у літній і зимово-весняний періоди;
- має елементарні знання про правила поведінки з домашніми тваринами та правила безпеки під час спілкування з ними;
- має уявлення про отруйні гриби та ягоди;
- усвідомлює, що людина народжується, проходить різні етапи життєвого циклу;
- має елементарні уявлення про стать, зовнішній вигляд, уподобання;
- виявляє активність та ініціативу у спілкуванні з довколишніми, охоче включається у спільну діяльність;
- дотримується правил співжиття в колективі, виявляє при цьому чемність;
- прагне висловлювати елементарні судження про свої досягнення.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»</u>
- уміє розрізняти деталі будівельного матеріалу;

- створює елементарні споруди комбінуванням знайомих форм, розташовує їх залежно від стійкості деталей на площині;
- зводить різноманітні будівлі для обслуговування та реалізації ігрових задумів;
- має елементарні уявлення про властивості паперу, працює з пазлами, складає картинки за сюжетом знайомої казки;
- працює з рухомим конструктором, уміє визначати основні деталі;
- створює споруди з піску, снігу, виокремлюючи деталі;
- під час роботи виявляє творчість, фантазію, самодіяльність;
- лічить предмети в межах 5, вживаючи числівники;
- класифікує предмети за однією ознакою;
- порівнює контрастні за кількістю множини предметів (один-багато);
- порівнює та добирає контрастні за величиною предмети;
- володіє прийомами порівняння множин за кількістю, способом накладання та прикладання елементів однієї множини до елементів іншої;
- розрізняє і називає геометричні фігури: площинні – квадрат, круг, трикутник; об’ємні – куля, куб;
- визначає періоди доби на основі спостереження за природними ознаками (сонце встає – ранок, сонце високо над головою – день тощо) як пріоритетний орієнтир, власні дії дитини, дії дитини разом із дорослими.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина у природному довкіллі»</u>
- розуміє, що сонце на небі, воно світить, зігріває все навкруги, несе тепло рослинам, тваринам і людині;
- визначає властивості води, снігу, льоду;
- відрізняє пісок від глини і визначає їхні властивості;
- розрізняє і класифікує дерева, овочі, фрукти, квіти, трав’янисті рослини;
- встановлює прості причинно-наслідкові зв’язки, пов’язані з сезонними змінами;
- називає пори року і визначає їхні характерні ознаки;
- визначає стан погоди (іде дощ, падає сніг; дме вітер, світить сонце тощо);
- визначає стан неба у різну погоду;
- милується природою рідного краю, бережно ставиться до її об’єктів;
- знає будову рослин;
- цікавиться природою свого регіону (рослини, тварини);
- називає свійських і диких тварин, птахів та умови їх існування;
- доглядає за квітами та мешканцями куточка живої природи;
- садить і доглядає за висіяним горохом, квасолею, квітами, висадженою цибулею; збирає вражай зі свого городу;
- узимку підгодовує пташок;
- намагається дотримуватися правил поведінки у природному довкіллі: не рве квітів, не руйнує мурашників, не ловить метеликів, не завдає шкоди жукам;

- усвідомлює що життя і здоров'я людини залежить від довкілля;
- цікавиться світом навколоземного простору, радіє красі зоряного неба;
- має елементарні навички, орієнтовані на сталий розвиток: підтримує порядок у груповій кімнаті (після гри кладе іграшки на відведене місце, витирає пил зі стола, стелажів);
- допомагає вихователю у підготовці до занять, розкладаючи матеріал, а після заняття – збирає його;
- допомагає помічникові вихователя накривати на стіл;
- прибирає на ігровому майданчику;
- старається ощадливо використовувати воду;
- намагається гратися з дітьми дружно;
- намагається бережно ставитися до іграшок, книжок, побутових речей;
- вживає у мовленні ввічливі форми звертання, вітання, прохання, подяки;
- старається поводитися чемно, щоб своєю поведінкою викликати схвальний відгук дорослого.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Гра дитини»</u>
- виявляє активність у різних видах ігрової діяльності з однолітками і дорослими;
- у спільних іграх дотримується правил моральних норм поведінки;
- враховує смаки та вподобання однолітків щодо вибору виду ігрової діяльності, атрибутів, сюжету, місця гри;
- намагається не конфліктувати;
- намагається утримуватися від суперництва в ігровій діяльності, пропонує свою допомогу;
- відчуває гордість за свої досягнення, радіє власній кмітливості та вміння;
- відрізняє ігрову діяльність від інших видів діяльності;
- знає, що існують різні види ігор;
- використовує за призначенням атрибути до ігор;
- уперше виявляє спроби враховувати властивості предметів під час використання їх у грі;
- виявляє зацікавленість спільною грою;
- цікавиться своєю роллю у грі;
- передає в іграх свої враження від спілкування з довкіллям;
- передає в іграх види діяльності та взаємини дорослих.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина в соціумі»</u>
- знає та називає членів сім'ї, родини;
- прагне підтримувати порядок і затишок у житловому приміщенні, вдома та у закладі дошкільної освіти дбайливо ставиться до предметів побуту й іграшок, одягу та взуття;
- зацікавлено ставиться до предметного довкілля, доречно застосовує з добути раніше знання;
- називає предмети домашнього побуту і вжитку, знає їх застосування;

- з допомогою дорослого обстежує предмети, визначає їхні зовнішні ознаки, застосовуючи різні аналізатори;
- володіє культурою сприймання предметного національного середовища;
- прагне підтримувати порядок і затишок в оселі, прикрашати її рушниками, серветками, посудом та іншими національними побутовими предметами;
- відображає в кольорах, лініях, ритмі, співах, рухах, музикуванні емоційні враження від ознайомлення з народними звичаями і традиціями, предметами довкілля;
- має загальні уявлення про календарні, обрядові, народні сезонно-обрядові, родинно-побутові свята, традиції, їх відзначення в родині, дитячому садку;
- має знання про народні традиції, передає свої враження від участі у святкуванні календарно-обрядових свят у розповіді;
- знає народні ігри, потішки, забавлянки;
- милується виробами народних умільців, речами декоративно-ужиткового мистецтва;
- розуміє значення добрих взаємин і порядку;
- виявляє активність та ініціативу у спілкуванні з довозишніми, охоче включається у спільну діяльність;
- уміє спокійно гратися поруч із дітьми, вступає у спілкування з приводу іграшок, ігрових дій;
- бережно ставиться до іграшок, книг, свого одягу;
- має друзів, до яких виявляє особливу прихильність; ставиться приязно до однолітків;
- поводитьс я за столом відповідно норм культурної поведінки;
- надає допомогу, вміє виявити співчуття за своєю ініціативою;
- дотримується простих правил поведінки на вулиці, у громадських місцях;
- відчуває межу припустимої поведінки, належну дистанцію у взаєминах із різними людьми;
- використовує загально визнані форми вітання, звертання, прощання, подяки;
- розрізняє добрі й погані вчинки, може оцінити вчинок;
- дотримується правил співжиття в колективі, виявляє при цьому чемність, толерантність.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Мовлення дитини»</u>
- чітко і правильно вимовляє голосні та приголосні звуки, крім [p]; володіє правильною вимовою шиплячих [ш], [ж], [ч];
- має розвинений фонематичний слух; диференціює як далекі, так і близькі фонем и у словах;
- правильно вимовляє звук [г], визначає слова, у яких він є;
- володіє розповідною, питальною, окличною інтонаціями;
- промовляє слова в різному темпі та з різною силою голосу;
- розрізняє поняття «звук», «слово»;
- розуміє й активно вживає слова всіх частин мови;
- вживає узагальнювальні слова, слова з однаковими суфіксами та префіксами; спільнокореневі слова;
- правильно вживає синоніми, антоніми, образні поетично-художні вирази, звуконаслідувальні слова;

- вживає слова відповідно до контексту висловлювання;
- оволодіває основними граматичними формами (рід, число, відмінок), правильно вживає рід і число іменників;
- засвоює закінчення родового і знахідного відмінків, кличний відмінок;
- утворює нові слова за допомогою префіксів за-, з-, на-, суфіксів, що виражають зменшеність та збільшеність предмета, емоційну оцінку пестливості;
- добирає спільнокореневі слова;
- використовує у мовленні складні іменники зі з'єднувальною голосною (зорепад, снігопад) та інші складні слова;
- правильно вживає теперішній, минулий і майбутній час дієслів, наказовий спосіб дієслова;
- вживає ступені порівняння прикметників;
- у мовленні вживає займенники;
- узгоджує іменники з прикметниками в роді та числі;
- будує прості, поширені речення з прийменниками, сполучниками, однорідними членами речення, з прямою мовою;
- будує складносурядні та складнопідрядні речення зі сполучниками і сполучними словами;
- відповідає на запитання за змістом сюжетних і предметних картинок, художніх текстів, театральних вистав;
- разом із дорослим складає описові розповіді (3-4 речення) про іграшки, предмети, зображення на картинках;
- переказує за допомогою запитань добре знайомі казки;
- використовує в мовленні образні вирази (з текстів забавлянок, казок), звуконаслідувальні слова, фразеологічні звороти, приказки;
- активно вживає слова ввічливості: вітання, прощання, вибачення, подяки;
- вислуховує співрозмовника;
- говорить спокійним голосом;
- вітається, називаючи ім'я дитини, ім'я та по батькові дорослого;
- не втручається в розмову дорослих;
- частково володіє культурою мовленнєвого спілкування;
- розуміє, емоційно сприймає та розповідає українські народні казки, пісеньки, забавлянки, оповідання;
- відтворює окремі фрази, частини художнього тексту за допомогою навідних запитань педагога;
- помічає особливості казки: звороти, повтори;
- розуміє та виразно читає поетичні твори;
- передає риму вірша, ритм народної забавлянки;
- передає емоційну виразність окремих речень під час вивчення вірша напам'ять;
- переказує добре знайомі художні твори за допомогою навідних запитань і підказувань;
- передає речення в питальній інтонації;
- відтворює рухи, жести героїв за текстом літературного твору;
- розглядає ілюстрації, пригадуючи зміст художнього твору;

- дотримується правил користування книжкою (не рве сторінок, бере книжку чистими руками, не малює по її сторінках).
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина у світі мистецтва»</u>
- розуміє зміст картин, упізнає персонажів, розповідає про них;
- помічає гарне у творах мистецтва;
- уміє користуватися матеріалами та інструментами для художньо-продуктивної діяльності;
- свідомо ставиться до образотворення, планує свої дії, обговорює кінцевий результат, виправляє помилки;
- бережно ставиться до своїх виробів;
- у спільній роботі узгоджує свої дії з діями інших;
- має найпростіші уявлення про види художньо-продуктивної діяльності;
- знає назву матеріалів та інструментів для художньо-продуктивної діяльності;
- може сформулювати мету власної діяльності;
- під час роботи коментує власні дії, може спрогнозувати результат;
- зосереджує увагу на яскравому, вражаючому, емоційно відгукується на прояви естетичного в оточенні, милується, дивується, насолоджується;
- з радістю прикрашає до свят групову кімнату власними виробами;
- під час роботи виявляє творчість, фантазію, самодіяльність;
- експериментує з фарбами та різними матеріалами;
- вирізняє у výroбах художньо-продуктивної діяльності самобутність, неповторність, оригінальність;
- впізнає та запам'ятовує невеликі музичні твори різних жанрів, емоційно відгукується на зміст музичних творів;
- під час слухання музичних творів орієнтується в характері мелодії, настрої;
- розрізняє контрастну динаміку звучання, тембр музичних іграшок та інструментів;
- співає нескладні пісні, володіючи навичками розподілу дихання;
- намагається співати злагоджено, протяжно;
- рухається правильно, відображаючи ритм і темп музики;
- виконує рухи з атрибутами та образні рухи;
- танцює, виконуючи танцювальні рухи: «пружинка», притупування однією або обома ногами, плескання в долоні, кружляння по одному та парами, «веселі ручки»;
- виявляє фантазію під час виконання танцювальних рухів;
- бере участь у музичній грі-драматизації на тему українських народних пісень, ігор;
- охоче водить хороводи;
- намагається в рухах передати прості образно-виразні дії того чи того персонажа, повторює ці рухи з іграшками;
- дає змогу іншим дітям зіграти свою роль;
- висловлює власні судження щодо поведінки героя;

- під час передачі образу використовує засоби інтонаційної виразності;
- виявляє інтерес до театралізованої діяльності; має елементарні знання про театр;
- знає, що є різні види театру (ляльковий, пальчиковий, тіньовий тощо).

Показники компетентності за програмою
«Українське дошкілля» в середньому дошкільному віці

<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Особистість дитини»</u>
- виконує гігієнічні процедури;
- доглядає за чистотою свого тіла;
- має практичні навички використання природних чинників в оздоровленні;
- знає основні правила захисту від інфекційних хвороб, надання першої допомоги хворій людині;
- розуміє, що шкідливі звички впливають на здоров'я, намагається їх позбутися;
- має знання про оздоровчі аспекти побуту українського народу;
- дотримується норм особистої гігієни, культури поведінки за столом;
- розуміє потребу користуватись індивідуальними предметами гігієни;
- розуміє потребу загартування, із задоволенням бере участь у загартувальних процедурах, має потребу в активній руховій діяльності;
- виявляє інтерес до результатів рухової діяльності; може добре тримати рівновагу, стежити за положенням свого тіла під час виконання різноманітних вправ;
- уміє ходити з вільними, природними рухами рук, тримаючись прямо; бігає легко, ритмічно, володіє різними видами ходьби та бігу;
- упевнено стрибає з місця, відштовхуючись обома ногами і змахуючи руками;
- вміє лазити по гімнастичній стінці довільним способом, не пропускаючи щаблів;
- дотримується певних інтервалів під час руху в різних видах шиккування, добре орієнтується у просторі;
- виявляє інтерес до вправ з елементами спорту, самостійно з'їжджає із гірки на санчатах, їздить на триколісному і двоколісному велосипедах, плаває, виявляє витримку та наполегливість;
- розуміє значення руху в оздоровленні людини;
- називає основні частини тіла людини, функції деяких органів;
- усвідомлює, що брудна вода – загроза здоров'ю, знає цілющі властивості води;
- розуміє необхідність дотримання режиму дня для здоров'я людини;
- усвідомлює вплив санітарного стану приміщення на здоров'я людини;
- знає, що немає більшої цінності, ніж здоров'я;
- має навички культури поведінки за столом та гігієни харчування;
- розуміє причини виникнення пожежі;
- має поняття про різні види переходів, дорожні знаки для пішоходів, правила поведінки у транспорті та біля дороги;

- розуміє небезпеку від користування гострими, ріжучими та вибухонебезпечними предметами; небезпеку самостійного користування ліками і термометром, електроприладами;
- знає, що незнайомі люди можуть бути небезпечними;
- знає про те, як треба поводитися з чужими та домашніми тваринами;
- усвідомлює, що в зимовий період небезпечно ходити під дахами та балконами, з яких звисають бурульки;
- відрізняє корисні рослини від шкідливих та отруйних;
- розуміє, що вживання сумнівних ягід, плодів, рослин може спричинити отруєння;
- знає, як захистити себе від несприятливих явищ природи, що природа впливає на емоції, почуття;
- усвідомлює себе представником певної статі;
- виявляє ввічливість, культуру поведінки у спілкуванні з дорослими й однолітками;
- підтримує добрі взаємини з дітьми та дорослими;
- має елементарні уявлення про права та обов'язки дитини;
- знає, що кожна людина має ім'я, яке вказує на належність до певної статі;
- поважає право на ім'я інших, не дає товаришам прізвиськ, підтримує добрі взаємини з дітьми та дорослими;
- розуміє, що сім'я – основа життя людини, об'єднує найрідніших людей і складається з батьків і дітей;
- називає своє місце в родині та свої обов'язки;
- знає свою повну адресу;
- має уявлення про те, що на планеті живе багато людей із різними відмінностями, які розмовляють різними мовами, але їх усіх треба поважати;
- усвідомлює, що лише завдяки спільним зусиллям можна підтримувати порядок в оселі, в закладі дошкільної освіти;
- правильно вживає назви трудових дій, пов'язаних із певним трудовим процесом;
- старанно виконує обов'язки чергових у їдальні, на занятті, в куточку живої природи.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»</u>
- добирає відповідні матеріали для виготовлення виробу за зразком, моделлю, фотографією;
- уміє працювати з різними видами конструкторів, добирає деталі відповідної форми, розміру та колірної гами;
- творчо змінює будівлю, створюючи сюжетні споруди;
- удосконалює власні вироби, переробляє у разі потреби;
- цілеспрямовано привертає увагу дорослого й однолітків до власних виробів;
- намагається знайти виробам практичне застосування;
- збагачує і розширює предметно-ігрове середовище створеним власноруч і разом із дорослими конструкціями, іграшками, саморобками, використовуючи їх для реалізації ігрових задумів;
- самостійно прибирає робоче місце після закінчення роботи;
- має навички роботи з папером, клеєм і ножицями;

- лічить у межах 5 кількісною та порядковою лічбою;
- розуміє, що останній числівник при лічбі належить до всієї групи перелічуваних предметів;
- розкладає предмети за вказаною ознакою в порядку зростання або спадання;
- володіє прийомами накладання, прикладання;
- групує та систематизує предмети;
- виокремлює з групи предметів предмети із заданими властивостями;
- називає певні геометричні фігури та просторові геометричні форми;
- знаходить відповідні геометричні фігури та просторові геометричні форми у предметах довкілля;
- розрізняє частини доби, оперує поняттям «доба»;
- переміщається у просторі за заданим напрямком;
- розуміє просторове розміщення предметів, часові відношення на основі побутових прикладів.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина у природному довкіллі»</u>
- визначає зміни у природному довкіллі;
- розрізняє пори року, називає їх та визначає зміни в рослинному і тваринному світі;
- визначає стан погоди (дощ, сніг), стан повітря (холодне, тепле, гаряче); знає, якою є погода у весняно-літній та осінньо-зимовий періоди;
- визначає властивості піску, глини, ґрунту; основні ознаки води (на дотик, на смак, за кольором), вода – це рідина; дощ і калюжі – це вода;
- класифікує об'єкти: дерева, кущі, квіти, овочі, фрукти, птахи, комахи, тварини і називає їх;
- називає кімнатні рослини (бегонія, герань, лілія амазонська, колеус, бальзамін тощо), знає основні правила догляду за ними;
- працює в куточку живої природи(поливає рослини, розпушує ґрунт, витирає листя кімнатних рослин, годує мешканців куточка, мие годівниці); на городі (сіє насіння рослин, висаджує розсаду, підливає їх, збирає врожай);
- допомагає дорослому міняти воду в акваріумі, пересаджувати рослини;
- дбає про осілих птахів (разом із дорослими);
- бере участь у пошуково-дослідницькій діяльності;
- розпізнає свійських птахів та їхніх дитинчат;
- розпізнає диких і свійських тварин, знає їхні особливості, спосіб пересування та називає тих, які є у регіоні;
- розуміє, що бджоли роблять мед із нектару квітів; бджіл розводять на пасіках, мухи і комарі – корм для жаб, ящірок, ластівок;
- має уявлення про рослини і тварин, занесених до Червоної книги України(рослини – анемона, пролісок, фіалка тощо; тварин – білка, лось тощо), і тих, які є у Карпатському заповіднику;
- розуміє, що в довкіллі немає ані корисних, ані шкідливих тварин – усі однаково важливі;
- бачить красу рідної землі, бережно ставиться до об'єктів природи;
- дотримується правил поведінки на природі, в зонах відпочинку;

- цікавиться зоряним небом і планетами Сонячної системи, їхніми особливостями;
- має навички, орієнтовані на сталий розвиток;
- уміє самотійно одягатися, роздягатися, взуватися, роззуватися; доглядати за своїм одягом і речами;
- самотійно вмивається, стежить за своєю зачіскою, користується носовичком чи серветками;
- сумлінно виконує обов'язки чергового в їдальні та під час підготовки до занять;
- підтримує порядок у груповій кімнаті: в куточку іграшок, книги;
- прибирає майданчик від опалого листя, сміття;
- стежить за чистотою піску в пісочниці, перекопує пісок;
- усвідомлює, що лише завдяки спільним зусиллям можна підтримувати порядок в оселі, в закладі дошкільної освіти;
- правильно вживає назви трудових дій, пов'язаних із певним трудовим процесом;
- знає про ощадливе використання світла, води, газу;
- розуміє, що часом необхідно відмовитися від бажання придбати якусь річ;
- знає, що речі, які викидають, проходять вторинну переробку;
- знає, що сміття потрібно сортувати і викидати у різні контейнери;
- вживає ввічливі форми звертання, прохання, подяки, вибачення; вітається і прощається;
- старається виявляти увагу до дорослих і дітей, бажання допомогти, зробити приємне.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Гра дитини»</u>
- бере активну участь у різних видах ігрової діяльності, зокрема народних іграх, зіставляє кінцевий результат із метою;
- виявляє самотійність у виборі ігор;
- дотримується норм культури ігрової діяльності;
- розуміє доконечність плановірності дій під час гри, добре відрізняє гру від інших видів діяльності;
- виявляє інтерес до спільної з однолітками діяльності, цікавиться визначенням власної ролі у гру;
- в іграх передає враження від довкілля;
- намагається відійти від шаблонів, творчо використовує засоби для гри.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина в соціумі»</u>
- має уявлення про сім'ю, родинні взаємини: взаємодопомогу, турботу, любов;
- розповідає про домівку, своїх рідних, називає їхні імена, прізвища, професію;
- прагне створити затишок у рідній домівці, має знання про якості та використання предметів домашнього вжитку;
- володіє елементарними трудовими навичками, бережно ставиться до результатів людської праці;
- називає предмети побуту, коротко характеризує їх;
- дотримується родинних звичаїв і традицій під час відзначення різних свят;
- розуміє, що Україна є Батьківщиною, що в українців є своя мова, звичаї та традиції, календарно-обрядові свята, різні символи; виявляє стійкий інтерес до історії рідної землі;

- має уявлення про житло, предмети народного декоративно-ужиткового мистецтва, їх використання в повсякденному житті, народну іграшку, вишивку, український національний одяг, сім'ю та сімейні традиції в Україні;
- емоційно сприймає народну іграшку, традиційний одяг, вироби народних майстрів;
- милується виробами народного декоративно-ужиткового мистецтва, охоче слухає різноманітні народні пісні, дивиться й емоційно сприймає хореографічні композиції у виконанні дорослих і дітей;
- бере участь у дійствах календарно-обрядових свят, розповідає про свої враження від побаченого;
- виявляє ініціативу, відтворює кращі зразки народного фольклору та речей народно-ужиткового мистецтва;
- шанобливо ставиться до рідного краю, до людей, їхнього минулого;
- знає, що разом із родиною живе в Україні; впізнає державну символіку (Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України); виявляє любов до своєї Батьківщини;
- знає назву міста (села), в якому проживає, його визначні місця;
- прагне до позитивних форм поведінки, уважна до оцінок дорослих;
- дотримується елементарних правил культури спілкування з дорослими й однолітками;
- намагається оцінити дії та вчинки інших людей з позиції відомих правил та оцінок;
- уміє порадити за однолітків; звертаючись до них, виявляє вміння зрозуміти їх, допомогти їм;
- виявляє посильну турботу про літніх людей;
- прагне виконувати трудові доручення дорослих, діяти разом і з ними;
- володіє необхідними культурно-гігієнічними навичками, охайно одягається;
- уміє культурно поводитись у громадських місцях, за столом.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Мовлення дитини»</u>
- правильно вимовляє всі звуки рідної мови;
- розрізняє близькі фонemi;
- виокремлює слова з потрібним звуком із тексту;
- виокремлює перший і останній звуки;
- регулює силу голосу відповідно до ситуації;
- диференціює поняття «звук», «слово»;
- інтонаційно виокремлює звук у слові;
- добирає слова з потрібним звуком;
- складає речення за наочним матеріалом;
- послідовно називає слова у реченні;
- вживає слова всіх частин мови;
- розрізняє і правильно вживає узагальнювальні абстрактні слова; слова, що означають збірні, образні вирази; складні, багатозначні слова;

- добирає синоніми й антоніми до слів;
- утворює нові слова від інших частин мови;
- користується образними виразами, фразеологічними зворотами відповідно до ситуації, а також звуконаслідувальними словами;
- засвоює граматичні форми, відмінкові закінчення, хоча припускається незначних граматичних помилок (у чергуванні приголосних);
- утворює форми однини і множини іменників;
- утворює від інших частин мови нові граматичні форми за допомогою суфіксів, префіксів;
- вживає кличний відмінок як у звертанні до дітей, так і до дорослих;
- утворює наказову форму дієслова;
- будує речення різного типу: прості, складносурядні зі сполучними словами, прямою мовою;
- правильно вживає відмінкові форми неозначених займенників;
- вживає у мовленні порядкові числівники й узгоджує їх з іменниками;
- самостійно вступає у розмову з дітьми, дорослими, підтримує діалог;
- веде організований (стимульований) діалог на запропоновану тему, груповий діалог (бесіду);
- відповідає реченнями на запитання за змістом картини, художнього тексту;
- складає розповіді за зразком вихователя: описові, сюжетні, з опорою на наочний матеріал і без нього;
- переказує знайомі оповідання й казки;
- виявляє ініціативу у спілкуванні;
- володіє мовленнєвим етикетом(вітання, прощання, знайомства, подяки, вибачення, прохання);
- намагається не вживати у мовленні слів-вульгаризмів, жаргонних слів, діалектів;
- не втручається у діалог дорослих;
- розмовляє з дітьми та дорослими привітно;
- висловлює незгоду спокійним тоном;
- супроводжує рухами текст літературного твору;
- адекватно оцінює поведінку героїв, висловлює своє ставлення до них;
- розуміє призначення книжки, бережно ставиться до неї, у разі потреби «ремонтую» її разом із вихователем;
- виявляє зацікавлення до друкованої та електронної книги;
- знає основні професії людей, які беруть участь у створенні книги;
- розрізняє жанрові особливості прозових і віршованих творів;
- читає напам'ять вірші та твори малого фольклорного жанру (потішки, забавлянки, лічилки, мирилки, скоромовки, загадки, прислів'я, приказки, народні пісні);
- визначає повтори, образні вислови, початок і закінчення казки;
- знає українські народні казки;
- розповідає казки за змістом ілюстрацій та без них;

- виконує малюнки за змістом художніх творів і розповідає за ними;
- самостійно влаштовує театралізовані ігри, ігри-драматизації з азмістом добре знайомих художніх творів;
- бере участь в інсценуванні літературних та фольклорних творів.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина у світі мистецтва»</u>
- впізнає народну іграшку та захоплюється витворами українського мистецтва;
- має уявлення про жанри живопису, розуміє їх своєрідність;
- емоційно відгукується на виставу, співчуває героям, реагує на їхні вчинки;
- користується в художньо-продуктивній діяльності не лише традиційними матеріалами та інструментами, а й новими;
- охоче експериментує з нетрадиційними техніками в художньо-продуктивній діяльності, очікує позитивного результату роботи;
- визначає мету, завдання, планує послідовність дій;
- намагається знайти власним виробам практичне застосування;
- цілеспрямовано привертає увагу дорослого та однолітків до власних виробів;
- прагне передати власне «Я» у художньо-творчих діях;
- відмовляється від надмірної допомоги дорослого, прагне самостійно досягти успіху;
- розповідає про задумане, способи досягнення мети, може прокоментувати дії, прогнозує кінцевий результат;
- виявляє бажання займатися художньою творчістю;
- зображує явища навколишньої дійсності, розміщуючи у сюжеті об'єкти один біля одного та по всій площині;
- зображує частини доби відповідним кольором небосхилу та наявністю небесних тіл; розрізняє і передає у малюнках пори року відповідною кольоровою гамою;
- вміє малювати з натури, з пам'яті та з уяви;
- вміє самостійно та колективно створювати нескладні сюжети, передаючи характерні рухи, міміку, пропорції;
- виконує багатопланові композиції, об'єднуючи предмети та персонажів за змістом;
- заповнює знайомими елементами (кружки, лінії, мазки, крапки) площину круглої, трикутної, прямокутної форми (вишивка) і готові форми – баранці, коники, писанки тощо (народна іграшка);
- виконує оздоблення ритмічно 2-3 кольорами;
- дотримується пропорцій, характерних особливостей та будови зображуваних предметів для отримання бажаних образів;
- створює нескладні сюжети самостійно, з дорослим, з іншими дітьми;
- має навички роботи з папером, клеєм і ножицями;
- дотримується правил безпеки під час художньо-продуктивної діяльності;
- самостійно прибирає робоче місце після закінчення роботи;
- емоційно реагує на тембр, ритм, лад музичних творів;
- здатна захоплюватися красою музики та її виражальними засобами;
- співає природним голосом, без напруження, протяжно;

- починає і закінчує музичний твір разом з усіма дітьми;
- співає з інструментальним супроводом і без нього;
- вміє починати музичний твір після музичного вступу;
- ритмічно виконує рухи під музику, узгоджує їх із динамікою, характером, темпом;
- своєчасно змінює рухи під час танців і хороводів;
- виконує танці по одному та в парах, здатна імпровізувати рухи;
- бере участь у драматизації музичних творів українських народних пісень та ігор;
- грає на дитячих музичних інструментах, добирає з допомогою вихователя музику;
- доречно імітує рухи, жести персонажів;
- вдало передає рольову поведінку;
- згруповує однолітків для спільної театралізованої діяльності;
- уміє відтворювати позитивних і негативних персонажів;
- зважає на інтереси інших учасників дійства;
- емоційно переживає сюжет твору;
- називає та може передавати основні емоції людини;
- вдало передає характерні риси персонажів;
- діє в ігрових ситуаціях відповідно до змісту;
- уміє розповісти про враження від вистави;
- описує характер героя, його вчинки;
- пробує читати монолог;
- розуміє, що вистава з гарним яскравими декораціями ліпше сприймається;
- бере активну участь в обговоренні сюжету;
- виявляє фантазію та вигадку, передаючи образ персонажа, відтворює власну думку про нього.

Показники компетентності за програмою
«Українське дошкілля» в старшому дошкільному віці

<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Особистість дитини»</u>	
-	дотримується правил безпечного загартування організму повітрям, водою та сонцем;
-	виконує правила особистої гігієни, усвідомлює потребу дотримання режиму харчування, активної діяльності та відпочинку, знає основні ознаки здоров'я;
-	володіє навичками основних рухів (ходьба, біг, стрибки, лазіння, повзання, рівновага, метання, кидання); уміє у разі потреби доцільно використовувати їх;
-	прагне до легкості в ходьбі й бігові, під час бігу енергійно відштовхується від опори, збільшує довжину кроку, бігає з різною

швидкістю, поєднує біг із подоланням перешкод;
- стрибає у висоту та довжину з розбігу, правильно розбігається;
- уміє підкидати та ловити м'яч однією рукою, відбиває м'яч від підлоги, стіни, поєднує мах з енергійним кидком предмета;
- лазить по гімнастичній стінці(драбині) різними способами, оволодіває лазінням по канату довільним способом; успішно пролізає в обруч прямо, лівим і правим боком, підлізає під дугу, перелазить через лаву(колоду) довільним способом;
- виявляє інтерес до вправ з елементами спорту, самостійно їздить на велосипеді, спортроликах, самокаті, санчатах, лижах, ковзанах, роликів ковзанах;
- розрізняє хвору і здорову людину та розуміє причини захворювань;
- має уявлення про складники здорового способу життя та їх значення для здоров'я;
- усвідомлює можливі чинники загрози здоров'ю людини;
- володіє елементарними навичками допомоги дорослим, які захворіли;
- розуміє корисність споживання овочів і фруктів для організму;
- усвідомлює необхідність дотримання профілактичних заходів, має поняття про вплив санітарного стану приміщення на здоров'я;
- розуміє, що негативні емоції несприятливо впливають як на власне здоров'я, так і на здоров'я довколишніх;
- розуміє оздоровчу спрямованість побуту українського народу, знає страви української національної кухні та їх вплив на здоров'я;
- знає деякі лікарські рослини та методи їх застосування;
- розуміє, що відпочинок на природі є чинником зміцнення здоров'я;
- уміє запобігати виникненню пожежі, знає правила пожежної безпеки вдома, вміє діяти під час виникнення пожежі та знає про роботу рятувальників;
- уміє використовувати елементарні засоби гасіння вогню, використовуватися телефоном для виклику рятувальних служб;
- має уявлення про частини вулиці, орієнтується за світлофором та деякими дорожніми знаками;
- дотримується правил поведінки у транспорті, а також уміє поводитися, якщо загубився в незнайомому місці;
- відрізняє найвідоміші отруйні гриби від їстівних, керується правилами поведінки щодо обережного поводження з домашніми та безпритульними тваринами;
- має уявлення про небезпеку та захист від комах, знає про поведінку в лісі, у полі, біля водойми в різні пори року;
- уміє користуватися ножем, ножицями, виделкою, іншими гострими та ріжучими предметами;
- усвідомлює про наслідки неправильного використання ліків та про можливі ртутні ураження при пошкодженні колби термометра;
- усвідомлює про небезпеку неправильного користування електричними та газовими приладами;
- має уявлення про поведінку під час стихійного лиха(ураган, гроза, злива, повінь, землетрус);
- уміє оцінювати поведінку людей, самостійно намагається знайти вихід із будь-якої ситуації;
- сумлінно виконує свої обов'язки;
- має уявлення про свої права та обов'язки, поважає права інших людей.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»</u>

- лічить у межах 10;
- порівнює множини за кількістю;
- вміє розв'язувати елементарні (прості) задачі та приклади на додавання і віднімання в межах 10;
- розуміє склад числа в межах 10;
- порівнює суміжні числа;
- розрізняє довжину, ширину, висоту, товщину предметів на основі порівняння, зіставлення розмірів двох предметів;
- визначає масу предметів за допомогою ваги, об'єм речовини за допомогою умовної мірки, порівнює предмети;
- розрізняє геометричні фігури (круг, овал, трикутник, квадрат, прямокутник, ромб), об'ємні геометричні фігури (куля, куб, циліндр, конус);
- оперує поняттями «тиждень», «місяць», «рік»; знає дні тижня, місяці року, пори року;
- знає цифри 0 – 9;
- визначає просторове розміщення предметів (включаючи поняття «праворуч», «ліворуч»);
- розрізняє предмети за розміщенням;
- вміє здійснювати аналіз, порівняння, узагальнення під час виконання логіко-математичних завдань;
- може оцінити роботи інших, розділяє гарне – негарне;
- охоче долає труднощі на шляху до досягнення мети;
- вдається до апробації нового та незвичного, шукає ефективніші засоби;
- знає властивості матеріалів для творчої роботи, охоче експериментує з ними, дотримується правил безпечного користування ними;
- самостійно добирає потрібний матеріал, використовує його для підсилення характерності об'єктів і явищ;
- виявляє фантазію, веде пошукову діяльність;
- спільно будує, творчо розвиває сюжети ігор із будівлями;
- створює нові споруди за зразком, світлиною, малюнком, різні їх варіанти за умовами щодо розміру, форми, кольору, призначення, оздоблення;
- користується узагальненими уявленнями про можливості зведення і зміни різних конструкцій із конкретних матеріалів;
- виготовляє власноруч і разом із дорослими конструкції, іграшки, саморобки, використовує їх для реалізації ігрових задумів;
- втілює власний задум у будівлю, конструкцію;
- виявляє інтерес до завдань, пов'язаних з інтелектуальним напруженням;
- демонструє інтерес до самостійного розв'язання завдань та докладає вольових зусиль для їх виконання.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина у природному довкіллі»</u>
- визначає зміни у природному довкіллі;
- називає пори року, їх послідовність, упевнено визначає їхні характерні ознаки;
- усвідомлює, що зменшення сонячного тепла спричинює зміни у природі, що з ними пов'язані зміни в рослинному і тваринному світі;
- розуміє, що вода – середовище для існування живих істот; місцезнаходження води, її якості, місця лікувальної води та назви річок;

-	знає поширені явища природи своєї місцевості (роса, дощ, веселка, гроза, град, мороз, снігопад, хуртовина, паморозь, іній);
-	орієнтується у властивостях піску, глини, ґрунту;
-	називає городні рослини, розрізняє їх;
-	розрізняє дерева, кущі, трав'янисті рослини; порівнює та аналізує їхні особливості;
-	називає різновиди лісу(листяний, хвойний), знає назви тварин і рослин, які поширені в лісі;
-	називає лікарські рослини та їхні лікувальні властивості; розуміє цінність життя і здоров'я людей, їх залежність від природного довкілля;
-	доглядає за рослинами, тваринами у куточку природи;
-	з допомогою дорослих вирощує рослини в кутку природи, на городі, у квітнику, виконуючи весь цикл робіт – від планування до збирання врожаю;
-	самостійно поливає квіти, оприскує їх, витирає листя, висаджує рослини, розпушує землю;
-	називає свійських і диких тварин своєї місцевості, вміє знаходити спільне та відмінне у їхніх зовнішніх ознаках; знає назви дитинчат тварин;
-	розуміє, що свійські тварини потребують піклування; без них життя було б не таким цікавим, яскравим, радісним;
-	називає і розпізнає птахів, зокрема свійських птахів, за зовнішніми ознаками, порівнює їх за величиною, забарвленням пір'я, способом пересування і за звуками;
-	називає кілька рослин і тварин, занесених у Червону книгу України;
-	усвідомлює, що стан здоров'я залежить від чистоти повітря, ґрунту, води;
-	підтримує чистоту дитячого майданчика та в зонах відпочинку (парк, сквер, ліс, озеро тощо);
-	разом із дорослим поліпшує природне довкілля;
-	долучається до участі дорослих в акціях, спрямованих на збереження довкілля, благоустрій території;
-	захоплюється загадковою і таємничою природою космосу;
-	стежить за своїм одягом і взуттям, чистить та просушує вологий одяг, взуття;
-	підтримує порядок у груповій кімнаті (складає іграшки після гри, бере участь у колективному прибиранні);
-	сумлінно виконує обов'язки чергового та доручення вихователя;
-	виготовляє вироби з паперу, картону, тканини, природного і штучного матеріалу;
-	знає, для чого існують банки; деякі професії людей, які працюють у банківській сфері;
-	уміє раціонально використовувати залишки продуктів харчування;
-	намагається ощадливо використовувати електроенергію, воду, газ;
-	демонструє навички ощадливого ставлення до ресурсів;
-	розуміє доконечну потребу в дотриманні встановлених правил;
-	виявляє доброзичливе ставлення до дітей та дорослих; у спілкуванні вживає ввічливі форми звертання, подяки, вибачення, прохання, вітається і прощається.

<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Гра дитини»</u>	
- із задоволенням грає в ігри, виявляє активність;	
- розуміє призначення предметів і відповідно використовує їх в ігровій діяльності, діє впевнено, вправно;	
- позитивно сприймає спільну ігрову діяльність;	
- розкладає на місце матеріали та атрибути після закінчення гри;	
- дотримується моральних норм та правил у грі, намагається бути справедливою, стежить, щоб усі учасники виконували правила гри;	
- у виборі ролей керується моральними цінностями;	
- віддає перевагу певним іграм, ролям, охоче проводить ігри на вулиці; відстоює право на вибір;	
- дотримується норм та етикету спілкування;	
- упевнена у своїх можливостях, гідно поводить себе в разі виграшу (програшу);	
- розповідає про сюжет гри, план наступних дій;	
- виявляє ініціативу;	
- для входження в рольовий образ варіює вирази обличчя, міняє жести, тембр голосу;	
- ініціює організацію ігор з іншими дітьми;	
- налагоджує партнерські взаємини на основі ігрового задуму;	
- намагається творчо розвинути сюжет, придумує нові правила гри.	
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина в соціумі»</u>	
- усвідомлює, що є громадянином України; знає та шанує символіку України, видатних людей свого краю; виявляє любов до свого міста(села), знає його характерні особливості;	
- виявляє любов до своєї країни, бажання бути гідним її громадянином;	
- ознайомлена з історією України, її столиці, рідного міста (села), регіону;	
- виявляє інтерес до історії свого краю, емоційно сприймає творчість народних умільців, цінує результати їхньої праці;	
- має уявлення про національні особливості української оселі, предметів побуту, національного одягу, національної іграшки, оберегів;	
- має знання про українські народні ремесла, промисли, їх історичні витoki і сучасне використання;	
- використовує фольклорні жанри (віршування, колядки, гаївки, щедрівки, народні ігри);	
- має уявлення про українську кухню;	
- розуміє, що у світі живуть різні народи і нації, до яких потрібно ставитися з повагою;	
- знає про роль житла та важливість створення затишку в рідній домівці; використовує знання сенсорних еталонів у процесі ознайомлення з новим предметом побуту, встановлює взаємозв'язки, класифікує; планує свої дії, погоджуючи їх з іншими;	
- обізнана з працею дорослих, виявляє інтерес до різних професій, розрізняє і групує за призначенням транспортні та комунікативні засоби;	
- має уявлення про родину і родовід, про стосунки та захоплення членів родини;	
- бережно ставиться до предметів навколишньої дійсності, особистих речей;	

- виявляє любов і повагу до батьків, близьких людей, довколишніх;
- володіє навичками спілкування з дорослими та дітьми, виявляючи ввічливість;
- допомагає батькам та іншим членам родини;
- намагається поводитися відповідно до норм християнської моралі;
- уміє з повагою ставитися до рідних, знайомих, чужих літніх людей; дітей і дорослих людей з особливими потребами;
- виявляє стриманість у висловлюванні негативних суджень;
- виявляє дружні й товариські взаємини з дітьми, допомагає молодшим дітям;
- може визнати свою провину, поступитися власними інтересами заради загального добробуту;
- здатна до самоконтролю у діяльності;
- зважає на думку інших;
- аналізує свою поведінку;
- дотримується культури поведінки у громадських місцях, транспорті;
- уміє поступливо, ввічливо ставитися до дітей протилежної статі;
- усвідомлює відмінність між добром і злом, може пояснити свої вчинки, схвалити або засудити їх.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Мовлення дитини»</u>
- чітко і правильно вимовляє всі звуки та звукосполучення у словах рідної мови і фразах, згідно з нормами фонетики й орфоєпії;
- добирає слова, близькі за звучанням, слова на відповідні звуки;
- розрізняє і виділяє на слух голосні та приголосні (тверді й м'які) звуки;
- диференціює схожі звуки;
- правильно вимовляє звук [г], знає слова у яких він вимовляється;
- регулює силу голосу, користується розповідною, питальною та окличною інтонацією;
- правильно ставить наголос як у словах, так і у фразах та реченнях;
- виокремлює слова та речення з потоку мовлення;
- розуміє, що слово позначає предмет, ознаку, дію;
- диференціює поняття: «речення», «слово», «склад», «звук»;
- знає, що речення складається зі слів; визначає кількість слів у реченні, їх місце;
- складає речення із запропонованим словом, за малюнком;
- ділить слова на склади;
- правильно ставить наголос у слові;
- розрізняє голосні, тверді та м'які приголосні звуки;
- вільно орієнтується у звуковій структурі слова;
- робить звуковий аналіз простих слів;
- вживає слова всіх частин мови; багатозначні, складні, узагальнювальні слова; слова, які означають абстрактні поняття, що

характеризують взаємини між людьми;
- користується в мовленні образними виразами, порівняннями;
- добирає синоніми, антоніми, фразеологічні звороти;
- розуміє і правильно пояснює слова-омоніми, переносне значення слів;
- послуговується дієсловами недоконаного виду, порівняльними прикметниками;
- володіє словотворенням і словозміною;
- володіє граматичними категоріями рідної мови (рід, число, відмінок); здебільшого правильно вживає відмінкові закінчення;
- правильно утворює кличний відмінок іменників;
- легко утворює на прохання дорослого нові слова (іменники, прикметники, дієслова) за допомогою суфіксів, префіксів, а також складні слова;
- у мовленні послуговується різними типами речень: як простими, так і складними, зі сполучниками та сполучними словами, з однорідними членами речення, прямою мовою;
- складає окличні, питальні, розповідні, безособові речення, речення зі вставними словами;
- добирає спільнокореневі слова;
- помічає і виправляє граматичні помилки у мовленні дітей, власному та мовленні дорослих;
- складає описові розповіді різного типу: сюжетно-описові, сюжетні за картинками, з власного досвіду, за зразком та планом вихователя;
- передає зміст знайомої казки, вистави, мультфільму;
- розповідає про події свідком яких вона була;
- складає творчі розповіді: продовжує розповідь, яку розпочав виховatelj, за опорними словами, за сюжетно-ігровою ситуацією, розповідь-роздуми, розповідь-пояснення;
- складає розповіді-етюди, розповіді-мініатюри;
- переказує знайомі художні тексти різної складності й композиції за планом вихователя та за частинами;
- поділяє сюжетну картину на логічно завершені частини, придумує назву до частин; об'єднує кілька сюжетів в єдину розповідь (розповіді за серією картин, ілюстрацій, порівняльні розповіді);
- складає казки за планом вихователя та самостійно;
- дає розгорнуті відповіді на запитання з монологічними вставками;
- підтримує запропонований діалог відповідно до теми; будує стимульований діалог відповідно до ситуації (групове мовлення);
- висловлює зв'язні оцінні судження про події, явища, героїв мультфільмів та художніх творів;
- здатна виявляти словесну творчість у мовленнєвій діяльності;
- виявляє інтерес до спілкування з дітьми та дорослими при безпосередньому спілкуванні, в телефонній розмові, спілкування в інтернеті;
- вільно вступає у розмову з дітьми та дорослими;
- виявляє ініціативу у розмові;
- будує різні типи діалогів між двома-чотирма дітьми;

- володіє різними формами мовленнєвих висловлювань (пояснення, міркування, згода, незгода, порада, вимога, заперечення, прохання, здивування тощо) відповідно до ситуацій у спілкуванні з дітьми та дорослими;
- вміє звернутися за допомогою, запропонувати свою допомогу, домовитись;
- володіє різними формами мовленнєвого етикету (вітання, прощання, прохання, вибачення, знайомства, компліменту);
- вживає у мовленні багато ввічливих слів і звертань;
- дотримується культури мовленнєвого спілкування;
- уміє ввічливо звертатися до незнайомих і малознайомих людей;
- контролює своє мовлення щодо вживання слів-паразитів, діалектних, вульгарних слів;
- має елементарні уявлення про способи передачі, переваги та недоліки цифрової комунікації;
- знає українські народні казки та казки інших народів, розповідає їх;
- визначає у структурі казки зачин, кінцівку, повтори, образні вирази, чарівні предмети;
- змінює початок (кінцівку) казки, вводить нових героїв у зміст казки за завданням вихователя;
- розуміє мораль казки; дає оцінку вчинкам героїв;
- знає і називає щонайменше три-чотири імені прозаїків і поетів, 8-10 назв літературних та фольклорних творів;
- усвідомлює та пояснює зміст приказок, прислів'їв і доречно використовує їх у своєму мовленні;
- відгадує описові загадки та придумує власні;
- складає невеликі розповіді за змістом скоромовок, прислів'їв;
- придумує власні колісанки, лічилки;
- бере участь у бесідах за змістом художнього твору, етичних бесідах та бесідах за запитаннями автора;
- емоційно передає зміст художнього твору;
- визначає настрій твору; відтворює образність мови;
- знає автора та назву вірша, читає його виразно;
- добирає слова-рими; чітко, виразно читає вірш, відчуває і передає мелодійність, ритмічність мови, володіє голосом;
- розглядає ілюстрації, називає художній твір відповідно до змісту ілюстрацій, опису героїв;
- орієнтується в жанрах художніх творів;
- виявляє інтерес до книги (друкованої чи електронної);
- сприймає зміст медіапродуктів (малюнки, ілюстрації, світлина, мультфільми, відеофільми тощо), бере участь в їх обговоренні;
- має уявлення про будову книги, людей різних професій, які працюють над її створенням;
- самостійно організовує ігри-драматизації, ігри за сюжетом знайомих творів, театралізовані ігри;
- виявляє задоволення від розігрування колядок, щедрівок, закличок, промовляння текстів народних ігор;
- бере участь в інсценуванні знайомих і нових художніх творів.
<u>Показники компетентності за освітнім напрямом «Дитина у світі мистецтва»</u>
- знає основні жанри образотворчого мистецтва, деякі твори відомих класиків образотворчого мистецтва та сучасних митців;

-	знає і впізнає вироби народних умільців (вишивка, народна іграшка, писанка, кераміка тощо);
-	захоплюється витворами мистецтва;
-	цікавиться художньо-творчими професіями: художник-пейзажист, анімаліст, дизайнер, художник-портретист, скульптор, архітектор;
-	знає властивості матеріалів для художньо-продуктивної роботи, охоче експериментує з ними, дотримується правил безпечного користування ними;
-	розуміє доцільність раціонального використання матеріалів для художньо-творчих дій;
-	планує свої дії, передбачає майбутній результат;
-	виявляє елементарну практичну вмілість у художньо-продуктивній діяльності;
-	володіє різними способами передачі образів;
-	уміє малювати контури й силуети людей різного віку та статі;
-	із задоволенням передає власне «Я» в художньо-продуктивній діяльності, з симпатією сприймає себе, передає цей позитив у роботах;
-	порівнює власний портрет із зображеннями інших людей;
-	передає враження від творів мистецтва;
-	коментує свої дії у процесі роботи;
-	охоче долає труднощі на шляху до досягнення мети;
-	вдається до апробацій нового та незвичного, шукає ефективніші засоби;
-	самостійно добирає потрібний матеріал, використовує його для підсилення характерності об'єктів і явищ;
-	виявляє фантазію, веде пошукову діяльність;
-	залучає однолітків до створення спільних робіт;
-	у колективній роботі намагається досягти високих стандартів, розуміє і приймає не лише схвальну оцінку;
-	намагається досягти у роботі високих результатів, помічає недоліки власних виробів, самостійно усуває їх;
-	має власну думку щодо своїх робіт;
-	виявляє художній смак, може оцінити роботи інших, розділяє гарне – негарне;
-	аналізує власні роботи і твори мистецтва;
-	самостійно називає жанр музичного твору, характер та засоби музичної виразності;
-	упізнає твір за вступом і мелодією;
-	сприймає музичний твір із позиції краси, виявляє себе емоційно сприйнятливим поціновувачем музики, насолоджується музикою;
-	співає інтонаційно чисто, легко закінчує фрази пісень;
-	уміє зберігати правильну позу під час співу;
-	рухається відповідно до темпу, динаміки музики;
-	відтворює ритмічний малюнок танцю (хороводу, гри);
-	разом з іншими дітьми виконує танцювальні рухи: самостійно утворює коло, звужує та розширює його, робить викид ніг під час підскоків, рухається в парі (сходяться в парі і розходяться у різні сторони);

- уміє дотримуватися відстані між парами;
- творчо використовує танці, пісні, придумує власні елементи танців, імпровізує на музичних інструментах;
- виконує в оркестрі на музичних інструментах невеликі п'єси;
- вправно і влучно передає образ героя у театральній діяльності, використовуючи жести, міміку, пантоміму, своєчасно вступає в дію;
- володіє навичками керування маріонеткою;
- розрізняє добрі та погані вчинки, почуття персонажів, співвідносить їх із власними;
- намагається бути відповідальною, виконує доручені обов'язки;
- керується вподобаннями інших учасників театралізації;
- добре орієнтується в емоційних станах, називає їх; виявляє себе емоційним і чуйним глядачем;
- має розвинене сприймання театралізованого дійства, запам'ятовування, спостережливість;
- уміє самостійно складати сюжети та сценарії, показувати виставу театру іграшок, організовувати гру «Театр»;
- усвідомлює відмінність між реальним і фантастичним;
- має чітко розвинену дикцію, користується засобами інтонаційної виразності;
- уміє оцінювати гарні декорації, бере активну участь у виготовленні масок, атрибутів для декору театралізованого дійства;
- добирає вірші, казки, ролі, керуючись власними вподобаннями;
- активно виявляє творчий задум, висуває цікаві ідеї, схильна втілювати їх у діяльність;
- виявляє самостійність, висловлює власну думку щодо перевтілення у сценічний образ;
- вносить у театралізацію творчі фрагменти;
- самостійно займається художньою творчістю;
- осмислено віддає перевагу художньо-продуктивній діяльності у вільний час;
- охоче долає труднощі на шляху до досягнення мети;
- вдається до апробації нового та незвичного, шукає ефективніші засоби;
- самостійно добирає потрібний матеріал, використовує його для підсилення характерності об'єктів і явищ;
- виявляє фантазію, веде пошукову діяльність.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Показники компетентності за програмою «Впевнений старт»

<u>Показники компетентності за видом діяльності «Комунікативна діяльність»</u>	
Емоційно-ціннісне ставлення:	
-	цінує близькі емоційно-теплі та емоційно забарвлені взаємини з рідними, друзями, однолітками;
-	виявляє та підтримує інтерес до спілкування з ровесниками та молодшими дітьми.
Сформованість знань:	
-	знає та розуміє як поводитись у різних ситуаціях спілкування вдома, в садочку, в транспорті, у дворі з близькими та незнайомими людьми;

- правильно оцінює емоційну атмосферу ситуацій спілкування та називає свої почуття по відношенню до них («Мені сумно.., весело, радісно...»);
- володіє прийнятими формами спілкування (привітання, звернення, прохання, вдячність, вибачення тощо);
- підтримує та ініціює діалог із дітьми та дорослими.
Життєві навички:
- має розвинені навички використання широкого невербального репертуару засобів комунікації (контакт очей, посмішка, інтонація, сила голосу, тембр), які активно використовує в ситуаціях реального контакту та творчих видах ігрової та театралізованої комунікацій;
- володіє навичками встановлення контактів та домовленостей («Давай так..»), використовуючи особисті імена дітей. Уміє лагідно, спокійно, емоційно забарвлено називати імена ровесників та друзів;
- уміє звертатися про допомогу («Допоможіть мені. Будь ласка»), проявляти вдячність («Спасибі за...», «Дякую»);
- уміє підтримувати ситуативні та довгострокові контакти в ігровій діяльності.
<u>Показники компетентності за видом діяльності</u> <u>«Здоров'язберігальна, рухова діяльність»</u>
Емоційно-ціннісне ставлення:
- розуміє користі рухливих вправ, гартувальних та гігієнічних процедур, дотримується правил поведінки під час їх проведення;
- виявляє інтерес до пізнання фізичних можливостей власного тіла, до вправ із елементами спорту, вмотивованість до здорового способу життя, бажання і потребу в систематичних заняттях фізичними вправами;
- шанобливо ставиться до народних засобів та методів фізичного удосконалення людини;
- проявляє доброзичливе ставлення до однолітків у процесі спільної рухової діяльності.
Сформованість знань:
- розуміє необхідність користування індивідуальними предметами гігієни;
- має уявлення про загальну будову тіла людини, про спорт та навички в різних видах спортивної діяльності, фізичні можливості людини;
- може пояснити значення фізичних вправ, заходів загартування, засобів оздоровлення;
- розуміє необхідність дотримання режиму дня для здоров'я людини;
- відрізняє здорову людину від хворої за зовнішнім виглядом, розуміє значення профілактичних засобів;
- знає основні правила безпечної рухової діяльності.
Життєві навички:
- набуває сталих навичок щоденної активної рухової діяльності;
- самостійно проводить гігієнічні та гартувальні процедури, застосовує техніки профілактики захворювань;
- приймає активну участь у спільних рухливих іграх, іграх з елементами спорту з однолітками, може виступити ініціатором гри;
- може домовлятися з однолітками про спільні рухливі ігри, встановлювати правила та дотримуватись їх виконання;

- виявляє вільне володіння різноманітними видами рухової діяльності, висуває ідеї щодо покращення або оптимізації рухової діяльності.
<u>Показники компетентності за видом діяльності «Пізнавально-дослідницька діяльність»</u>
Емоційно-ціннісне ставлення:
- виявляє пізнавальний інтерес до математичних завдань;
- ставить запитання пошуково-дослідницького характеру: Скільки? Чому? Для чого?;
- отримує задоволення від правильно виконаного пізнавального завдання;
- емоційно проживає отримання результату пізнавальної діяльності;
- виявляє прагнення спілкуватися з однолітками, обмінюватися думками, враховувати думку іншого партнера по взаємодії;
- обирає різноманітні способи взаємодії у пізнавальній діяльності;
- контролює власні дії та дії товариша;
- активно пізнає, виявляє якості предметів і об'єктів довкілля за кольором, величиною, формою та іншими ознаками;
- виявляє свободу, ініціативу у виборі завдань логіко-математичного змісту;
- досліді та експерименти: відчуває задоволення від дослідження/експериментування; отримує позитивні враження, застосовуючи прості пошукові дії під час розв'язання пізнавальних завдань; охоче відгукується на пропозиції проведення елементарних дослідів заради відповіді на питання, яке зацікавило.
Сформованість знань;
- <u>кількість і лічба</u> : вміє перелічувати предмети, звуки, рухи; вміє лічити вголос, на дотик, за допомогою зору; вміє перетворювати рівність у нерівність і навпаки; визначає кількість предметів, розташованих у ряд, по колу, хаотично, будь-як (у межах 5);
- <u>величина</u> : вміє користуватися прийомами обстеження тактильно-зоровим, руховим шляхом; розповідати про розмір кожного з п'яти елементів у ряді величин, обирати кожного разу найкоротший або найдовший;
- вміє визначати властивості круга/трикутника/квадрата (сторони, вершини, кути) шляхом обстежуваних дій (накладанням, прикладанням, показом кутів, сторін, вершин); моделювати різновиди трикутників/чотирикутників; упізнає, розрізняє і називає круг, квадрат, трикутник, циліндр, знаходити ці форми у довкіллі;
- <u>простір</u> : знає основні просторові напрями: попереду, позаду, ліворуч, праворуч, вверху, внизу; сполучники: за, під, над, в (без уживання терміну); набуття практичного досвіду орієнтування у найближчому оточенні: просторі дитячого садка, групи, двору тощо; вміє пересуватись у заданому напрямі; орієнтуватися на аркуші паперу, поверхні столу;
- оперує поняттями «ближче», «далі», «далеко», «близько»; вміє називати напрямки, характеризувати власне місцезнаходження словами-термінами; виконує прості інструкції, діє точно, впевнено, орієнтує своє тіло, обирає вірний напрямок;
- <u>час</u> : розуміє цілісність доби, що складається з послідовних її частин (ранок, день, вечір, ніч; розуміє і використовує поняття «учора», «сьогодні», «завтра».
Життєві навички:
- <u>кількість і лічба</u> : оперує цифрами та числами в межах 5; лічить предмети в прямому та зворотному порядку; здійснює кількісну та

порядкову лічбу в межах 5; порівнює дві групи множин, встановлює кількісні відносини в межах 5 засобами накладання, прикладання, а далі і перелічування;
- відрізняє кількісну характеристику множини від інших знак (форми, величини, кольору); відраховує предмети від групи; лічить предмети за допомогою різних аналізаторів: слуху, тактильно-рухового; виконує елементарні обстежувальні дії;
- <u>величина</u> : порівнює 2-3-5 предметів за величиною; виділяє 1-2 параметри величини у порівнюваних предметах/об'єктах; встановлює відносини між розмірами 3-5 предметів;
- <u>форма</u> : розрізняє геометричні фігури: круг, квадрат, трикутник; співставляє форму предметів із геометричними еталонами; володіє способами обстеження форми обведення по контуру пальцем, накладання, прикладання, приставляння, показ сторін, вершин, кутів; володіє словесними способами визначення форми предметів і об'єктів довкілля;
- <u>простір</u> : визначає місце розташування предметів відносно себе: вгорі, внизу, ліворуч, праворуч, попереду, позаду;
- <u>навички сенсорної системи</u> : користується математичною термінологією; розрізняє і порівнює предмети/об'єкти за різними ознаками та поєднанням ознак; надає узагальнену характеристику предметам і об'єктам довкілля за 1-2-3 ознаками;
- <u>досліди та експерименти</u> : ініціює самостійну дослідницьку діяльність; самостійно реалізує завдання пошуково-дослідницького характеру; спостерігає, бачить і називає нові властивості об'єктів;
- порівнює різні змінні стани речовин об'єктів, предметів довкілля; описує результат дослідження; висловлює елементарні судження, міркування, користуючись простими словесними конструкціями.
<u>Показники компетентності за видом діяльності «Мовленнєва діяльність»</u>
Емоційно-ціннісне ставлення:
- позитивно ставиться до пропозицій вихователя щодо мовленнєвої діяльності – послухати, розповісти, промовити, повторити (не відмовляється, не замикається);
- виявляє інтерес та охоче долучається до мовленнєвих вправ, завдань, ігор;
- під час складання, за допомогою дорослого, оповідей обирає позитивні сюжети та висновки.
Сформованість знань:
- має достатній словниковий запас, що крім різноманітних груп слів також містить узагальнювальні слова, назви основних емоцій тощо;
- знає слова ввічливості; володіє контекстним мовленням, але потребує допомоги у виборі теми та послідовному викладенні змісту.
Життєві навички:
- спілкується рідною мовою. Має переважно правильну звуковимову, дотримується норм літературної вимови. Регулює дихання і темп у процесі мовлення;
- узгоджує слова в роді, числі, відмінку, вживає прості і складні речення. Охоче вступає в діалог з однолітками та дорослими;
- використовує слова ввічливості без нагадування дорослого;
- використовує в мовленні деякі прислів'я, приказки відповідно до ситуації;
- за допомогою мовленнєвих засобів виражає свої думки, почуття, бажання;

- помічає помилки в мовленні інших, намагається виправити їх.
<u>Показники компетентності за видом діяльності «Ігрова діяльність»</u>
Емоційно-ціннісне ставлення:
- зацікавлено ставиться до спільної з однолітками ігрової діяльності, приймає активну участь у різних її видах, використовує власний досвід для створення ігр. задумів;
- прагне запобігти конфліктним ситуаціям, дотримується норм культури ігрової діяльності, відповідально ставиться до дотримання правил;
- творчо відображає діяльність, взаємини дорослих, реальні та уявні події, користуючись виразними засобами (темп, сила голосу, тембр, міміка, пантоміма);
- намагається розв'язувати ігрові завдання власними силами, проявляючи наполегливість, докладаючи вольових зусиль.
Сформованість знань:
- знає, впізнає та називає різні види іграшок, використовує їх відповідно до змісту гри, виконуваної ролі, має уявлення про варіативність використання іграшок;
- має уявлення про те, як сформулювати мету, вербалізувати свій задум, запропонувати елементарний сюжет та ролі для інших дітей, вміє пояснити правила гри іншим її учасникам, відчуває потребу у спілкуванні з однолітками;
- знає основні правила поведінки, їх значення, усвідомлює необхідність дотримання цих правил, розуміє що дорослі і товариші можуть допомогти у розгорт. гри;
- знає тексти відомих казок для організації ігор-драматизацій, тексти та правила не менш як 3-4 народних календарно-обрядових ігор.
Життєві навички:
- самостійно обирає тему гри, задумує сюжет, що містить 1-2 життєві ситуації; поступово розширює його (переходить від подій у сім'ї та в дитячому садку до відображення того, що відбувається в найближчому соціальному оточенні), поєднує різні види ігор у одну гру;
- добирає предмети, іграшки у відповідності до виконуваної ролі, виконує умовні ігрові дії, використовує предмети-замінники, переходить від показу послідовних дій, пов'язаних між собою, до рольової поведінки;
- свідомо узгоджує свою поведінку та дії з поведінкою інших учасників гри;
- відтворює в іграх сюжети знайомих улюблених казок, об'єднуючи для цього по кілька дітей у невеликі підгрупи, за допомогою жестів і рухів передає особливості, риси характеру героїв.
<u>Показники компетентності за видом діяльності «Господарсько-побутова діяльність»</u>
Емоційно-ціннісне ставлення:
- за власним бажанням виявляє безкорисливу готовність допомогти іншим, які цього потребують;
- докладає зусиль для здобуття результату, радіє продуктам своєї та чужої праці, виробляє щодо них оцінні судження;
- проявляє інтерес до діяльності дорослих із його найближчого оточення;
- відчуває потребу та проявляє бажання здійснювати прості трудові дії.
Сформованість знань:

- знає про існування різних професій, знає назви, призначення, властивості деяких знарядь праці;
- знає способи (прибирання, догляд за рослинами і тваринами, сервірування столу тощо) та засоби (щітка та совок, лійка, серветки, посуд тощо) господарсько-побутової діяльності.
Життєві навички
- приймає участь у трудовій діяльності, доводить розпочату справу до завершення;
- долучається до господарсько-побутової праці дорослих, підтримує порядок у груповій кімнаті та на території дитячого садка,;
- добирає адекватні способи роботи, відповідні знаряддя та матеріали, дотримується правил безпечного користування ними;
- намагається домовлятися про спільну роботу з іншими, здійснює цілеспрямовані трудові дії, розподіляє обов'язки.
<u>Показники компетентності за видом діяльності «Художньо-естетична діяльність»</u>
Емоційно-ціннісне ставлення:
- <u>образотворча діяльність</u> : виявляє емоційне ставлення до довкілля та художніх творів, що слугує стимулом для власного образотворення у різних видах образотворчої діяльності; радість від процесу художньої творчості і її результатів у вигляді малюнків, аплікацій, поробок та ін.; із задоволенням приймає участь у створенні колективних художніх робіт;
- <u>музична діяльність (слухання музики)</u> : емоційно реагує на звучання творів класичного і сучасного музичного мистецтва, виявляє своє ставлення до них, висловлює власну оцінку уподобань;
- <u>музична діяльність (співи)</u> : виявляє інтерес до пісень різних жанрів і тематики, із задоволенням підспівує та співає різні пісні самостійно та у групі;
- <u>музична діяльність (гра на дитячих музичних інструментах)</u> : виявляє радісні емоції під час індивідуального і групового музикування на дитячих музичних інструментах;
- <u>музично-рухова діяльність</u> : долучається до музично-рухової діяльності, емоційно відтворює образи у музичних іграх, хороводах і танцях;
- <u>театральна діяльність</u> : з інтересом переглядає вистави різних театрів (ляльковий, драматичний, тіньовий), виявляє емоції і почуття, співпереживає персонажам вистав.
Сформованість знань:
- <u>образотворча діяльність</u> : має початкові уявлення про образотворче (живопис, скульптура, архітектура) та декоративно-ужиткове мистецтво, а також засоби їх виразності (колір, форма, композиція, ритм);
- розрізняє основні художні матеріали (фарби, папір, пластилін, тісто для ліплення та ін.), використовує їх властивості у створенні художніх образів;
- вміє користуватись обладнанням для художньої діяльності (пензлі, олівці, ножиці, трафарети та ін.); володіє елементарними прийомами і техніками малювання, ліплення, аплікації та конструювання;
- <u>музична діяльність (слухання музики)</u> : уважно слухає музичний твір, висловлюється щодо його образів і виразних засобів (темп: повільно-швидко; динаміка: тихо-голосно);
- <u>музична діяльність (співи)</u> : знає про правила співу: необхідність брати дихання на початку співу та між короткими музичними

фразами; початку співу після музичного вступу і закінчення разом з іншими дітьми; співу природним голосом, чіткого вимовляння слів пісні; виразного виконання пісень – у характері пісні, відповідно до її змісту;
- <u>музична діяльність (гра на дитячих музичних інструментах)</u> : розпізнає дитячі музичні інструменти за зовнішнім виглядом і за звучанням; володіє простими прийомами гри на дитячих музичних інструментах;
- <u>музично-рухова діяльність</u> : рухається згідно з характером музики, змінює характер і напрям рухів відповідно до змін ритму, темпу, динаміки музики. Виконує основні і танцювальні рухи індивідуально та в парах; найпростіші перешикуння. Здійснює танцювально-ігрові дії у музичних іграх, хороводах, парних і колективних танцях, пісенно-танцювальних інсценівках та композиціях на основі фольклорного і авторського матеріалу
- <u>театральна діяльність</u> : орієнтується у видах театру (ляльковий, пальчиковий, настільний, тіньовий, драматичний), розрізняє їх за способами передачі образів (фігурки, ляльки-рукавички, ляльки, живі актори, тіні).
Життєві навички:
- <u>образотворча діяльність</u> : втілює враження від навколишнього світу і свої уявлення про нього у художніх образах у різних видах образотворчої діяльності, послуговується для цього різними способами і техніками виконання робіт. Використовує створені власноруч роботи (малюнки, фігурки, по пробки, будівлі та ін.) у сюжетно-рольових іграх;
- <u>музична діяльність (слухання музики)</u> : висловлюється про характер, образний зміст, засоби музичної виразності прослуханих музичних творів. Впізнає знайомі музичні твори;
- <u>музична діяльність (співи)</u> : виконує пісні соло і хором, намагається передати основний характер, темп і ритм пісні;
- <u>музична діяльність (гра на дитячих музичних інструментах)</u> : підіграє поспівки і пісні, інструментальні композиції – індивідуально, а також у складі ансамблю та оркестру; підбирає за допомогою дорослого і відтворює елементарні мелодії;
- <u>музично-рухова діяльність</u> : використовує образно-ігрові і танцювальні рухи у індивідуальних і колективних формах музично-рухової діяльності (музичних іграх, вправах, хороводах і танцях);
- <u>театральна діяльність</u> : приймає участь у іграх-драматизаціях, інсценізаціях літературних творів. Виявляє елементарні акторські уміння перетворення у образ (змінює міміку, інтонацію, застосовує жести, рухи).
Показники компетентності за видом діяльності «Особистісний розвиток»
Емоційно-ціннісне ставлення:
- поглиблюється усвідомлення дитиною самого себе, свого «Я», відбудовується, індивідуалізується структура її особистості: чітко проявляються власні уподобання, надання переваги особистісним намірам, намаганням;
- має статтєво-рольові уявлення про себе (До п'яти років формується статтєва ідентичність).
Сформованість знань:
- має емоційно-ціннісне ставлення до найближчого оточення (до рідних, друзів, природного світу), а також до себе;
- основою характеристики особистості служить самооцінка, стимулом розвитку якої виступають нові переживання дитиною гордості за власні досягнення.
Життєві навички:

- | |
|--|
| <ul style="list-style-type: none">- виявляє готовність і вміння взаємодіяти з дорослими та однолітками (вміння слухати іншого, миритися, вибачатися, вибачати, не ображати, проявляти співчуття, підтримку та просити про допомогу). |
|--|

На кінець навчального року формується модель випускника кожної групи.

Модель сформованості компетенцій випускника на кінець дошкільного віку:

Здоров'я-збережувальна компетенція. Обізнаність із будовою свого тіла, гігієнічними навичками за його доглядом; належністю до певної статті; продуктами харчування; основними показниками власного здоров'я, цінністю здоров'я для людини. Уміння виконувати основні рухи та гімнастичні вправи; застосовувати здобуті знання, вміння і навички щодо збереження здоров'я, не зашкоджуючи як власному, так і здоров'ю інших людей. Дотримання правил безпеки життєдіяльності.

Особистісно-ціннісна компетенція. Обізнаність дитини з образом самої себе, своїм «Я», її місцем у системі людської життєдіяльності (у сім'ї, групі однолітків, соціально-комунікативному просторі, в різних видах діяльності). Здатність до самооцінки, довільної регуляції власної поведінки в різних життєвих ситуаціях, позитивного ставлення до власного внутрішнього світу (мотиви, ціннісні орієнтації, бажання і мрії, почуття тощо), оптимістичного світовідчуття щодо свого сьогодення і майбутнього.

Природничо-екологічна компетенція. Обізнана з природним середовищем планети Земля та Всесвітом як цілісним організмом, у якому взаємодіють повітря, вода, ґрунт, рослини, тварини, люди, Сонце, Місяць тощо; усвідомлює їх значення для діяльності людини, для себе. Сприймає природу як цінність, виокремлює позитивний і негативний вплив людської діяльності на стан природи, довільно регулює власну поведінку. Усвідомлює себе частиною великого світу природи; знає про залежність власного здоров'я, настрою, активності від стану природи, її розмаїття і краси; виявляє інтерес, бажання та посильні уміння щодо природоохоронних дій. Знає про необхідність дотримання людиною правил доцільного природокористування, чистоти природного довкілля, заощадливого використання природних багатств, використання води, електричної та теплової енергії в побуті; прикладає домірні зусилля зі збереження, догляду та захисту природного довкілля.

Родинно-побутова компетенція. Обізнаність із нормами та правилами сімейного (родинного) співжиття; здатність їх дотримуватися; уміння підтримувати доброзичливі, дружні, довірливі стосунки в родинному колі, виявляти турботу і любов до рідних і близьких членів родини.

Соціально-комунікативна компетенція. Обізнаність із різними соціальними ролями людей (знайомі, незнайомі, свої, чужі, діти, дорослі, жінки, чоловіки, дівчатка, хлопчики, молоді, літні тощо); з елементарними соціальними та морально-етичними нормами міжособистісних взаємин; уміння дотримуватись їх під час спілкування. Здатність взаємодіяти з людьми, які її оточують: узгоджувати свої дії, поведінку з іншими; усвідомлювати своє місце в соціальному середовищі; позитивно сприймати себе. Вміння співпереживати, співчувати, допомагати іншим, обирати відповідні способи спілкування в різних життєвих ситуаціях.

Предметно-практична компетенція. Обізнана із предметним світом, його особливостями в межах житла (предмети побуту, вжитку) і поза ним (транспорт, споруди закладів соціального і громадського призначення тощо), виготовленням предметів довкілля. Орієнтується у предметному середовищі за місцем проживання, дотримується елементарних правил поведінки на вулицях і дорогах. Користується побутовими предметами за призначенням. Обізнана з працею дорослих, виявляє інтерес і повагу до професій, бере участь у спільній праці з дорослими, дітьми; творчо виявляє себе у самостійній предметно-практичній діяльності. Застосовує елементарні економічні поняття; ощадливо ставиться до речей, грошових коштів.

Художньо-продуктивна компетенція. Сприймає мистецький твір з позиції краси, вирізняє його як естетичний. Виявляє себе емоційно сприйнятливим та естетично чуйним цінителем, слухачем, глядачем, виконавцем; емоційно-ціннісно ставиться до проявів естетичного в житті. Реалізує здатність насолоджуватись мистецтвом, пізнавати образну специфічність мистецтва і дотичну інформацію. Переймає духовний потенціал мистецького твору у власний досвід, виховує в собі риси улюблених персонажів. Володіє комунікативними навичками спілкування з приводу змісту і краси твору, його засобів. Із задоволенням наслідую мистецькі зразки — образотворчі, музичні, танцювальні, театральні, літературні. Охоче інтегрує в творчих завданнях власні інтереси, уподобання, цінності, набутий мистецький досвід діяльності сприйняття і відтворення прекрасного (уміння, навички). Випромінює благополуччя під час мистецької творчої діяльності; має навички рефлексії стосовно власного мистецького досвіду; виявляє художню активність як складову особистісної культури.

Ігрова компетенція. Обізнаність із різними видами іграшок; здатність їх використовувати в самостійних іграх; організовувати різні види ігор (рухливі, народні, ігри з правилами, сюжетно-рольові тощо) відповідно до їх структури (уявлювана ігрова ситуація, ігрова роль, ігрові правила); реалізовувати власні ігрові задуми; дотримуватись ігрового партнерства та рольових способів поведінки, норм та етикету спілкування у процесі гри.

Сенсорно-пізнавальна компетенція. Виявляє пізнавальну активність, спостережливість, винахідливість у довідці; вирізняється позитивною пізнавальною мотивацією; моделює, експериментує в довідці за допомогою вихователя і самостійно, використовуючи умовно-символічні зображення, схеми. Орієнтується в сенсорних еталонах (колір, форма, величина), їх видах, ознаках, властивостях; у часі і просторі; оволодіває прийомами узагальнення, класифікації, порівняння і зіставлення.

Мовленнєва компетенція. Виявляє інтерес до математичних понять, усвідомлює і запам'ятовує їх; розуміє відношення між числами і цифрами, склад числа з одиниць і двох менших (у межах 10); обізнана зі структурою арифметичної задачі; вміє розв'язувати задачі і приклади на додавання і віднімання в межах 10.

Комунікативна компетенція. Комплексне застосування мовних і немовних засобів з метою комунікації, спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях, уміння орієнтуватися в ситуації спілкування, ініціативність спілкування, стриманість у спілкуванні; культура мовленнєвої комунікації. Комунікативна компетенція передбачає сформованість усіх видів мовленнєвої компетенції.

Основні показники, що характеризують найістотніші сторони розвитку дитини напередодні вступу до школи:

- сформовані основні фізичні якості, рухові уміння, культурно-гігієнічні, оздоровчі навички та навички безпеки життєдіяльності;
- сформований позитивний образ «Я», створена база особистісної культури дитини;
- сформовані базові якості особистості: довірливість, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самоставлення, самооцінка;
- сформовані навички соціально визнаної поведінки, вміння орієнтуватись у світі людських взаємин, готовності співпереживати та співчувати іншим;
- сформований інтерес та вміння розуміти інших, бажання долучатися до спільної діяльності з однолітками та дорослими, вміння оцінювати власні можливості, поважати бажання та інтереси інших людей, узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства;
- сформовані уявлення про природу планети Земля та Всесвіт;

- розвинута емоційно-ціннісна відповідальність екологічного ставлення до природного довкілля, сформовані навички дотримання правил природокористування;
- сформована готовність включатись у практичну діяльність, що пов'язана з природою;
- сформоване почуття краси в її різних проявах, ціннісне ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва;
- розвинуті творчі здібності;
- сформовані елементарні трудові, технологічні та художньо-продуктивні навички, самостійність, культура та безпека праці;
- сформовані навички культури споживання;
- розвинуті творчі здібності, самостійність, ініціативність, організованість в ігровій діяльності та сформований стійкий інтерес до пізнання довкілля і реалізації себе в ньому;
- сформоване вміння будувати дружні, партнерські стосунки та ігрові об'єднання за інтересами;
- сформовані доступні уявлення, еталони, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об'єктів навколишнього світу;
- сформована здатність застосовувати отримані знання у практичній діяльності, володіти способами пізнання дійсності;
- розвинуте наочно-дієве, наочно-образне, словесно-логічне мислення;
- сформований інтерес до пошуково-дослідницької діяльності;
- сформовані елементарні математичні уявлення, цілісна картина світу;
- сформована компетентна поведінка в різних життєвих ситуаціях;
- сформована культура мовлення та спілкування;
- засвоєні навички володіння елементарними правилами користування мовою у різних життєвих ситуаціях;
- сформовані загально-навчальні уміння: розуміє мету діяльності, планує і виконує необхідні дії, контролює та оцінює свої результати;
- сформовані організаційні вміння: уміє організовувати робоче місце, орієнтується в часі, виконує вказівки педагога, доводить роботу до кінця, вміє працювати з посібниками;
- спостерігається прагнення до утвердження у новій соціальній ролі – школяра.

Розділ III.

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх напрямів, логічна послідовність їх реалізації

Зміст організації освітнього процесу в ЗДО у 2025/2026 навчальному році спрямований на формування та розвиток компетентностей вихованців відповідно до освітніх напрямів Базового компонента:

Освітні напрями	Зміст організації освітнього процесу
«Особистість дитини»	<u>Рухова компетентність</u> – це здатність дитини до самостійного застосування життєво необхідних рухових умінь та навичок, фізичних якостей, рухового досвіду в різних життєвих ситуаціях. Результатом сформованої компетентності є задоволення природної потреби у руховій активності, що забезпечує оптимальний рівень фізичної працездатності, засвоєння та використання елементарних знань у галузі фізичної культури, сформованість умінь і навичок для вирішення рухових завдань у різних життєвих ситуаціях. <u>Здоров'язбережувальна компетентність</u> – це здатність дитини до застосування навичок здоров'язбережувальної поведінки відповідно до наявної життєвої ситуації; дотримання основ здорового способу життя, збереження та зміцнення здоров'я у повсякденній життєдіяльності. Передбачає: – формування позитивного образу «Я», створення бази особистісної культури дитини, її активної життєдіяльності; виховання в дитини позитивного ставлення до своєї зовнішності, формування основних фізичних якостей, рухових умінь, культурно-гігієнічних, оздоровчих навичок та навичок безпечної життєдіяльності. На кінець дошкільного періоду життя в дитини мають бути сформовані базові якості особистості: довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самостворення, самооцінка.
«Дитина в соціумі»	Соціально-громадянська компетентність – це здатність до прояву особистісних якостей, соціальних почуттів, любові до Батьківщини; готовність до посильної участі в соціальних подіях, що відбуваються у дитячих осередках, громаді, суспільстві та спрямовані на покращення спільного життя. Передбачає: – формування у дітей навичок соціально визнаної поведінки, вміння орієнтуватись у світі людських взаємин, готовності співпереживати та співчувати іншим. Завдяки спілкуванню з дорослими, як носіями суспільно-історичного досвіду людства, в дитини з'являються інтерес та вміння розуміти інших, долучатися до спільної діяльності з однолітками та дорослими, об'єднувати з ними свої зусилля для досягнення спільного результату, оцінювати власні можливості, поважати бажання та інтереси інших людей. Взаємодія з іншими людьми є своєрідним видом входження дитини в людський соціум, що вимагає вміння узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства.
«Дитина в природному довкіллі»	<u>Природничо-екологічна компетентність</u> – це здатність дитини до доцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знаннях її законів та формується у просторі пізнавальної, дослідницької, трудової, ігрової діяльності. <u>Навички, орієнтовані на сталий розвиток</u>, виявляються у сформованості в дітей початкових уявлень про сталі дії і поведінку, усвідомленні необхідності збереження ресурсів планети й особистої причетності до цього; розвиненості –

	ефективних звичок соціальної поведінки, економного споживання ресурсів та збереження природи. Передбачає: – природничу освіченість через наявність уявлень дитини про живі організми і природне середовище, багатоманітність явищ природи, причинно-наслідкові зв'язки у природному довкіллі та взаємозв'язок природних умов, рослинного і тваринного світу, позитивний і негативний вплив людської діяльності на стан природи. Ціннісне ставлення дитини до природи виявляється у її природодоцільній поведінці: виважене ставлення до рослин і тварин; готовність включатись у практичну діяльність, що пов'язана з природою; дотримання правил природокористування. – містить доступні дитині дошкільного віку уявлення про природу планети Земля та Всесвіт, розвиток емоційно-ціннісного та відповідального екологічного ставлення до природного довкілля.
«Мовлення дитини»	<u>Мовленнєва компетентність</u> – це здатність дитини продукувати свої звернення, думки, враження тощо в будь-яких формах мовленнєвого висловлювання за допомогою вербальних і невербальних засобів. Мовленнєва компетентність об'єднує фонетичний, лексичний, граматичний, діалогічний, монологічний складники та засвідчує їх взаємозалежність і взаємозумовленість. <u>Комунікативна компетентність</u> – здатність дитини до спілкування з однолітками і дорослими у різних формах конструктивної взаємодії; здатність підтримувати партнерські стосунки, заявляти про свої наміри і бажання, узгоджувати свої інтереси з іншими, домовлятися, за потреби аргументовано відстоювати свою позицію. <u>Художньо-мовленнєва компетентність</u> – здатність відтворювати художньо-естетичні враження від сприйняття літературних і фольклорних творів засобами різних видів художньо-мовленнєвої діяльності, що засвідчує ціннісне ставлення дитини до художнього слова як культурного явища, друкованої чи електронної книжки, достатній для художньої комунікації рівень літературної обізнаності. Передбачає: – засвоєння дитиною культури мовлення та спілкування, елементарних правил користування мовою у різних життєвих ситуаціях. Оволодіння мовою як засобом пізнання і способом специфічно людського спілкування є найвагомішим досягненням дошкільного дитинства. Мова виступає «каналом зв'язку» для одержання інформації з немовних сфер буття, засобом пізнання світу від конкретно-чуттєвого до понятійно-абстрактного. Мовленнєве виховання забезпечує духовно-емоційний розвиток дитини через органічний зв'язок із національним вихованням. Мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку складається із різних видів говоріння та слухання, під час якої формуються мовленнєві вміння і навички. Вивчення української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот передбачає залучення дітей інших національностей, які є громадянами України, до оволодіння українською мовою як державною на рівні вільного спілкування з іншими дітьми і дорослими, виховання інтересу та позитивного ставлення до української мови.
«Дитина в світі мистецтва»	<u>Мистецько-творча компетентність</u> – здатність дитини практично реалізовувати свій художньо-естетичний потенціал для отримання бажаного результату творчої діяльності на основі розвинених емоцій та почуттів до видів мистецтва, елементарно застосувати мистецькі навички в життєвих ситуаціях під час освітньої та самостійної діяльності. Передбачає:

	– формування почуття краси в її різних проявах, ціннісного ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва, розвиток творчих здібностей, формування елементарних трудових, технологічних та художньо-продуктивних навичок, самостійності, культури та безпеки праці. Результатом оволодіння дитиною різними видами предметної та художньої діяльності є сформоване емоційно-ціннісне ставлення до процесу та продуктів творчої діяльності, позитивна мотивація досягнень; здатність орієнтуватися в розмаїтті властивостей предметів, розуміти різні способи створення художніх образів, виявляти інтерес до об’єктів, явищ та форм художньо-продуктивної діяльності, а також оволодіння навичками практичної діяльності, культури споживання.
«Гра дитини»	<u>Ігрова компетентність</u> – це здатність дитини до вільної, емоційно насиченої, спонтанної активності з власної ініціативи, в якій реалізується можливість застосування наявних і освоєння нових знань та особистісного розвитку через прагнення дитини до участі в житті дорослих шляхом реалізації інтересів в ігрових та рольових діях в узагальненій формі. Передбачає: – розвиток у дітей творчих здібностей, самостійності, ініціативності, організованості в ігровій діяльності та формування у них стійкого інтересу до пізнання довкілля і реалізації себе в ньому. Гра забезпечує задоволення ігрових уподобань кожної дитини, сприяє виникненню дружніх, партнерських стосунків та ігрових об’єднань за інтересами, спонукає до обміну думками, оцінювання себе й інших, заохочує до імпровізації, висловлювання власних оцінно-етичних суджень.
«Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»	<u>Предметно-практична, технологічна компетентність</u> – здатність дитини реалізовувати творчі задуми з перетворення об’єктів довкілля з використанням різних матеріалів, що спираються на обізнаність із засобами та предметно-практичними діями, з допомогою дорослого чи самостійно у процесі виконання конструктивних, технічно-творчих завдань, завдань з моделювання. Результатом сформованої предметно-практичної, технологічної компетентностей є творче самовираження через сформовані предметно-практичні та технологічні дії в самостійній і спільній з однолітками діяльності. <u>Сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька компетентність</u> – це здатність дитини використовувати власну сенсорну систему в процесі логіко-математичної і дослідницької діяльності. Передбачає: – сформованість доступних для дитини дошкільного віку уявлень, еталонів, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об’єктів довколишнього світу. Показником сформованості цих уявлень є здатність дитини застосовувати отримані знання у практичній діяльності (ігрова, трудова, сенсорно-пізнавальна, математична тощо), оволодіння способами пізнання дійсності, розвиток у неї наочно-дієвого, наочно-образного, словесно-логічного мислення. Сенсорно-пізнавальний освітній напрям спрямований на інтеграцію змісту дошкільної освіти, формування у дітей пошуково-дослідницьких умінь, елементарних математичних уявлень, цілісної картини світу, компетентної поведінки в різних життєвих ситуаціях.

Реалізуючи вищезазначений зміст освітнього процесу, педагогічні працівники забезпечують досягнення очікуваних результатів навчання, визначених у освітніх програмах, зазначених у розділі І.

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти у ЗДО визначено зміст і структуру освітнього процесу за інваріантною складовою. Інваріантна складова змісту дошкільної освіти сформована на державному рівні і є обов'язковою. Інваріантну частину змісту освіти систематизовано відповідно до Базового компонента дошкільної освіти за вище названими освітніми напрямками. У закладі забезпечується неперервність змісту освітніх напрямів, а також наступність дошкільної та початкової ланок. Виключення з інваріантної частини будь-якої з освітніх напрямів порушує цілісність розвитку дитини на рівні дошкільної освіти і наступність її в початковій школі.

Організація життєдіяльності дітей з урахуванням освітніх напрямів, що включені до інваріантної складової, дає змогу забезпечити належний рівень соціально-особистісного розвитку дітей раннього та дошкільного віку в структурі неперервної освіти.

Дотримання змісту, взаємозв'язку та логічної послідовності реалізації освітніх напрямів Базового компоненту забезпечується та відображається у блочно-тематичному плануванні організації освітнього процесу.

Розділ IV.

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти закладу дошкільної освіти №7 «Оленка» Нетішинської міської ради

1. Загальні положення

1.1. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у закладі дошкільної освіти №7 «Оленка» Нетішинської міської ради (далі – Положення) регулює формування та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі дошкільної освіти, організацію та проведення оцінювання освітніх і управлінських процесів.

1.2. Положення розроблено з урахуванням норм Законів України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2145-VIII, «Про дошкільну освіту» від 06.06.2024 року № 3788-IX, положень Національного стандарту ДСТУ ISO 9000:2015 (ISO 9000:2015, IDT) «Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів», наказів Міністерства освіти та науки України «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти» від 16.01.2020 № 54, відповідно, від 09.09.2022 № 805 «Про затвердження [Положення про атестацію педагогічних працівників](#)», та від 04.03.2025 року №407 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти», з урахуванням наказу Державної служби якості освіти від 09.01.2020 року №01-11/1 (у редакції від 27.08.2020 року №01-11/42), [Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників](#), затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800, інших нормативних документів, що регламентують діяльність закладу дошкільної освіти.

1.3. Положення діє до затвердження нового та поширюється на всіх працівників закладу дошкільної освіти.

1.4. Відповідно до змін у законодавстві керівник ЗДО може вносити до Положення зміни та доповнення, які схвалює педагогічна рада.

1.5. Положення визначає:

стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти;

компоненти внутрішньої системи забезпечення якості освіти, відповідні вимоги, критерії та індикатори оцінювання освітніх і управлінських процесів;

модель оцінювання якості освіти та освітньої діяльності;

методи збору інформації для аналізування діяльності та шкалу оцінювання результатів.

1.6. Внутрішня система забезпечення якості освіти закладу дошкільної освіти №7 «Оленка» Нетішинської міської ради (далі – Внутрішня система) – це налагоджений механізм управління закладом освіти відповідно до взаємопов'язаних вимог/правил щодо організації, забезпечення, реалізації, аналізування й оцінювання, коригування освітніх та управлінських процесів, який безпосередньо впливає на якість освітньої діяльності та якість освіти вихованців відповідно результатам, визначеним державним стандартом дошкільної освіти.

2. Стратегія (політика) і процедури забезпечення якості освіти

2.1. Мета стратегії (політики) – забезпечення якості освіти, гарантування доступності та якості дошкільної освіти, забезпечення постійного та послідовного підвищення якості освітньої діяльності, формування довіри громадськості до закладу дошкільної освіти.

2.2. Основні завдання стратегії (політики) забезпечення якості освіти:

створення належних умов для розвитку та праці;

підвищення ефективності використання ресурсів;

отримання зворотного зв'язку щодо якості освіти;

своєчасне реагування на проблеми/виклики;
забезпечення прозорості та відкритості;
вдосконалення освітніх і управлінських процесів.

2.3. Принципи стратегії (політики) забезпечення якості освіти:

- ✓ дитиноцентризм – головний суб'єкт, на якого спрямована освітня діяльність закладу – дитина;
- ✓ автономність – самостійність у визначенні стратегічних цілей розвитку закладу, виборі форм і методів організації освітнього процесу, які відповідають нормативно-правовим документам, державному стандарту дошкільної освіти;
- ✓ системність – усі компоненти та функції системи управління діяльністю закладом взаємопов'язані, що створює взаємозалежність між ними;
- ✓ цілісність – єдність усіх видів освітніх впливів на розвиток вихованців дошкільної освіти, їх підпорядкованості головній меті освітньої діяльності, що передбачає всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання протягом життя, готова до свідомого життєвого вибору й самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності;
- ✓ вдосконалення – потреба постійного вдосконалення освітнього процесу відповідно до зміни внутрішнього й зовнішнього середовища, аналізу даних та інформації про результативність освітньої діяльності;
- ✓ партнерство – взаємодія учасників освітнього процесу, побудована на довірі та повазі, зацікавленості до суб'єктів освітнього процесу, відповідно до їх поточних і майбутніх потреб, готовності до конструктивної співпраці для досягнення високої якості освітнього процесу;
- ✓ відповідальність – свідоме ставлення до вимог, обов'язків, норм і цінностей, вміння об'єктивно оцінювати результати своєї діяльності;
- ✓ відкритість і прозорість – процедури системи забезпечення якості освітньої діяльності відкриті та зрозумілі для учасників освітнього процесу;
- ✓ гнучкість і адаптивність – можливість відповідно до внутрішніх умов і зовнішніх впливів міняти методи управління якістю, отримувати зворотні зв'язки та різні комунікації;
- ✓ інноваційність – здатність продукувати та впроваджувати нові ідеї, технології, методики, пов'язані із забезпеченням якості дошкільної освіти.

2.4. Процедурами у механізмі формування та функціонування Внутрішньої системи є:

- визначення компонентів Внутрішньої системи відбувається з урахуванням статті 41 Закону України «Про освіту», статті 41 Закону України «Про дошкільну освіту». Перелік компонентів може доповнюватися відповідно до особливостей функціонування закладу освіти, змін, потреб учасників освітнього процесу тощо. Компоненти не можуть суперечити чинному законодавству.
- добір до кожного компоненту відповідних вимог/правил організації освітніх і управлінських процесів відбувається з урахуванням Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості дошкільної освіти затверджених наказом МОНУ 04.03.2025 року №407. За потреби (з урахуванням потреб учасників освітнього процесу) перелік вимог/правил може доповнюватися.
- добір критеріїв та індикаторів до сформованих вимог/правил відбувається із залученням педагогів до діяльності ініціативної групи, та забезпеченням обговорення за участі працівників, батьків вихованців.

– *забезпечення функціонування Внутрішньої системи* – відповідальність директора закладу дошкільної освіти. Педагогічна рада закладу освіти схвалює Положення про Внутрішню систему, інші локальні документи та ухвалює рішення, які спрямовані на забезпечення функціонування процедур пов'язаних із забезпеченням якості освіти. Директор закладу дошкільної освіти затверджує Положення про внутрішню систему. Функціонування Внутрішньої системи відображається у Програмі (стратегії) розвитку закладу освіти та плані роботи закладу освіти на рік.

– *оцінювання освітніх і управлінських процесів* здійснюється відповідно до одної з моделей, визначених в наказі Міністерства освіти і науки України від 04.03.2025 року №407 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти». До процедур оцінювання освітніх і управлінських процесів залучаються члени моніторингової групи.

3. Компоненти Внутрішньої системи, відповідні вимоги/правила, критерії та індикатори оцінювання освітніх і управлінських процесів.

3.1. Внутрішня система включає 7 компонентів та 34 вимоги/правила.

Компонент 1. Створення в закладі дошкільної освіти безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування, у тому числі забезпечення наявності ресурсів (ігрових, дидактичних, науково-методичних, матеріально-технічних, інформаційних тощо) необхідних для виконання державного стандарту;

Вимога/правило 1.1. Створення безпечного освітнього середовища.

Вимога/правило 1.2. Створення здорового освітнього середовища.

Вимога/правило 1.3. Створення інклюзивного чи спеціального освітнього середовища.

Вимога/правило 1.4. Забезпечення ресурсами, необхідними для виконання державного стандарту дошкільної освіти.

Компонент 2. Організація освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей, потреб і можливостей кожного вихованця, оприлюднення критеріїв, правил і процедур оцінювання здобувачів освіти.

Вимога/правило 2.1. Вибір (розроблення) освітніх та парціальних програм для організації освітнього процесу з урахуванням академічної автономії.

Вимога/правило 2.2. Організація і перебіг освітнього процесу з урахуванням вікових особливостей, здібностей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих потреб, уподобань та запитів.

Вимога/правило 2.3. Дотримання вимог мовного законодавства.

Вимога/правило 2.4. Встановлення розпорядку перебування вихованців у закладі освіти та формування мережі груп.

Вимога/правило 2.5. Забезпечення права кожної дитини на здобуття дошкільної освіти незалежно від обраної форми здобуття.

Компонент 3. Формування кадрового складу та підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Вимога/правило 3.1. Кадрове забезпечення.

Вимога/правило 3.2. Урегульованість трудових відносин.

Вимога/правило 3.3. Підвищення кваліфікації та створення необхідних умов для атестації педагогічних працівників.

Компонент 4. Забезпечення ефективності професійної діяльності, сприяння професійному розвитку педагогічних працівників, оприлюднення критеріїв, правил і процедур оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.

Вимога/правило 4.1. Забезпечення ефективності професійної діяльності педагогічних працівників.

Вимога/правило 4.2. Сприяння професійному розвитку педагогічних працівників, зокрема організації методичної діяльності.

Вимога/правило 4.3. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу.

Вимога/правило 4.4. Педагогічна підтримка батьків.

Компонент 5. Формування культури академічної доброчесності, *системи та механізмів забезпечення академічної доброчесності.*

Вимога/правило 5.1. формування та утвердження культури академічної доброчесності.

Компонент 6. Забезпечення ефективної системи управління закладом дошкільної освіти (у т. ч. забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом). Оприлюднення критеріїв, правил і процедур оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти.

Вимога/правило 6.1. Планування діяльності.

Вимога/правило 6.2. Формування внутрішньої системи забезпечення якості дошкільної освіти.

Вимога/правило 6.3. Визначення правил внутрішнього розпорядку.

Вимога/правило 6.4. Діяльність основного колегіального органу управління.

Вимога/правило 6.5. Оптимальність використання єдиноначальності в управлінні.

Вимога/правило 6.6. Дотримання порядку зарахування, відрахування та переведення дітей.

Вимога/правило 6.7. Організація інклюзивного навчання.

Вимога/правило 6.8. Сприяння діяльності органів громадського самоврядування.

Вимога/правило 6.9. Відкритість та прозорість діяльності.

Вимога/правило 6.10. Ведення документообігу та звітності.

Вимога/правило 6.11. Цифровізація управлінських процесів.

Компонент 7. Формування внутрішньої системи моніторингу якості освіти та якості освітньої діяльності.

Вимога/правило 7.1. Формування внутрішньої моделі оцінювання якості освіти та якості освітньої діяльності.

Вимога/правило 7.2. Визначення порядку проведення моніторингу якості освіти та якості освітньої діяльності.

3.2. Вимоги/правила є основними орієнтирами для планування, організації та забезпечення заходів, які безпосередньо впливають на якість освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

3.3. Критерії та індикатори оцінювання освітніх і управлінських процесів, описані у додатку І до цього Положення, сформульовані відповідно до норм законодавства, спрямовують до розуміння суті вимог/правил. Визначені рівні індикаторів сприяють об'єктивності та конкретності процесу оцінювання освітніх і управлінських процесів.

4. Методи збору інформації для аналізування діяльності та проведення оцінювання результатів

4.1. Інформацію про стан діяльності ЗДО можна отримати з таких джерел:

4.1.1. заходи освітнього процесу, методичні заходи для педагогів і батьків;

4.1.2. ділова документація – плани роботи закладу, плани освітнього процесу, статистичні звіти, протоколи, фінансові документи тощо;

4.1.3. учасники освітнього процесу, їх різнопланова діяльність.

4.2. Форми отримання інформації:

- 4.2.1. безпосередньо від учасників освітнього процесу (методами спостереження, інтерв'ювання, бесіди, тестування);
 - 4.2.2. опосередковано від учасників освітнього процесу (методами письмової та/ або електронної форми опитування);
 - 4.2.3. без залучення учасників освітнього процесу (методами вивчення документації, статистичної або оперативної інформації).
- 4.3. Залежно від обраного джерела та форми отримання інформації обирати методи вивчення та відповідний їм інструментарій:

4.3.1. Спостереження:

за організацією освітнього процесу (різних видів та форм діяльності з дітьми), щоденних справ з дітьми у розпорядку дня; методичних заходів для педагогів, заходів співпраці з батьками; особливостей створення освітнього середовища.

4.3.2. Опитування:

анкетування педагогів і батьків;
інтерв'ю з педагогами і батьками;
бесіда з дітьми та педагогами.

4.3.3. Вивчення документації:

плани, протоколи, накази, програми моніторингу якості освіти; продуктів дитячої діяльності.

4.3.4. Додаткові методи та засоби:

відеозапис;
аудіозапис;
хронометраж;
фото;
сканування.

4.4. Спостереження – найефективніший метод аналізу якості організації освітнього процесу та створення освітнього середовища.

У ході спостереження за проведенням спеціально організованих форм освітнього процесу, самостійної діяльності вихованців допомагає оцінити рівень фахової діяльності педагогів закладу освіти, потреби в розвитку їхніх професійних компетентностей або надання їм підтримки, під час таких спостережень важливо звернути увагу на:

- процеси формування та розвиток компетентностей у дітей з урахуванням індивідуальних особливостей, потреб і можливостей кожного вихованця;
- спрямованість форм освітнього процесу на формування у вихованців суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, милосердя, толерантності, поваги до честі та гідності людини і результатів її праці, здорового способу життя та екологічної поведінки, цінностей постійного пізнання і розвитку;
- участь дітей у різних видах діяльності; використання інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, обладнання, засобів навчання; комунікацію педагогічного працівника з дітьми;
- організацію освітньої діяльності з дітьми з особливими освітніми потребами (у разі їх наявності).

Для оцінювання професійних навичок педагога використовувати:

- спостереження за проведенням ним заходів співпраці з батьками,
- методичними формами взаємодії з колегами.

4.5. Опитування може бути письмовим (анкетування) або усним (інтерв'ю, бесіда).

1) *Анкетування* дозволяє отримати інформацію про ставлення учасників освітнього процесу до певних питань діяльності ЗДО. Передбачає складання форми (бланка) анкети та може бути застосовано для працівників та батьків. Для автоматизованого оброблення відповідей доцільно використовувати цифрові ресурси.

Використовувати анкети слід різного типу – закритого, відкритого, напівзакритого або комбінованого. Використання анкети закритого типу полегшує обробку даних і узагальнення результатів, проте обмежує відповіді респондентів певними рамками. Якщо мета дослідження полягатиме в отриманні оцінки освітніх та управлінських процесів учасниками, зворотному зв'язку щодо ефективності певної політики, слід опитати якомога більше учасників освітнього процесу та використовувати анкети закритого типу. Якщо мета дослідження полягатиме в більш детальному аналізі ставлень, позицій та настроїв учасників освітнього процесу, узагальненні їхніх ідей або пропозицій, доцільно застосовувати відкриті анкети. Поєднати питання в одному опитувальнику оптимально дозволяють комбіновані анкети, в разі потреби кількісного та якісного аналізу дослідження.

2) *Індивідуальне інтерв'ю* застосовувати для отримання конкретизованої інформації про ставлення особи до проблеми та/або явища в закладі освіти. Індивідуальне інтерв'ю може бути структурованим, неструктурованим та напівструктурованим.

✓ Неструктуроване інтерв'ю будувати з одного або кількох значних за змістом питань, з вимогою розгорнутої відповіді, застосовувати, якщо необхідно детально вивчити досвід кожного респондента з окремого питання та застосовувати протокольну фіксацію відповідей для детального аналізу отриманої інформації.

✓ Структуроване інтерв'ю проводити за заздалегідь підготовленим планом розмови, з передбаченими чіткими відповідями. Застосовувати коли необхідно зібрати інформацію з різних питань у великої кількості респондентів, фіксувати відповіді на бланках опитування або спеціально підготовлених формах.

✓ Напівструктуроване інтерв'ю проводити за орієнтовним планом розмови, водночас він може бути модифікований залежно від відповідей респондента у ході інтерв'ю, фіксація відповідей відбувається як протокольна для детального аналізу отриманої інформації так і на бланках опитування.

3) *Групове інтерв'ю* – проводити співбесіди на визначену тему з групою осіб (від 6 до 12). При цьому учасники групи спілкуються між собою, а модератор спрямовує дискусію, щоб охопити заявлену тему та надати можливість висловитися всім учасникам. Фіксація результатів може здійснюватися організатором фокус-групи (зокрема, за допомогою технічних пристроїв) або третьою особою. Загалом інтерв'юер обов'язково повідомляє респондентів про фіксацію відповідей та спосіб, у який вона буде здійснюватися (незалежно від виду і типу інтерв'ю)

4) *Бесіда з педагогом*

Бесіда – метод отримання інформації широкого діапазону під час безпосереднього спілкування з педагогом у вільній чи регламентованій формі.

Бесіди проводити:

- а) У період вивчення стану організації освітнього процесу.

Після спостереження за організацією освітнього процесу проводити бесіду з педагогом для аналізу, як важливого джерела інформації. Перед бесідою проаналізувати побачене, вибрати основні факти, оцінити їх, сформулювати аргументовані висновки та пропозиції, щоб розкрити можливі причини, які обумовили ті чи ті недоліки, що виявили під час спостереження.

б) Під час розроблення індивідуального перспективного плану розвитку професійної компетентності педагога.

с) У період його атестації.

5) *Бесіда з вихованцями*

Бесіда з вихованцями – це один з методів отримання інформації за допомогою словесного спілкування з дитиною, щоб виявити факти, що характеризують її особистісні прояви (інтереси, знання, ставлення та ін.). Під час бесіди виявити особливості організації різних видів діяльності в групі, атмосфери взаємодії з дорослими та дітьми. Можна використати як метод педагогічної діагностики – виявити рівень знань дітей у групі і кожної дитини окремо, особливо тих дітей, які мало проявляють себе на заняттях.

4.6. *Вивчення документації ЗДО*

4.6.1. *Вивчення документації педагогічних працівників*

Здійснювати для отримання інформації про освітню та управлінську діяльність. Вивчати планів роботи педагогів з метою визначення послідовності у реалізації освітніх завдань, відповідно до обраних програм, відповідності застосованих форм та методів діяльності віковим та індивідуальним особливостям дітей, різноманітності видів діяльності тощо.

Вивчати протоколи засідань педагогічної ради для розкриття інформації про виконання закладом освіти повноважень, визначених Законом України «Про дошкільну 15 освіту», про актуальні питання діяльності закладу, які пропонуються для обговорення, відповідність ухвалених рішень змісту обговорення питань порядку денного.

Оброблену інформацію систематизувати та проаналізувати.

4.6.2. *Вивчення продуктів дитячої діяльності*

Метод вивчення продуктів дитячої діяльності слід використовувати у вивченні індивідуальних особливостей дітей, їхніх інтересів і нахилів, ставлення до продуктивних видів діяльності.

Вивчати продукти:

- зображувальної і конструктивної діяльності дитини – малюнки, аплікації, ліплення, об'ємні зображення, конструкції;
- музичної діяльності – виконавство і творчість у пісні, грі на музичних інструментах;
- мовленнєво-творчої діяльності – творчі розповіді, переказування літературних творів, складання казок тощо.

Метод використовувати у комплексі зі спостереженням й бесідою – як з дітьми, так із дорослими.

5. *Модель оцінювання якості дошкільної освіти та освітньої діяльності*

5.1. Внутрішня система оцінювання діяльності – це комплекс заходів для систематичного аналізу якості функціонування компонентів Внутрішньої системи, що дає можливість досліджувати ефективність впровадження стратегії (політики) забезпечення якості освіти та включає такі форми:

- *контроль якості освітньої діяльності* (тематичний, підсумковий, фронтальний, оперативний);
- *моніторинг якості освіти та освітньої діяльності* (відповідно до Порядку проведення моніторингу у закладі дошкільної освіти

затвердженого.....);

- оцінювання освітніх і управлінських процесів відповідно до визначених компонентів та вимог/правил;
- атестація педагогічних працівників.

5.2. Модель оцінювання якості дошкільної освіти та освітньої діяльності у ЗДО №7: щорічне оцінювання результатів діяльності закладу освіти відповідно до плану роботи закладу освіти на рік із проведенням оцінювання одного-двох компонентів відповідно до критеріїв Внутрішньої системи. Один раз на п'ять років здійснюється комплексне оцінювання за всіма компонентами.

5.3. Оцінювання якості дошкільної освіти та освітньої діяльності у ЗДО №7 відбувається у три етапи.

- 1) Перший етап: збір та аналіз інформації, отриманої під час опитування, спостереження та вивчення документації (дивитися розділ 4).
- 2) Другий етап: узагальнення результатів оцінювання та визначення рівня освітніх та управлінських процесів.

Узагальнення результатів оцінювання відбувається за кожним компонентом із визначенням рівня освітніх та управлінських процесів. За результатами оцінювання визначаються рівні: перший (низький), другий (вимагає покращення), третій (достатній), четвертий (високий). Для зручності обрахунку рівні співвідносяться з балами: високий – 4 бали; достатній рівень – 3 бали; рівень, що вимагає покращення – 2 бали; низький рівень – 1 бал.

Рівень освітніх та управлінських процесів визначається шляхом співвіднесення результатів аналізу з описом характеристик результатів орієнтовної рамки оцінювання рівня освітніх і управлінських процесів (додаток 1). Характеристика є основою для формування суджень про рівень діяльності закладу дошкільної освіти та відповідної корекції освітнього процесу, середовища тощо.

Правила оцінювання вимоги/правила:

- якщо є один і більше збігів з характеристикою орієнтовної рамки оцінювання освітніх і управлінських процесів, що відповідає низькому рівню, вимога не може бути оцінена на високий чи достатній рівень;
- якщо кількість збігів розподілилася порівну між високим, достатнім і рівнем, що вимагає покращення, то використовується метод відкидання крайніх правих і лівих результатів вибірки. Тобто відкидається високий рівень та рівень, що вимагає покращення;
- якщо при зіставленні отриманої інформації з характеристиками рамки оцінювання, збіги в межах критерію, що складається з двох індикаторів, розподілилися між різними рівнями, то оцінювання здійснюється за нижчим зазначеним рівнем. Водночас, коли збіги розподілилися між високим і достатнім рівнями, при оцінюванні вимоги враховуємо збіги, що відповідають високому рівню.

Оцінювання компонента здійснюється шляхом:

- оцінювання вимог/правил;
- знаходження середньоарифметичного значення отриманих балів за кожною з вимог/правил;
- зіставлення отриманого середньоарифметичного значення зі шкалою визначення рівня якості освітньої діяльності, поданою у таблиці

Таблиця 1

Шкала визначення рівня якості освітньої діяльності

1,0-1,65	1,66-2,65	2,66-3,60	3,61-4,0
Перший рівень (низький)	Другий рівень (вимагає покращення)	Третій рівень (достатній)	Четвертий рівень (високий)

3) Третій етап: обговорення результатів оцінювання (пояснення результатів, визначення закономірностей, формулювання висновків тощо) та прийняття відповідних управлінських рішень. Результати оцінювання висвітлюються та обговорюються під час щорічного звітування керівника про діяльність та про виконання плану роботи за навчальний рік перед вищим колегіальним органом громадського самоврядування та/або шляхом оприлюднення звіту на офіційному сайті ЗДО №7.

Інформація, отримана під час оцінювання використовується для:

- прийняття відповідних управлінських рішень для удосконалення Внутрішньої системи (внесення змін у критерії, доопрацювання змісту методів, додавання компонентів тощо);
- визначення завдань та розроблення плану діяльності на навчальний рік;
- формування/удосконалення програми (стратегії) розвитку закладу освіти.

5.4. За результатами оцінювання діяльності закладу колегіально визначатимуться завдання, реалізація яких має здійснюватися відповідно до основних засад державної політики та принципів освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти, що визначені у статті 5 Закону України «Про дошкільну освіту».